

SØVÆRNS- ORIENTERING

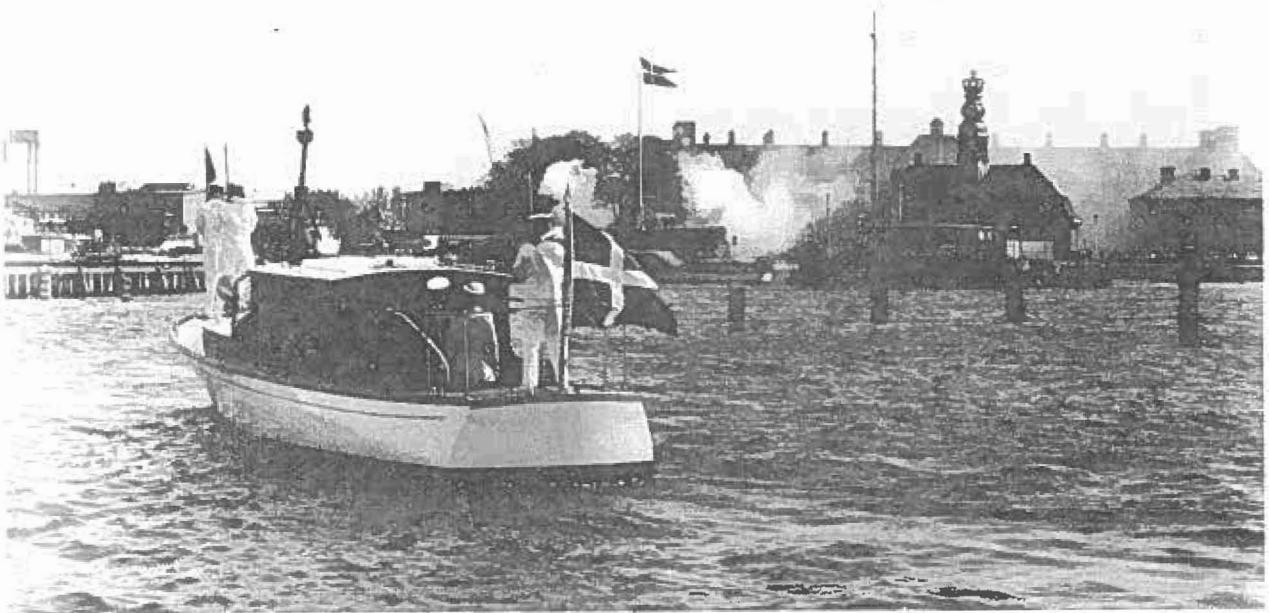

Regentparret om bord i kongechaluppen

DANNEBROG på årets første togt

Fredag den 9. maj gik Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsen officielt om bord i kongeskibet. Da Dronningen kl. 1200 gik om bord i kongechaluppen, blev kongeflaget sat under salut fra batteriet SIXTUS på 27 skud. Efter afgang fra Toldboden passerede chaluppen DANNEBROG, hvor besætnin-

gen paraderede. Herefter gik Dronningen om bord, og kongeflaget blev sat under endnu en 27 skuds salut fra SIXTUS. Sommerens

Salut fra SIXTUS

togter blev indledt om aftenen med forlægning til Kolding, hvorfra Dronningen den følgende dag kørte i bil til Fanø, hvor en ny søfartsskole blev indviet. Søndag overværede Hendes Majestæt bispeindvielsen i Ribe, og om aftenen satte DANNEBROG atter kursen mod København, idet Dronningen mandag formiddag afholdt offentlig audiens.

(MST)

Standerhejsning på Margretheholm

Onsdag den 30. april begyndte sejlsæsonen 1980 med standerhejsning på havnen Margretheholm.

Chefen for Søværnets Konstabelskole bød de ca. 80 fremmødte velkommen og åbnede sæsonen ved at beordre standeren sat. Fartøjsmateriellet, der er til rådighed, er nærlig det samme som året før, dog er antallet af folkebåde blevet reduceret til 5, idet to både er blevet kasseret.

(SKS)

Havnen Margretheholm, der nu forsvinder. Til højre i billedet ses sydsiden af fangarmen, der begrænser sejklubben LYNETTENS havn

Det er sidste gang, den nuværende havn anvendes, idet området skal anvendes til opfyldning. Konstabelskolens nye havneanlæg placeres på nordsiden af den fangarm, der begrænser sejklubben LYNETTENS havn og vil ifølge Østre Byggeadministration være færdigt ultimo august.

(MST)

Søværnets Samarbejdsudvalg - områdeudvalget

Den 27. marts har Søværnets Samarbejdsudvalg afholdt det 2. ordinære møde i 1980 under formandskab af Chefen for Søværnet.

På mødet drøftedes og informeredes der om aktuelle problemer og forhold i forsvaret (søværnet) - mere indgående drøftedes det nye cirkulære om samarbejde og samarbejdsudvalg i forsvaret (KFF B.3-1980) og søværnets personelpolitik (CHS BST 400-1).

I drøftelserne omkring det ny samarbejdscirkulære, hvori også kontaktudvalget og søværnets rejsehold deltog, præsenterede rejseholdet sit program efter udsendelsen af det ny cirkulære. Rejseholdets program var struktureret ud fra hovedpunkterne: Samarbejdsudvalgets formål, opgaver og sammensætning, samt uddannelse af samarbejdsudvalgets medlemmer, hvor det enkelte punkt blev introduceret af rejseholdet med en fremhævelse af KFF B.3-1980 indhold, hvorefter der fandt en mere indgående, generel drøftelse sted. I tilknytning til de enkelte punkter drøftedes endvidere aktuelle og særlige forhold, bl.a. samarbejdsstruktur, selvstændig ledelsesfunktion, kompetence i samarbejdsudvalget, mødereferaters eksekutive virkning og arbejdssikkerhed. Som et resultat af drøftelserne godkendtes rejseholdets program.

Drøftelserne af søværnets personelpolitik resulterede i, at et nedsat underudvalg blev pålagt at udarbejde udkast til tillæg til forswarets personelpolitik (FKO BST P.400-2), som de i CHS BST indeholdte kvalitative og værnsspecifikke aspekter ansås at nødvendiggøre for videreførelse af CHS BST indhold inden for rammerne af FKO BST.

Kommandør B.Hjorth Jensen, Forsvarsstaben, PS, gav - i fortsættelse af drøftelserne på mødet den 6. februar i samarbejdsudvalget vedrørende Chefen for Søværnets inspektion i inspektionsskibet INGOLF - samarbejdsudvalget en detaljeret redegørelse for omfang og årsager til personeludskiftningerne i INGOLF.

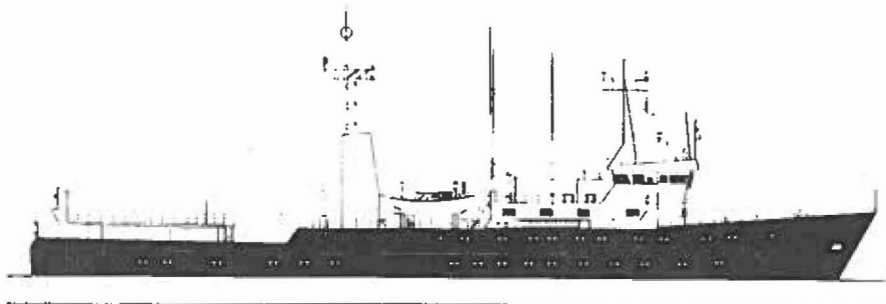
Endelig besluttede Søværnets Samarbejdsudvalg at afholde et seminar ultimo 1980 primært med henblik på drøftelse af den fremtidige samarbejdsordning i søværnet på basis af KFF B.3-1980.
(MST)

Nyt vesttysk fiskeriinspektionsskib

Ifølge tidsskriftet "Maritime Defence" har Vesttyskland placeret en ordre hos Orenstein & Koppel A/S om konstruktion af et nyt fiskeriinspektionsskib til det vesttyske ministerium for ernæring, land- og skovbrug.

Det nye skib bliver 81,75 meter langt, 12,80 meter bredt og får en dybgang på 6,50 meter. Hovedmaskineriet består af 2 "medium speed" dieselmotorer med en effekt på 5884 kilowatt (ca.

8000 HK). Gennem to stilbare drivskruer ydes en maksimumfart på 20 knob. Effekten kan reguleres ned til 588 kilowatt (ca. 800 HK) til anvendelse ved mindste fart. Maskineriet får en sådan udformning, at det kan være ubemandet 16/24 timer.

Skitse af det nye fiskeriinspektionsskib

For at optimere manøvreegenskaberne i læge og smalle farvandsområder vil skibet blive udstyret med dobbeltror samt en kraftig tværpropel. Ligeledes vil der blive installeret stabilisatorer for at forbedre søegenskaberne. Der er også mulighed for, på et senere tidspunkt, at forsyne skibet med en helikopterplatform. Fartøjet vil blive bygget til Tyske Lloyd højeste klassifikation i klasse 2E, hvilket sidste betyder med isforstærkning.

Beboelsen for den 29 mand store besætning samt det 7-mands skibshospital vil blive fuldstændig lydtæt.

Det nye fiskeriinspektionsskib er primært beregnet til operationer i det såkaldte EF-hav, heri indbefattet farvandene omkring Østgrønland og Norge.

Dets opgaver omfatter dels kontrol med, at fiskerirestriktioner overholdes, dels generel assistance til fiskeflåderne, herunder lægehjælp etc. Fartøjet vil derfor blive udstyret med de mest moderne navigationsinstrumenter og radioudstyr, herunder vejrkort og radiooptager/gengiver.

Leveringen af skibet er planlagt til at finde sted i juni 1981.

(MST)

Modernisering af vesttyske jagere

Ifølge tidsskriftet "Sveriges Flotta" har de fire vesttyske jagere af HAMBURG-klassen i årene 1975-77 gennemgået større moderniseringer. Yderligere ombygninger af klassen finder sted i perioden 1978-80.

Gennem moderniseringerne har jagerne fået deres kampkraft væsentlig forøget i form af forbedrede ildledelsessystemer og våben, herunder udstyr til imødegåelse af elektroniske forstyrrelser (anti-jamming). Armeringen omfatter nu 4 torpedorør til anti-ubådstorpedoer (en tilgang på 2), 2 dobbeltaffutager til sømålsmissilet EXOCET (opnået på bekostning af een 100 mm kanon), 4x40 mm affutager (Bofors udskiftet med Breda), 3 af de oprindelige 100 mm kanoner samt 2 firerørs anti-ubådsmorterer. Også brokomplekset har på det sidste gennemgået mindre ombygninger.

(MST)

Det danske ubådsvåben

Tilbageblik.

I 70-året for undervandsbådens indførelse i det danske søværn vil det være naturligt at orientere om dette våbensystem og se lidt på dets muligheder i fremtiden. Problematikken er aktuell, for så vidt som de ældste af de nuværende ubåde er ved at forælde, og man står over for at skulle tage stilling til investering i nyt materiel.

I begyndelsen af 1950'erne udvikledes atomreaktoren til fremdrivning af ubåde, men kun maritime atom- og supermagter har haft forudsætningen og de fornødne ressourcer til at investere i disse gigantiske atomubåde.

Ellers har udviklingen fra begyndelsen af dette århundrede gennem to verdenskrige været præget af bestræbelserne på at give ubådene øget neddykket udholdenhed, større dykkedybde, udvikling af torpedoen til et præcisionsvåben, forbedring af kommunikation, varsling og kontrol samt en reduktion af propelstøj m.v., alt med det formål at kunne operere uopdaget og sætte sine våben ind mod lønsomme mål, selv i fjendtligt domineret farvandsområde. Sagt på en anden måde har den konventionelle ubåd fra et fartøj, der som de tyske under 1. og begyndelsen af 2. verdenskrig opererede offensivt om natten på overfladen og skjulte sig neddykket om dagen, udviklet sig til et virkeligt undervandsfartøj, der permanent opererer neddykket. I korte perioder er den konventionelle ubåd dog nødsaget til fra en position under havoverfladen og gennem den såkaldte snorkelmast at trække luft ned til dieselmotorerne, der oplader akkumulatorbatterierne.

Den videre udvikling vil formentlig gå i retning af større neddykket udholdenhed, herunder færdigudvikling af et luftuafhængigt maskineri, f.eks. "fuel cells", alternative og målsøgende våbentyper samt automatisering for at reducere besætningens størrelse og holde igen på en uønsket forøgelse af displacementet.

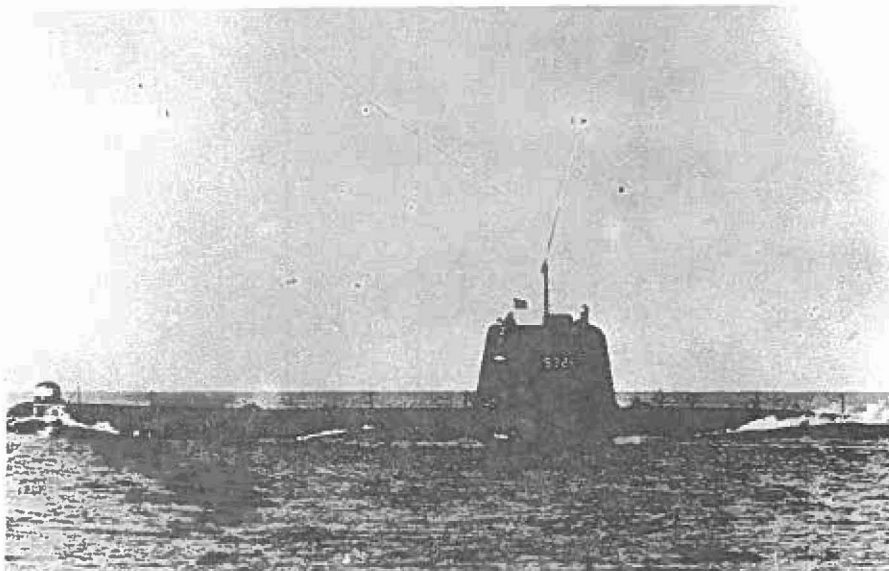
Nutid.

Søværnets ubådsstyrke består i dag af 6 undervandsbåde i overensstemmelse med Forsvarsloven af 1973.

Enhederne er konventionelle kystubåde armeret med langtrækkende torpedoer, og de er specielt konstruerede til neddykkede operationer i danske og tilstødende farvande. I medfør af deres styrke og store udholdenhed vil de dog også være i stand til at operere på dybt vand langt fra de hjemlige farvande.

De 6 både består af 2 typer, nemlig 4 ubåde af DELFINEN-klassen søsat i årene 1956-1963, og 2 ubåde af NARHVALEN-klassen søsat i 1968. Ser man på projekteringstidspunktet for de to klasser, er der ca. 15 år imellem typerne, hvilket giver sig udslag i en markant forskel i teknisk udformning og operativ formåen. DELFINEN-klassen må i dag betegnes som en forældet ubådstype, medens NARHVALEN fortsat har egenskaber som en fuldt moderne ubåd.

Følgende kan oplyses om de to typer:

DELFINEN-klassen.

Denne ubådsklasse er projekteret, konstrueret og bygget på Orlogsværftet og omfatter DELFINEN, SPÆKHUGGEREN, TUMLEREN og SPRINGEREN.

Hoveddata:

Displacement	ca. 600 ts (neddykket)
Længde	54 m
Diameter	4,7 m
Fremdrivning	Diesel-elektrisk, 2 propeller, snorkel, 2 dieselmotorer, hver 500 BHK, 2 EL-motorer, hver 900 BHK.
Besætning	7 officerer, 4 sergenter, 20 menige. I alt 31, fortrinsvis fast personel.

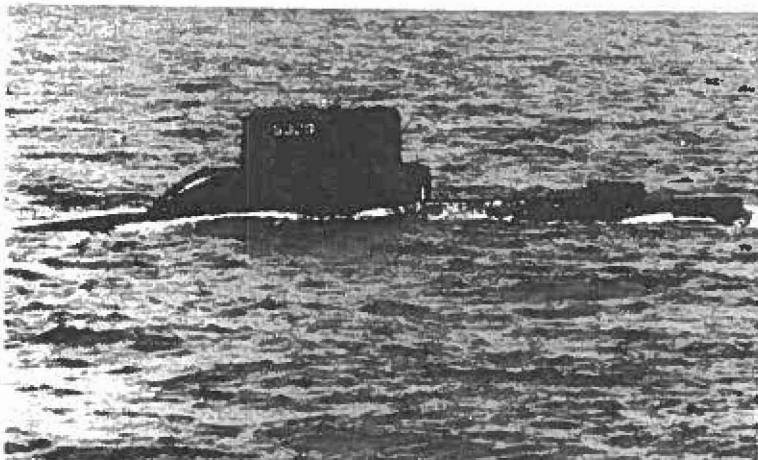
Bådene har torpedorør i stævnen og kan medføre et antal reservetorpedoer. Hertil kommer elektronisk torpedokontroludstyr, som udregner måldata til torpedoerne.

Bådene har normalt navigationsudstyr, radar samt andre sensorer til informationsindhentning såvel over vandoverfladen (periskop) som under (hydrofon) m.v. Endvidere kommunikationsudstyr til neddykket brug.

Klassen må generelt på grund af alder (over 20 år) siges at være noget forældet i operativ henseende, og den tekniske forældelse (nedslidning) skrider fremad i stigende tempo. Det vil næppe være lønsomt at afsætte ressourcer til at holde de ældste både operative mere end nogle få år.

I operativ henseende må man især hæfte sig ved fremdrivningen med 2 propeller samt skrogets udformning. Denne konstruktion, der i realiteten ikke kan ændres, begrænser den neddykkede manøvreedygtighed og umuliggør opnåelse af de maksimale betingelser for et lavt støjniveau, som i dag må stilles til en ubåd.

NARHVALEN-klassen.

Disse ubåde er projekteret i Vesttyskland, men bygget på Orlogsværftet. Klassen omfatter NARHVALEN og NORDKAPEREN.

Hoveddata:

Displacement	ca. 500 ts (neddykket)
Længde	44 m

Diameter	4,6 m
Fremdrivning	Diesel-elektrisk, 1 propeller, snorkel, 2 dieselmotorer, hver 600 BHK, 1 EL-motor, 1500 BHK.
Besætning	5 officerer, 7 sergenter, 9 menige, i alt 21, fast personel.

Bådene har et større antal torpedorør i stævnen, men medbringer ikke reservetorpedoer.

Typen har stort set det samme navigations-, våbenkontrol-, sensor- og kommunikationsudstyr som DELFINEN-klassen, idet dog undervandslytteudstyret er væsentligt bedre.

Med 1 propel og god strømlinjet udformning af skroget har NARHVALEN gode neddykkede egenskaber, såsom hurtig manøvreevne i alle tre dimensioner, lavt støjniveau og et lille effektforbrug.

Det vurderes, at enhederne kan holdes operative i en længere årrække, men der må formentlig afsættes midler til visse moderniseringer af våbensystemet for at kunne opretholde den operative ydeevne i klassens samlede levetid.

Fremtiden.

Såfremt de fastsatte styrkemål skal fastholdes, er det nødvendigt, at der snarest bliver taget stilling til et erstatningsbyggeri for de 4 både af DELFINEN-klassen. Det er i denne forbindelse vigtigt at erindre, at den samlede tidsramme for gennemførelse af et nyt projekt er 6 til 10 år, og omfatter udarbejdelse af operative og tekniske krav, bevillingsprocedure, projektering og færdigbygning af 1. båd i en serie. Den samlede anskaffelsestid vil være afhængig af, hvilken model for projektering og bygning der vælges.

Mange forskellige forhold, også modstridende, gør sig gældende ved udarbejdelse af et nyt projekt og fastlæggelse af anskaffelsesmodellen, men det vil føre for vidt at komme ind på alle disse. Kort kan det siges, at de fastlagte operative og tekniske minimumskrav skal opfyldes på billigste måde under hensyntagen til størst mulig medvirken fra dansk skibsværftsindustri.

Man kan i princippet udpege 3 forskellige modeller til anskaffelse af nye undervandsbåde:

- Udarbejdelse af et rent dansk projekt,
- køb af et færdigt udenlandsk projekt, der er gennemført i praksis og

- samarbejde om et igangværende udenlandsk nyt projekt.

Den første option udmærker sig ved at være dansk og vil kunne tage maksimalt hensyn til specielle danske krav. Den vil imidlertid være langvarig og vanskelig at gennemføre i teknisk henseende, idet Orlogsværftet som det eneste værft her i landet, der har bygget ubåde, ikke længere har nogen konstruktionsafdeling og nogen nybygningskapacitet. Det må indtil videre stå hen i det uvisse, om andre værfter her i landet vil være interesserede i at stå som hovedansvarlig for nyt ubådsbyggeri.

Muligheden af at købe et færdigt og gennemprøvet projekt synes nærliggende. Man ved, hvad man får, og den samlede anskaffelsestid er kort. Den væsentlige ulempe er, at projektet i skrivende stund er forældet.

Den tredje option er en mellemløsning, som indebærer visse fordele. Den samlede anskaffelsestid reduceres i forhold til et rent dansk projekt, serieproduktion kan realiseres med prisreduktion til følge, man får nytte af udenlandsk "know-how", og endelig projektet er ikke forældet ved færdiggørelsen. Problemet ved denne model er, at jo senere man fra dansk side i givet fald "hæfter" sig på, desto vanskeligere bliver det at præge projektet til danske forhold og få tilrettelagt dansk industris deltagelse.

Afsluttende må man sige, at der er teknisk gode muligheder for i dag at få gennemført et nyt dansk ubådsprojekt. Kan det ikke realiseres på ren dansk basis, er hjælpen nær i udlandet med henblik på en eller anden form for samproduktion.

(SMK)

Indland kort

Chefen for Forsvarsstaben, generaløjtnant G.K.Kristensen, har den 27. april aflagt besøg om bord i danske og udenlandske enheder, der deltog i NATO-ministrygningsøvelsen BLUE HARRIER. Generalen orienteredes om øvelsen i kommandoskibet, minelæggeren FALSTER, og var bl.a. om bord i den tyske FGS VOEKLINGEN og den britiske HMS BILDESTON, hvor han besøgte de nyeste minesøgnings- og minejagtsystemer inden for NATO.

Chefen for Forsvarsstaben har endvidere aflagt orienteringsbesøg ved Søværnets operative Kommando den 6. maj. Generalen blev

her orienteret om søværnets operative forhold, bl.a. om farvands-
overvågningen.

Det britiske helikoptertræningseskibe RFA ENGADINE (Royal Fleet Auxiliary) aflægger rutinebesøg i København 29. maj - 3. juni. Chef: Kommandør G.G.Rutter. Samlet besætning: 21 officerer samt 73 andre befalingsmænd og menige.

En svensk styrke, bestående af missil-kanonbådene VIDAR og VALE (HUGIN-klassen), aflægger uofficielt besøg i Rønne 30. maj til 2. juni. Chef for styrken: Kommandør G.Bengtson. Samlet besætning: 12 officerer samt 51 andre befalingsmænd og menige.

De britiske inspektionsskibe SHETLAND og ORKNEY (ISLAND-klassen) aflægger rutinebesøg i København 4.-9. juni. Chef SHETLAND: Kaptajnløjtnant D.A.Wright, chef ORKNEY: Kaptajnløjtnant M.A.Johnson. Samlet besætning: 48 mand.

Chefen for Flådestation København, kommandør E.V.Jørgensen, modtog ved en højtidelighed den 29. april af den engelske ambassadør den britiske hædersbevisning "Commander of The Most Excellent Order of the British Empire". Kommandøren tjenstgjorde fra 1943-45 som officer i den britiske flåde. De sidste syv år har kommandøren været chef for Flådestation København og dermed ansvarlig for et stort antal britiske flådebesøg såvel i København som på det øvrige Sjælland. The Order of the British Empire blev indstiftet 1917 af Kong Georg V til anerkendelse af fremragende offentlig og almennyttig tjeneste.

Søndag den 11. maj bisattes admiral E.J.C.Qvistgaard fra Holmens Kirke, hvor pastor Ørsted holdt ligprædiken over temaet fra Kadetskolens gamle lørdagsbøn. Kisten blev båret ud af 6 orlogsgaster fra Søværnets Konstabelskole.

Admiral Qvistgaard var den første forsvarschef i Danmark fra 1950 til sin afsked fra tjenesten i 1962.

Udland kort

Den amerikanske flåde søsatte i februar ubådsmoderskibet McKEE (AS-41) af EMORY S.LAND-klassen. Skibet er det sidste af en serie på tre. Det er konstrueret til at yde såvel vedligeholdelsesmæssig som logistisk støtte til den amerikanske flådes atomdrevne angrebsubåde, herunder LOS ANGELES-klassen, i forbindelse med denne klasses fremskudte operationer. Moderskibet er i stand til at yde støtte til 12 undervandsbåde, herunder at have fire både på siden ad gangen.

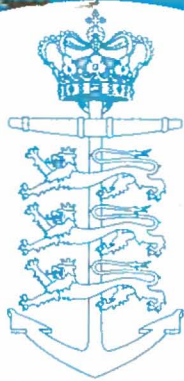
Skibet har et deplacement på 24.000 tons fuldt udrustet og er ca. 210 meter langt og 27 meter bredt. Det fremdrives ved damp-turbiner. Udholdenhedsfarten er angivet til 18 knob og maksimumfarten til 20. Armeringen består af 4 stk. 20 mm og 2 stk. 40 mm i enkeltaffutage. Besætningen er på ca. 1350 m/k.

Den amerikanske flåde højste 20. februar kommando i destroyeren THORN (DD-988). Skibet er den 26. destroyer af SPRUANCE-klassen, hvis første skib højste kommando i 1975. Klassen skal i alt omfatte 30 enheder, hvoraf den sidste forventes at højse kommando i 1980. SPRUANCE-klassen, der er den amerikanske flådes nyeste destroyere, er primært konstrueret til anti-ubådskrigsførelse samt til at indgå i hangarskibs-kampgrupper og amfibiestyrker. Enhederne er af sidstnævnte årsag udstyrede, så de kan give ildstøtte i forbindelse med landgangsoperationer.

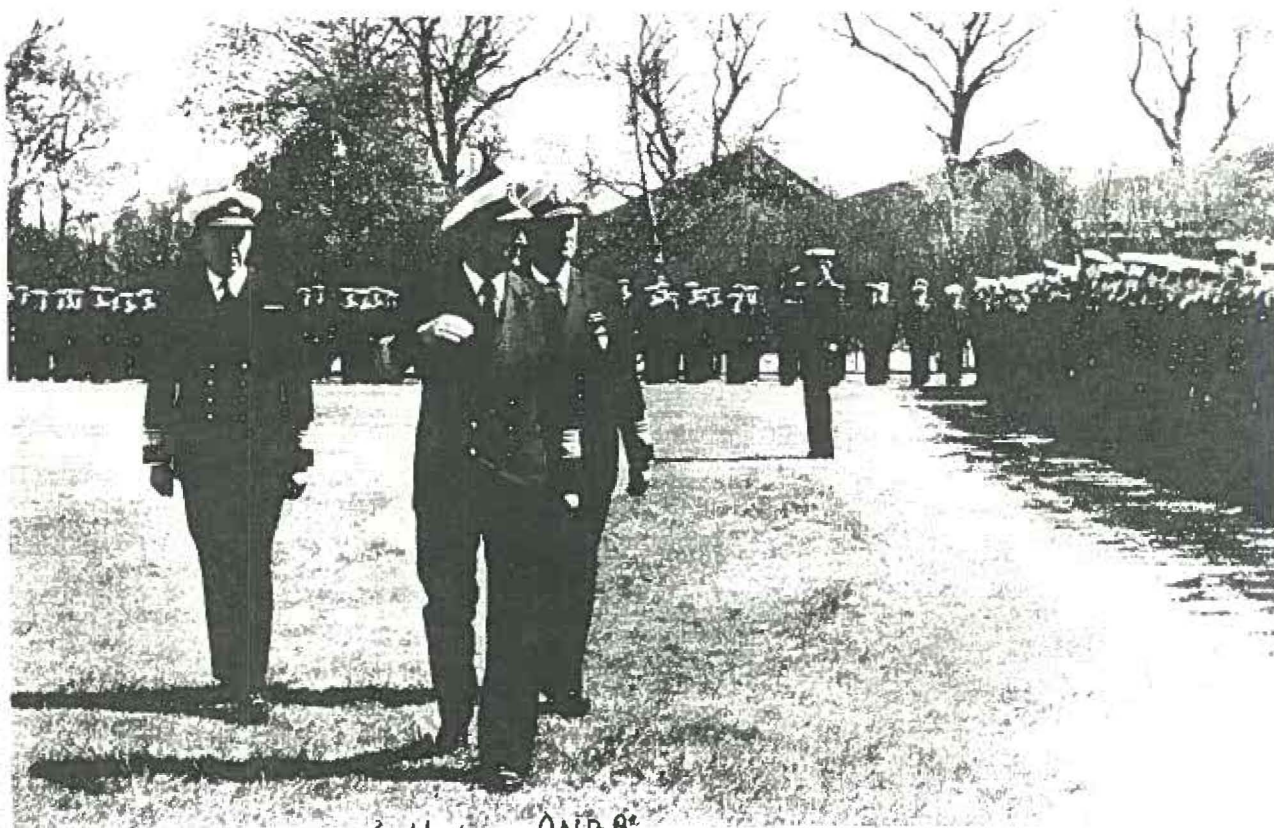
Skibene har et deplacement på 7.800 tons og er de første større amerikanske enheder, der alene fremdrives ved gasturbiner. Farten angives til 33 knob. Armeringen omfatter 2 hurtigt-skydende 127 mm kanoner i enkeltaffutage; overflade-til-luft-missiler (SEA SPARROW) er planlagt. Anti-ubådsarmeringen omfatter en 8-rørs raketpjece (ASROC) og 2 trillingaffutage med anti-ubådstorpedoer.

SPRUANCE-klassen er desuden helikopterbærende og kan medføre 1 SEA KING - eller 2 mindre helikoptere.

S. Kieler
S.Kieler
fg.

SØVÆRNS- ORIENTERING

CNSOC
KA. SE. Thiede.   Vesttyske
Hilmaruf   ONDA:
afslutningsparaden på Holmen
VAF Heidenberg-Andersen

Øvelse BOLD GAME 1980

Den årlige øvelse BOLD GAME, med deltagelse af danske, norske og tyske torpedobåde samt den britiske patruljebåd HMS CUTLASS, har i år fundet sted i tidsrummet 21. april til 13. maj. Øvelsen var i år planlagt af chefen for de vesttyske flådestyrker. Torpedobådseskadren deltog i år med syv enheder af WILLEMoes-klassen og to af SØLØVEN-klassen, samt SJÆLLAND som depot-skib. Desuden indgik HMS CUTLASS som medlem af eskadren og divisionschef for 4. Torpedobådsdivision.

Øvelsen startede i Kristiansand den 21. april, og i den første uge foregik øvelserne langs den norske sydkyst med weekend den 25.-27. april i Oslo.

I perioden 28. april til 10. maj var øvelsesområdet Kattegat og Østersøen.

Weekenden 3.-4. maj tilbragte alle enhederne i Kiel.

Øvelsen var i år delt op i en række våben- og proceduretræningsøvelser samt tre større taktiske øvelser.

Vejrguderne viste sig i år fra deres bedste side, og hele perioden var begunstiget af fint vejr.

Alle de deltagende enheder ankom til Holmen lørdag den 10. maj, og den 13. maj afholdtes den traditionelle afslutningsparade på Holmens Idrætsanlæg under festlig medvirken af Søværnets Tamburkorps. Paraden overværedes af Chefen for NATOs flådestyrker i Østersø-området (Commander Naval Forces Baltic Approaches), Chefen for de vesttyske flådestyrker (Flag Officer Germany) samt Chefen for Søværnets operative Kommando (Flag Officer Denmark).

Efter paradens afslutning afgik de udenlandske enheder under sædvanlig festivitas.

(TBE)

Øvelse BLUE HARRIER 1980

I perioden 16. til 30. april afvikledes den årlige minestrygningsøvelse BLUE HARRIER. I år var øvelsen planlagt af Søværnets operative Kommando, og den blev gennemført i Kattegat,

Udsnit - i forgrunden den vesttyske minestryger SCHLESWIG

Store Bælt og Smålandsfarvandet. I øvelsen deltog 36 MCM (Mine Counter Measures)-enheder og minelæggere samt 8 hjælpeskibe af forskellig art, i alt 44 orlogsskibe fra 6 nationer.

Øvelse BLUE HARRIER, der er den mest omfattende øvelse i NATO, hvad antal miner og minerydningsenheder angår, blev styret fra Søværnets operative Kommandos hovedkvarter af en

stab, bestående af tyskere, nordmænd og danskere under ledelse af Chefen for Mineskibseskadren. Øvelsen startede med 2 dages våbentræning afsluttet med en mineeksplosionsdemonstration. Derefter fulgte 10 dages egentlig minebekæmpelse med minestrygere og minejagere i de forskellige farvandsafsnit og 4 minedykkerhold, der opererede på Flådestation Frederikshavn, i Lyngsbæk og Kongsøre.

Øvelsesresultaterne understregede betydningen af samarbejdet mellem minestrygere og minejagere i samme område som betingelse for en effektiv minerydning. I minerydningsfasen indgik forskellige taktiske øvelser som 3 luftforsvarsøvelser - herunder øvelse BROWN FALCON - med tyske og danske fly, en gennemtrængningsøvelse med deltagelse af 2 tyske destroyere og 2 danske fregatter og 1 korvet, konvojsejlds i minestrøgne ruter samt forskellige kommunikationsøvelser.

En mobil målestation til måling af skibenes magnetiske, akustiske og tryksignatur var etableret til søs under hele øvelsen og foretog målinger af såvel MCM-enheder som minelæggere.

Også i år deltog Standing Naval Force Channel (STANAVFORCHAN) - NATOs stående minerydningsstyrke, bestående af engelske,

STANAVFORCHAN i kølvandsorden

belgiske, hollandske og tyske minestrygere og minejagere. STANAVFORCHAN var under øvelsen suppleret med 4 danske minestrygere og minelæggeren LOSSEN, sidstnævnte som kommandoskib.

2 af de 4 danske minestrygere - AARØSUND og VILSUND - var mønstringsudrustet med mobiliseringsuddannet genindkaldt personel. AARØSUND og VILSUND modtog det genindkaldte personel 15. april om formiddagen, og efter iklædning, introduktion og en ABCD-øvelse på Flådestation Korsør forlod skibene samme aften flådestationen.

Efter en intensiv mønstringsuddannelse indgik skibene efter 3 døgn på lige fod med andre øvelsesdeltagere i øvelsen under STANAVFORCHAN og gjorde de næste 6 dage med i øvelsen med godt resultat inden hjemsendelse af det genindkaldte personel og afrigning.

(MSE)

Britisk forsvar og udviklingen i 'Royal Navy'

Det britiske forsvarsministerium har for nylig udsendt sin årlige redegørelse for forsvarsudgifternes anvendelse og fordeling i 1980.

Selvom det britiske rige fortsat har en række verdensomspændende interesser og forpligtelser, er forsvarsstyrkerne primært opbygget til at varetage de opgaver, der er en følge af NATO-alliancen. Briterne yder således væsentlige bidrag til den nukleare afskrækkelse, forsvaret af Centraleuropa og af det nordatlantiske område og råder tillige over særlige - omend begrænsede - styrker, som kan forstærke de europæiske flankeområder i krise- og krigssituationer.

Den britiske regering har besluttet at øge sit forsvarsbudget med godt 3 % årlig i de kommende år i overensstemmelse med NATO-anbefalingerne.

Af forsvarsbudgettet går 41 % til personellønninger m.v., andre 41 % til materielbetonede udgifter og de resterende 18 % til militære anlæg og opbygning af krigsbeholdninger.

De nukleare styrker lægger kun beslag på ca. 2 % af forsvarsbudgettet. For de konventionelle styrkers vedkommende fordeles de rådige midler nogenlunde ligeligt på de tre værn med 32 % til flåden, 34 % til hæren og 34 % til flyvevåbnet. Flådens andel er blevet lidt forøget i forhold til tidligere.

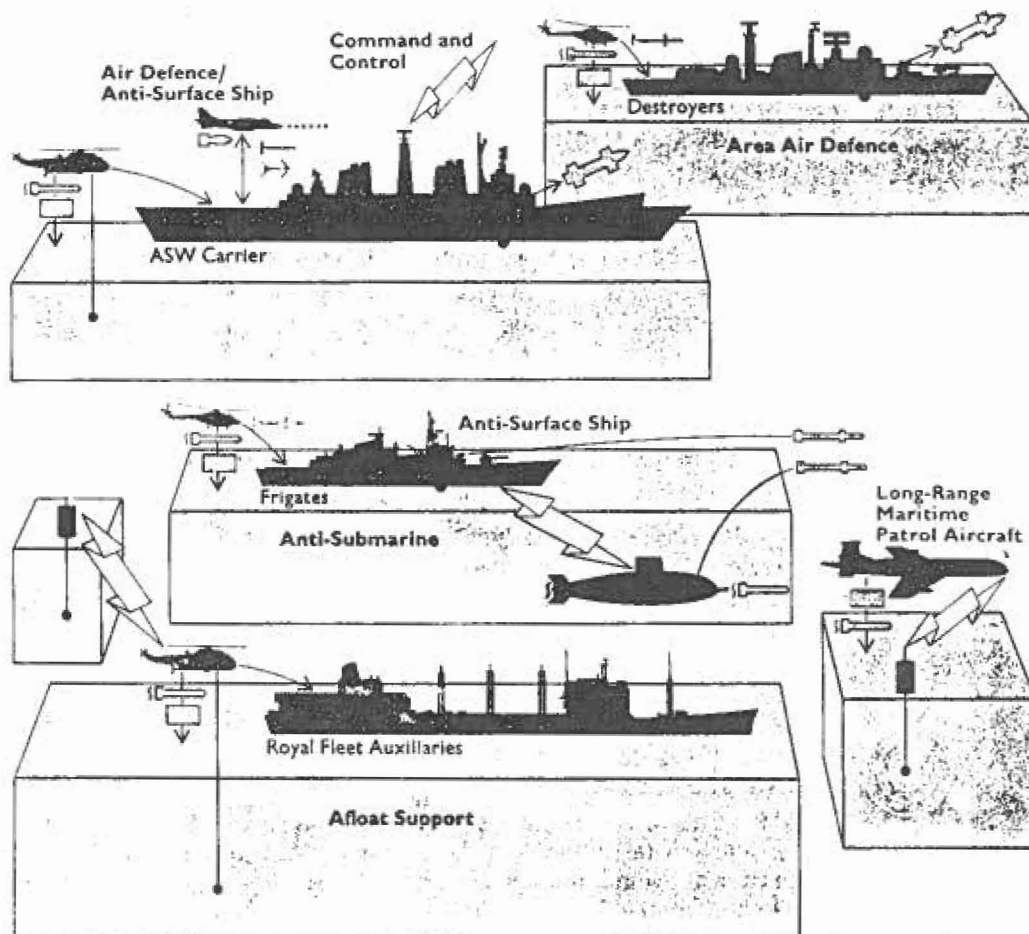
På materielområdet bruges ca. 1/4 af de rådige midler til forskning og udvikling af nye våbensystemer m.m. Materielanskaf-

felsesbudgettet er i øvrigt fordelt med 33 % til flåden, 20 % til hæren og 40 % til flyvevåbnet, medens de resterende 7 % går til fællesværnsformål.

"Royal Navy" vil i 1980 bestå af 16 atomdrevne ubåde, 16 konventionelle ubåde, 6 større helikopterbærende skibe, 13 missildestroyere, 54 fregatter af forskellig type, 36 minestrygere/minejagere, 22 patruljefartøjer af forskellig type samt en række hjælpeskibe, herunder 15 tankskibe fra "Royal Fleet Auxiliary Service". Hertil kommer et meget stort antal flådehelikoptere og to eskadriller fastvingede fly af typen "Sea Harrier".

Components of a Royal Navy Task Group
(which will vary in numbers and disposition depending on the task)

Surface warships also have point defence missile systems and some escorts are fitted with ship-launched anti-submarine torpedoes

Key

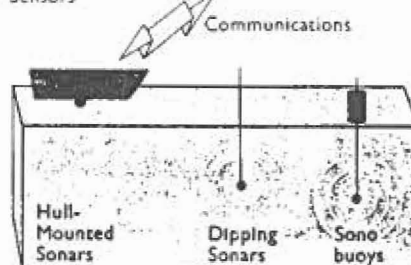
Aircraft

- Large Anti-Submarine Helicopters
- Weapon-Carrying Helicopters
- Vertical/Short Take-off and Landing Aircraft

Weapons

- Bombs
- Rockets
- Cannons
- Air-to-Air Missiles
- Depth Charges
- Torpedoes
- Anti-Surface Ship
- Missiles
- Surface-to-Air Missiles

Sensors

"Royal Airforce" bidrager til det maritime forsvar med 4 eskadriller patruljefly af typen "Nimrod" samt med sine bombe- og jagerfly, som er opøvet i at yde støtte til flåden.

Inden for såvel "Royal Navy" som "Royal Airforce" lægges der stor vægt på udvikling og anskaffelse af moderne våbensystemer til luftforsvar, anti-skibs- og anti-ubådskrigsførelse. Hovedvægten i det maritime forsvar ligger klart på evnen til at udøve "Sea Control" fremfor på evnen til "Projection of power ashore", hvilket afskaffelsen af egentlige hangarskibe også beviser. Bestræbelserne på at udvikle evnen til effektiv "Sea Control" er anskueliggjort på omstående figur, hentet fra det britiske forsvarsministeriums redegørelse.

Inden for mineforsvarsområdet er der udviklet en ny type kombineret minestryger/minejager konstrueret af glasfiber materialer. Belært af erfaringerne fra 2. verdenskrig er briterne meget opmærksomme på den minetrussel, som deres søfart kan blive udsat for, især i kystfarvandene omkring deres ørige, i tilfælde af nye krigeriske konflikter.

Endelig bør nævnes, at briterne også besidder et marinekorps, og at der i de kommende år vil blive anskaffet nye landgangsfartøjer til "Royal Marines". Briterne har været foregangsmand i udviklingen af luftpudéfartøjer og var nogen af de første til at anvende sådanne ved udførelse af amfibieoperationer.

(MST)

Fiskeriofficerskursus - set med en inspektionsskibschefs øjne

Efter at have opnået nogen erfaring med fiskeriinspektion ved Grønland og Færøerne som inspektionsskibschef kunne man frygte, at det ville være overflødigt at gennemgå fiskeriofficerskursus, men tværtimod. At træffe og lytte til de mennesker, som på forskellig vis har indflydelse på de love og bekendtgørelser, som man selv skal forvalte på fiskebankerne, var yderst nyttigt og inspirerende. Ikke mindst diskussionerne om fortolkningerne heraf var interessante - vist også for foredragsholderne.

Praktiske færdigheder, såsom at skelne fiskearterne fra hinanden især i filetteret tilstand samt at foretage maskemålinger og kende forskellige redskabstyper, blev indøvet med udbytte - også for en chef. Man må jo ikke glemme, at det er chefens af-

gørelse i den sidste ende, om en bifangst eller en maskemåling er ulovlig, og man bør være i stand til at støtte sin fiskeriofficer på disse områder.

Kursusdeltagerne. Der var bl.a. deltagere fra Norge og den danske fiskerikontrol

Fiskeriofficerskursus burde være obligatorisk inden tilkommandering til inspektionsskibstjeneste, i hvert fald for fiskeriofficerer, og helst også for chefer.

Selv efter gennemgang af dette kursus vil det dog være hensigtsmæssigt at besøge fiskefabrikker og lignende både i Grønland og på Færøerne dels for at supplere sin generelle viden, dels for at sætte sig ind i de lokale forhold.

(TAS)

Ny uddannelsesplan for stampersonel til sergent

Søværnets Uddannelsesudvalg nedsatte ultimo 1977 en arbejdsgruppe med repræsentanter fra specialtjenesteinspektørerne, Søværnets operative Kommando, Centralforeningen for Stampersonel, Marinestaben, Forsvarsstabens Personelforvaltningsafdeling (søværnet) samt Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole. Arbejds-

gruppen fik til opgave bl.a. at fremkomme med forslag til en fremtidig grunduddannelse af stampersonel til sergenter.

Dette arbejde er nu tilendebragt, og uddannelsesplan, CHS PUB 180-507, er udsendt marts 1980 og vil være gældende for de sergentelever, der påbegynder sergentuddannelsen i maj 1981.

Uddannelsesplanen er udarbejdet på baggrund af følgende givne retningslinier:

- Eleverne skal efter endt uddannelse kunne bestride funktioner i skibsorganisationen som anført i bemandingsreglementerne for Flådens skibe.
- En videreuddannelse skal kunne finde sted, hvor der er behov for, at sergenterne på et senere tidspunkt skal forrette tjeneste på et højere funktionsniveau.
- Uddannelsen skal være i overensstemmelse med "Forsvarets pædagogiske principper".

Resultat er blevet en grunduddannelse, der primært sætter eleverne i stand til i forbindelse med deres speciale at kunne varetage funktionerne arbejdsledelse og undervisning samt tjenesten som vagtassistent og delingsinstruktør.

Et af kravene til uddannelsesstrukturen har været, at de faglige uddannelser gennemførtes inden udnævnelse til sergent. Dette har medført, at relevante fagkurser for eftertiden gennemføres inden påbegyndelse af grunduddannelsen på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.

(MST)

Kloakering på Holmen

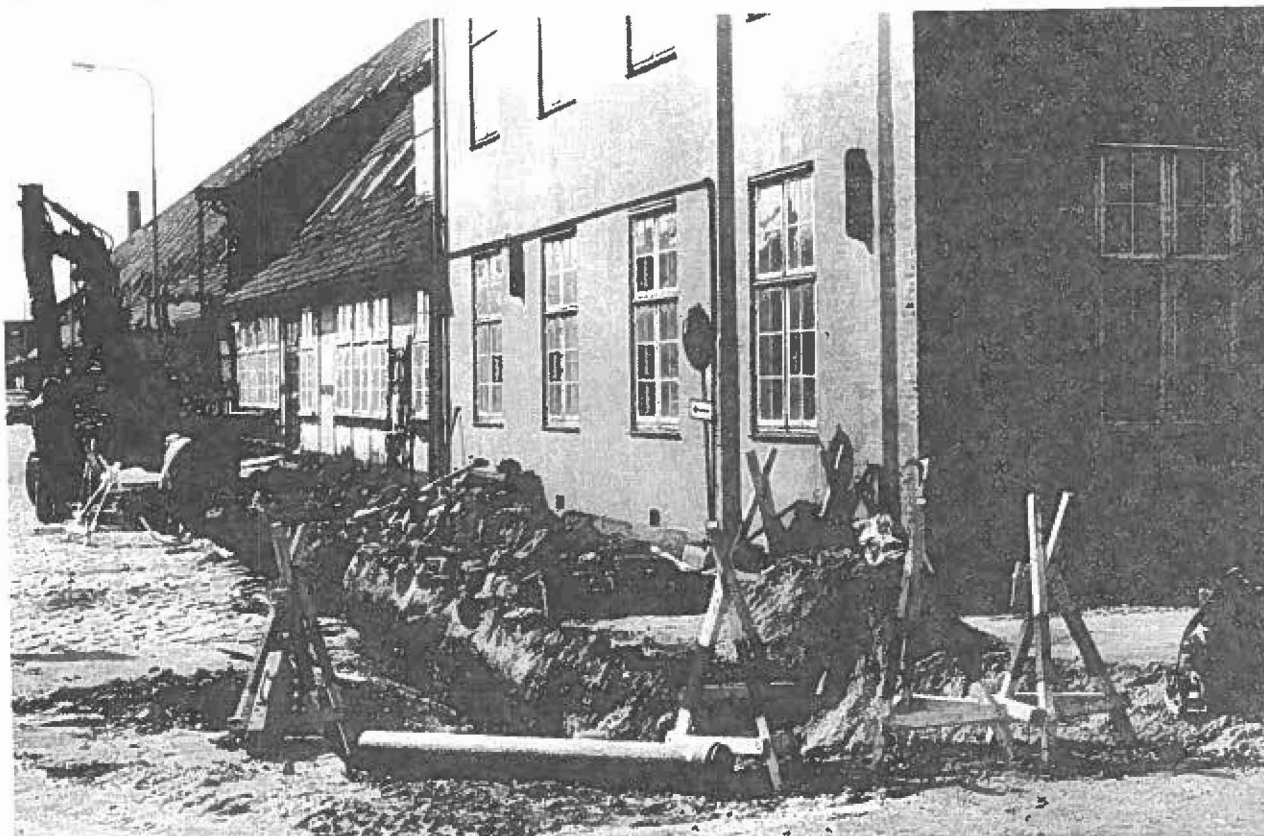
Hvis man vandrer rundt på Holmen, vil mange nok stille sig selv det spørgsmål! Hvorfor graves der så meget for tiden?

Det er Københavns Kommune, der er igang med at fuldføre et stort kloakeringsprojekt på Holmen til et beløb af ca. 38 mio. kr., hvoraf forsvaret skal betale ca. 18 mio.kr. (1977-priser).

Efter at Københavns Kommune nu har udført de egentlige hovedledninger gennem hovedvejen på Holmen og til pumpestationen på Margretheholm, er man igang med hovedsideledningerne.

Senere, når rensningsanlægget på Lynetten er endeligt færdig og kan modtage spildevand, skal man igang med at skille den nuværende kloakledning i et regnvandssystem og et spildevands-

system, hvilket vil medføre, at man ved hver enkelt bygning skal grave op og ændre det eksisterende kloakledningsnet.

Fra udgravningerne ved Søminegraven

Det påregnes, at rensningsanlægget på Lynetten vil kunne modtage spildevand omkring 1. juni, til hvilket tidspunkt det er meningen, man vil påbegynde omtalte omlægning, som skønnes at ville tage ca. 1 år.

Arbejdet vil således være tilendebragt i løbet af sommeren 1981.

(FLS KBH)

Indland kort

I forbindelse med A/S Dansk Olie & Naturgas' etablering af hovedgasledningen fra Nordsøen til vestkysten ved Oksbøl yder søværnet assistance i form af minesøgning. Denne skal finde sted ud for Kærgård Klitplantage fra strandkanten og foreløbig indtil 2000 meter ud i havet. Det er personel fra Søværnets Våbenskole, minedepoterne Grelshede og Dråby, der foretager minesøgningen, der forventes afsluttet 20. juni.

Forsvarsministeriet har tiltrådt, at Forsvarets Kursusinstitution (FKI) og Militærpsykologisk Tjeneste (MPT) fra 1. juni sammenlægges organisatorisk til én myndighed, "Forsvarets Center for Lederskab" (FCL), der oprettes pr. samme dato. Samtidig nedlægges MPT og FKI som selvstændige myndigheder, dog således at de nuværende opgaver indtil videre fortsat løses i de eksisterende organisatoriske rammer og på de eksisterende etableringer under chefen for FCL. Det er den tidligere chef for MPT, der pr. 1 juni er beordret som chef for FCL.

Forsvarsministeriet har meddelt, at der er planlagt tjenestestedsbesøg for forsvarsministeren på Marinestation Anholt den 16. juni.

Den vesttyske forsøgsministryger HOLNIS aflægger rutinebesøg i København 29. maj til 2. juni. Chef: Premierløjtnant H. Schweininger. Samlet besætning: 1 officer, 5 andre befalingsmænd og menige samt 10 civile.

En britisk styrke, bestående af fregatten AJAX (LEANDER-klassen) og flådetankeren GREEN ROVER (ROVER-klassen), aflægger uofficielt besøg i København 12.-17. juni. Chef for styrken: Kommandør M.J.F.Rawlinson. Samlet besætning: 250 mand.

Den britiske undervandsbåd ONSLAUGHT (OBERON-klassen) anløber København 14. juni. Chef: Kaptajnløjtnant A.J.Lyall. Samlet besætning: 68 mand.

En vesttysk styrke, bestående af depotskibene SAARBURG (LÜNEBURG-klassen) og MAIN (RHEIN-klassen) samt missilkanonbådene S 55, S 56, S 57, S 58, S 59, S 60 (Type 148), aflægger rutinebesøg i København 14.-18. juni. Chef for styrken: Kommandørkaptajn P.Ruhnke. Samlet besætning: 48 officerer, 204 andre befalingsmænd og menige samt 221 civile.

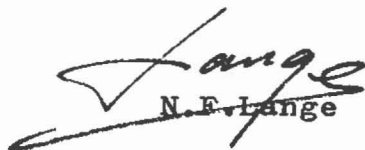
Udland kort

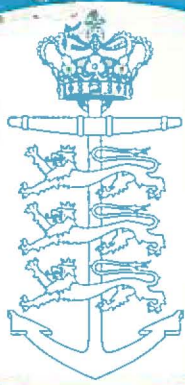
Den amerikanske flåde søsatte 26. april den ballistiske missilundervandsbåd MICHIGAN (SSBN-727). Ubåden er nummer to

af den atomdrevne OHIO-klasse, der har et neddykket displacement på 18.700 tons og er 170 meter lange, ca. 13 meter brede og har en dybgang på ca. 11 meter. Besætningen består af 14 officerer og 140 andre befalingsmænd og menige. Ubåden er forsynet med fire torpedorør samt 24 affyringsramper for ballistiske missiler af TRIDENT I-typen. Der er yderligere to enheder under bygning.

19. april søsattes i USA den atomdrevne angrebsubåd BOSTON (SSN-703). Ubåden er den 16. af LOS ANGELES-klassen.

BOSTON er 120 meter lang og har et neddykket displacement på 6.900 tons. Besætningen udgøres af 12 officerer og 115 andre befalingsmænd og menige. Armeringen omfatter fire 21 tommer torpedorør til Mark 48 torpedoer og SUBROC-missiler. Torpedorørene er konstrueret således, at de også kan anvendes til affyring af HARPOON-missiler. LOS ANGELES-klassens primære opgave er anti-ubådskrig.

N. F. Lange

SØVÆRNS- ORIENTERING

K.A.S.E. Thede Chefen for Søværnets operative Kommando
ved kommandostrygningen i FALSTER

Dansk flådeøvelse 1980 med besøg i Rønne

I strålende solskin og til musiceren af Søværnets Tamburkorps ankom minelæggeren FALSTER, kommandoskib for Chefen for Søværnets operative Kommando, til Rønne lørdag den 7. juni kl. 0900 for sammen med de øvrige enheder at holde et velfortjent hvil ovenpå en uges hårde strabadser. Enhederne, der efter god orlogsskik anløb havnen i parademæssig udhaling, omfattede foruden FALSTER, fregatten PEDER SKRAM, minelæggerne FYEN, SJÆLLAND, LINDORMEN og LOSSEN, undervandsbåden TUMLEREN, ministrygerne EGERNSUND, ULVSUND og VILSUND, torpedobådene BREDAL, HAMMER, NOR-

BY, RODSTEEN, SEHESTED, SUENSON, SØHESTEN og SØULVEN, tankfartøjerne RIMFAXE og SKINFAXE, en mindre afdeling fra Torpedobådernes mobile Base (MOBA) samt bevogtningsfartøjerne RAN og NYMFEN, og orlogskutteren THURØ.

Lørdag, efter visitter, genvisit og pressekonference, afholdt admiralen en frokost for fremtrædende civile embedsmænd og militære chefer.

Samtidig påbegyndtes sømilitær 4-kamp omfattende disciplinerne maskinpistolskydning, kastelinepræcisions- og længdekast, håndgranatkast samt 2400 meter løb. Deltagerne, der omfattede 15 hold á 6 mand af alle personelkategorier, deltog med stor iver i konkurrencen. Vinder af 4-kampen og dermed af Søværnets operative Kommandos vandrepræmie, blev et hold fra FYEN med 12.416 point, tæt efterfulgt af FALSTER med 12.318 point og et sammensat hold fra 2. Torpedobådsdivision, MOBA og RIMFAXE med 12.232 point.

Mens 4-kampen blev afviklet, fik offentligheden lejlighed til at bese skibene, idet der blev åbnet for besøgende fra kl. 1500 til 1700. Som en festlig optakt til det offentlige besøg marcherede Søværnets Tamburkorps fra torvet til havnen kl. 1445. Kl. 1500 og kl. 1600 opførtes tattoo på kajen ud for FALSTER. Kl. 2200 blæstes taptø, hvorefter enhederne illuminerede indtil kl. 0100.

Søndag den 8. juni blev en rigtig hviledag. Søværnets Tamburkorps markerede som dagen før optakten til offentligt besøg i skibene med at marchere fra torvet til havnen kl. 1445. Herefter fulgtes lørdagens program. I løbet af lørdag og søndag nåede 2409 mennesker og 2 hunde at aflægge besøg.

Mandag den 9. juni kl. 0900 forlod de første enheder Rønne for at fortsætte øvelse DANEX. Begunstiget af det meget sommerlige vejr vil besøget i Rønne nok af de fleste blive betragtet som en dejlig oplevelse, skønt det kun varede i 48 timer.

Kommandostrygningen i øvelsesgruppen fandt sted fredag den 13. juni på Holmen.

(SOK)

Warszawapagtens udvikling i 70-erne

NATO-hovedkvarteret i Bruxelles har i forbindelse med en pressekonference tirsdag den 13. maj frigivet 2 dokumenter til pressen, hvoraf det ene beskriver den militære udvikling i Warszawapagten, medens det andet citerer en udtalelse af formanden for NATOs Militærkomite, den norske general H.F. Zeiner Gundersen. Ifølge disse dokumenter har den senere udvikling i verden tydeliggjort, at NATO-Alliancen ikke befinder sig i et vacuum, og at Alliancens lande mere end tidligere er blevet afhængige af industri, olie og råmaterialer. Såvel problemer vedrørende menneskerettighederne som behovet for militær styrke er kommet i fokus. Der er ingen grund til at gentage, hvad Sovjetunionen i de senere år har foretaget sig i hjertet af Afrika, i Sydøstasien samt i Afghanistan, uden at truslen i Europa derved er reduceret, udtaler general Gundersen. Sovjetunionen har klart demonstreret en vilje til at anvende militær styrke, når det vurderes at fremme landets interesser, og når risikoen vurderes som acceptabel. Dette indebærer en aktuel trussel mod freden i alle de områder af verden, hvor sovjetiske styrker kan indsættes. Det er derfor af væsentlig betydning, at afgørende skridt tages til at forbedre NATO-Alliancens militære kapacitet. Ifølge dokumentet om Warszawapagtens militære udvikling er kapaciteten personelmæssigt forøget med 20 % i de sidste 10 år. Herudover har der været en konstant strøm af nyt udstyr og materiel. Som eksempel kan nævnes, at Sovjet i 1970 havde 5 interkontinentale ballistiske missilsystemer (IBCM) med ca. 1300 affyringsramper og samme antal krigshoveder. Antal affyringsramper er ca. det samme nu, men der er nu ca. 5000 krigshoveder, idet hver raket kan medføre et antal flermålskrigshoveder. Også på mellemdistanceområdet er der sket en betydningsfuld udvikling siden 1970. Specielt kan nævnes den meget nøjagtige SS 20 raket, der kan affyres på afstande op til ca. 5000 km. På den maritime side er antallet af atomdrevne ubåde udstyret med ballistiske missiler tredoblet til næsten 70, af hvilke 60 er af YANKEE-klassen og den nye DELTA-klasse. I 1970 måtte missilubåde af YANKEE-klassen deployeres til det vestlige Atlanterhav for at nå mål i Nordamerika. DELTA-klassen kan nu udstyres med 2 missilsystemer, SS-N-8 og SS-N-18, og kan

hermed nå mål i bl.a. Nordamerika på afstande over 8000 km, d.v.s. uden at forlade hjemlige farvande. Nye store atomdrevne ubåde med nye ballistiske missiler forventes at blive operative tidligt i 1980'erne. Sovjet har lagt vægt på at udvikle en maritim kapacitet med det formål at projicere sin magt oversøisk til støtte for politiske mål. Der har været en stigning i antallet af større overfladeskibe fra 200 i 1970 til 275 i 1980. De kvalitative forbedringer af materiellet er dog af endnu større betydning. Medens der i 1970 ikke var hangarskibe, er der nu 2 KIEV-klasser skibe operative, og der forventes bygget 2 flere. Der var ingen missilfregatter i 1970. Der er nu 25 KRIVAK-klasser fregatter, og antallet af missilkrydsere er næsten tredoblet. Derudover forventes det, at en atomdreven missilkrydser på mindst 20.000 tons afleveres til flåden i år. IVAN ROGOV - det 13.000 tons store transportskib - er nu til rådighed til støtte for amfibieoperationer, og BEREZINA-tankeskibet på 35.000 tons repræsenterer en betydningsfuld logistisk kapacitet på havet til støtte for flåden. Det maritime luftvåben er ligeledes forbedret og moderniseret, bl.a. med et stigende antal af BACKFIRE bombemaskiner, samt FORGER-flyet, der er specielt konstrueret til at kunne lande og lette fra meget korte landingsbaner. Sovjet har en klar forståelse for, at maritim styrke og styrke i luften går hånd i hånd. Alle disse maritime forbedringer i forbindelse med anskaffelse af baser i fjerne områder har tilladt Sovjet at udvide sine operationer til alle områder i verden, i hvilket landet har politisk og militær interesse, fremgår det bl.a. af pressemeddelelserne.

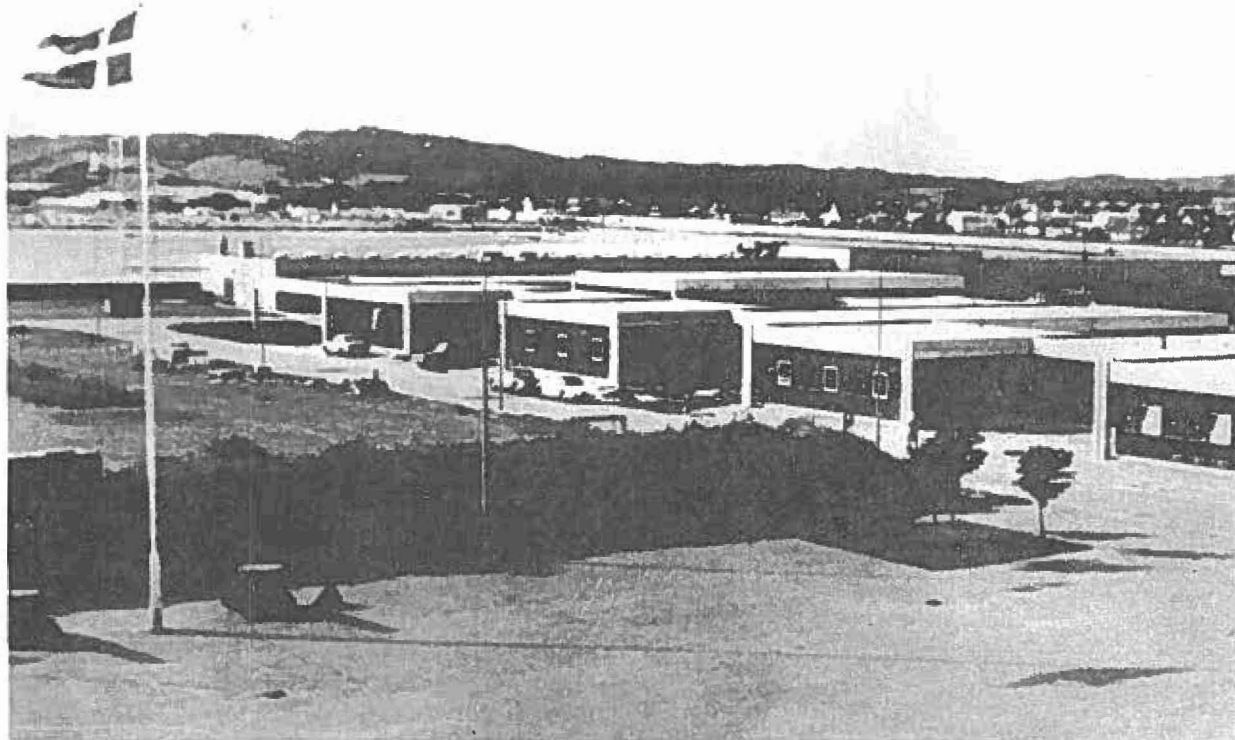
(MST)

Foråret på Søværnets Taktikskole, Kampinformationskursus

Igen er en travl forårssæson på Kampinformationskursus (AIS) ved at være overstået. Skolens kursusprogram er blevet afviklet planmæssigt, hvilket vil sige, at 304 elever af alle grader har besøgt de 27 afholdte kurser. Udover kursusvirksomheden har skolen afholdt eller været vært ved ca. 25 arrangementer omfattende ca. 578 gæster og besøgende.

Blandt kurserne er der særlig grund til at nævne Søværnets Operations- og Våbenofficerskursus (AIS 1/ASH 1), der afsluttedes

ca. 1. april. Det er tredje gang, kurserne blev gennemført i sin nuværende form, hvilket vil sige fællesundervisning i 3 af de 6 måneder, kurset varer. Som tidligere var 4 ud af de 12 elever

Søværnets Taktikskoles Kampinformationskursus
bygninger på Flådestation Frederikshavn

norske søofficerer, og ved afslutningen udtalte den norske kommandør R. Breivik sin glæde over dette uddannelsesmæssige samarbejde, der nu efter 7 års erfaringer efterhånden må betegnes som permanent. Søværnets Våben- og Taktikinspektører understregede vigtigheden af kvaliteten i uddannelsen og annoncerede en række justeringer nødvendiggjort, specielt af den hastige udvikling inden for automatiseret kampinformation.

9 tidligere søofficerer, overgået til reserven, gennemførte i april et én uges kursus i NCS (Naval Control of Shipping). Kurset skal gøre deltagerne i stand til at indgå i NCS-organisationens mange poster i øvelses- og beredskabssituationer.

Eskadrerne har i et vist omfang benyttet skolens faciliteter i foråret. Fra 28. januar til 1. februar gennemførtes eskadretræning for Torpedobådseskadren, Fregateskadren og Mineskibeskadren. Aktiviteterne omfattede fra opfriskning af kampinformationsprocedurer til spil og diskussioner såvel på taktisk gulv som i skolens træneranlæg.

2. Minelæggerdivision tilbragte 3 dage i slutningen af februar med at gennemprøve nye lægningsprocedurer for kabelminelæggere, før disse skulle anvendes under øvelsesforhold til søs.

Fra 3. til 13. marts var skolen vært ved Søværnets operative Kommandos årlige studieperiode. Chefen for Søværnets operative Kommando bød velkommen til de ca. 80 deltagere, alt ledende personel fra Søværnets operative Kommandos stab, eskadrer, distrikter og fra Flyvertaktisk Kommando. I løbet af de 2 uger besøgte studiegrupperne af repræsentanter for Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Marinestaben og søværnets inspektører.

Resultaterne af den netop afholdte store minestrygningsøvelse BLUE HARRIER bearbejdedes af en analysegruppe bestående af officerer fra Norge, Vesttyskland og Danmark. Ca. 15 officerer gæstede i denne forbindelse skolen i ugen 2.-6. juni. Personel fra Forsvarets Forskningstjeneste medvirkede ved analysen.

Analysen gik dels ud på en rekonstruktion af det tekniske hændelsesforløb i øvelsesminefeltet for at evaluere mineuskadeliggørelsesmetodernes effektivitet, dels en analyse af de anvendte procedurer og taktiske doktriner.

Analysens resultat vil blive udsendt i form af en rapport, der vil tilgå relevante NATO- såvel som nationale kommandomyndigheder samt deltagende enheder, således at de erfaringer, der er gjort i dette års øvelse BLUE HARRIER, kan bidrage til at forbedre såvel procedurer som taktiske doktriner inden for minekrigsførelsen.

Skolens dagbog for foråret omfatter endvidere følgende besøg:

- 12. marts: Chefen for Søværnet aflægger visit.
- 15. april: 7 forsvarsattacheer bliver vist rundt og orienteret om skolens aktiviteter. Besøget er et led i Forsvarsministeriets årlige orienteringstur for attacheer krediteret Danmark.
- 24. april: Styringsgruppen for anskaffelse af en simulator til det under projektering værende fiskericenter i Hirtshals - NORDSØCENTRET - orienterer sig om moderne trænere.
- 6. maj: Den svenske forsvarsattache besøger Frederikshavns-området, herunder Kampinformationskursus.

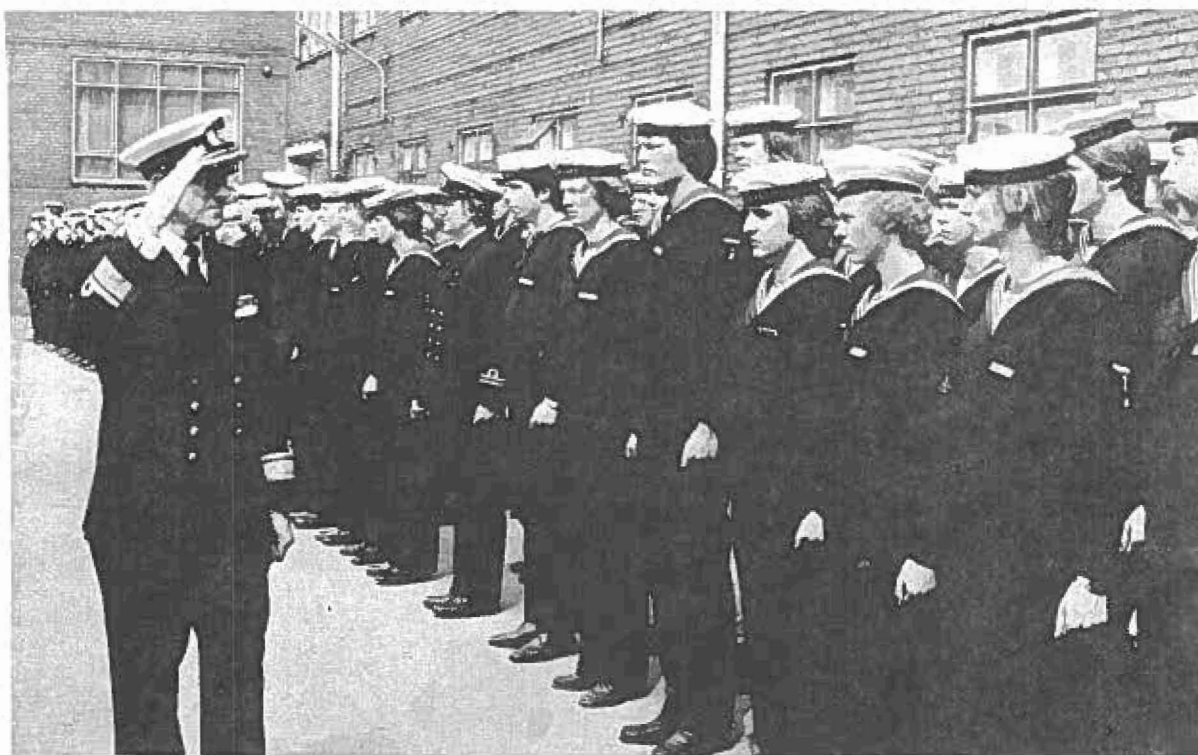
Udover de tilbagevendende træningsperioder for inspektions-skibene, der er hjemme for at skifte besætninger, har Søværnets Materielkommando gennemført et 1½ måneders hovedeftersyn på skolens taktiske datasystemer, så alt skulle nu være klar til eftersommerens og vinterens opgaver.

(AIS)

Chefen for Søværnet besøger Søværnets Konstabelskole

Den 28. maj aflagde Chefen for Søværnet besøg på Søværnets Konstabelskole. Admiralen ønskede en orientering om skolens uddannelsesaktiviteter og de aktuelle problemer i forbindelse hermed.

Besøget omfattede også de 3 værkstedsskoler for elektronik- og maskinuddannelse i Thorshavnsgade og for elektromekanikeruddannelse på Frederiksholm.

K.A. N.F. Lange

Chefen for Søværnet inspicerer paraden på Søværnets Konstabelskole

På Frederiksholm, hvor de 3 værkstedsskoler senere på året vil blive samlet i én værkstedsskole under Konstabelskolen, fik admiralen lejlighed til at se faciliteterne til den ny fagskole, der omfatter nuværende værkstedsskole for elektromekanik, den tidligere Kleinsmedje og det tidligere Lanternemagasin.

Efter orienteringen og omvisningen afsluttedes med en parade og inspektion. I sin tale til besætningen opsummerede Chefen for Søværnet sine indtryk fra besøget, og det var en lydhør og opmærksom tilhørerskare, der påhørte admiralens ord om betyd-

ningen af den faglige og tekniske uddannelse af stampersonellet, om søværnets opgaver i det danske forsvar, og om positive forventninger til den kommende forsvarsordning.

(SKS)

Svendeprøver

I april har 29 overkonstabler bestået svendeprøve ved Søværnets Konstabelskole.

Resultaterne var pæne. De fleste af svendestykkerne blev bedømt "Særdeles veludført" eller "Vel udført".

De fem nye elektromekanikersvende

Af de 5 overkonstabler af elektromekanikerlinien (AR) fortsætter 2 i søværnet og 3 er hjemsendt. Af de 12 overkonstabler af maskinlinien (MS) er 1 optaget på Sergentskole, medens 2 fortsætter i tjenesten, og 9 er hjemsendt.

De 12 overkonstabler af elektroniklinien (TE) omfatter indkaldelserne, hold 1/1975 og hold 3/1975.

1 er optaget på Sergentskole af hold 1/1975, øvrige på holdet hjemsendes til august. Søværnet har således stadig store vanskeligheder med at fastholde overkonstabler af elektroniklinien, der tilbydes bedre løn og arbejdsvilkår på det civile arbejdsmarked.

(SKS)

Sømilitær 4-kamp genoptaget

Under øvelse DANEX 1/1980, hvori praktisk talt alle Flådens enheder deltager, er den sømilitære 4-kamp blevet genoptaget efter 7 års pause. Alle DANEX-enhederne anløb Rønne i weekenden 7.-8. juni, og konkurrencen blev afholdt lørdag den 7. juni på Almegårds kasernes terræn, som velvilligt var stillet til rådighed af Bornholms Værn. 4-kampen består af maskinpistolskydning, 2400 m løb, kasteline-kast og håndgranatkast.

Skibene stillede i alt 15 hold. De tre bedste var fra skoleskibet FYEN, minelæggeren FALSTER og et sammensat hold fra 2. Torpedobådsdivision, Torpedobådenes mobile Base og RIMFAXE.

FYENS vinderhold bestod af:

Kadet, sekondløjtnant Karsten Lybke.

Kadet, sergent M.T.Jørgensen.

Værnepligtig Gert Hvarregård.

Værnepligtig Karsten Frandsen.

Konstabelelev Søren B.Nielsen.

Konstabelelev Poul Riis.

Den smukke vandrepræmie blev overrakt holdet af Chefen for Søværnets operative Kommando og DANEX, kontreadmiral S.E.Thiede, som blev overført fra flagskibet, minelæggeren FALSTER, til skoleskibet FYEN med light-jackstay i Østersøen mandag den 9. juni.

Vandrepræmien bærer i forvejen inskriptionerne:

1970 Depotskibet HJÆLPEREN.

1971 3. Torpedobådsdivision.

1972 Korvetten FLORA og

1973 Fregatten PEDER SKRAM.

(FYEN)

Første LYNX-helikopter overdraget

På Kristi Himmelfartsdag, 15. maj, landede den første af søværnets nye LYNX helikoptere på et inspektionsskib, nemlig på HVIDBJØRNEN, der lå fortøjet i bøje i The Pool, London, umiddelbart neden for Tower Bridge. Helikopteren blev fløjet af "Westland Helicopters Chief Test Pilot", med Chefen for Søværnets Flyvetjeneste som co-pilot. Efter landingen var der en kort

ceremoni, hvor direktøren for Westland markerede overdragelsen ved at overrække flyets logbog til Chefen for Flyvematerielkommandoen. Efter ceremonien kunne de mange gæster, herimellem Forsvarsattachéen i London, Prins Georg, og forsvarsattachéer fra mange andre lande, bese flyet, der er malet i en smuk mørkeblå farve og forsynet med danske kendingsmærker: Søværnets kronede anker og skrognummer.

Første danske LYNX på HVIDBJØRNEN

Med til begivenheden var også nogle af de piloter og teknikere fra Søværnets Flyvetjeneste, som er under omskoling til LYNX i England, og som skal flyve de tre første LYNX til Danmark, hvor flyene den 24. juni på Værløse modtages af Forsvarschefen, der derefter vil overdrage dem til Chefen for Søværnet, der igen overdrager dem til Søværnets Flyvetjeneste.

Herefter begynder der et intensivt træningsprogram i Danmark, for at alle piloter og teknikere kan blive fuldt uddannede på LYNX, og der vil - første gang i august - blive afset perioder med et inspektionsskib i danske farvande, hvor der indøves start og landing fra dæk, samtidig med at der sker en udvikling af procedurer og optræning af flydækspersonel. Blandt andet skal skibene vænne sig til det nye "handling system", der

består af en elektrisk trolley til at flytte flyet med, og et fastholdelsessystem, der under flyets transport over dækket kan holde dette selv ved meget kraftig rulning.

Man skal også i højere grad vænne sig til start og landing i mørke, et punkt, hvor LYNXen har væsentlige fordele i forhold til ALOUETTEen. Der regnes med, at den første egentlige udstationering af LYNXen sker på VÆDDEREN i november dette år.

HVIDBJØRNEN klarede de mange forpligtelser på forbilledlig måde. Blandt andet blev kabyssens indsats ved Chefen for Inspektionsskibseskadrens reception meget beundret af de mange danske og udenlandske gæster. Besætningen kunne dermed fuldt fortjent nyde nogle dejlige sommerdage i London, med busudflugter og en fodboldkamp med en anden besøgende orlogsmand, den franske korvet ACONITE. Besætningens opførsel var også eksemplarisk, den eneste episode, der forekom, var, da eskadrechefen, skibschefen og Chefen for Søværnets Flyvetjeneste, efter Westland's fornemme middag på det fashionable hotel Ritz, sad fast i en elevator med (for mange) andre gæster og måtte reddes af det lokale brandkorps, hvorefter de kom for sent til sidste fartøj og måtte sejles ud med en af flodpolitiets motorbåde, efter at have forceret et fire meter højt stakit. Det sidste skete imidlertid efter anvisning og velvillig assistance fra Scotland Yard, og til stor moro for politibådens fører, der mindedes lignende oplevelse under et flådebesøg i Danmark.

Alt i alt var det et mindeværdigt ophold i London og en god optakt til indførelsen af LYNXen i søværnet. LYNXen vil medføre en værdifuld forøgelse af effektiviteten, hvilket både inspektionsskibene og Søværnets Flyvetjeneste ser frem til med store forventninger.

(ISE)

SVANEN i "Fyen rundt"

Fredag den 6. juni samledes ca. 800 lystbåde i Korshavn på Fyns Hoved, klar til deltagelse i kapsejladsen Fyn Rundt.

For første gang var der deltagelse fra søværnets side, idet øvelseskutteren SVANEN mødte op til start med en besætning af kadetter, som kun havde været om bord i en enkelt uge. Derfor blev fredag formiddag brugt til flittig træning af starten, således at alle kendte deres poster.

Klokken 1700 gik første start, en spilerstart, og SVANEN skar startlinien med få sekunders forsinkelse. Desværre huggede læ-spiler-skødet sig selv ud, og spileren snoede sig, før den blev bragt under kontrol. Dette var til stor fryd for adskillige journalister i land, som i den anledning bragte deres reporter om hændelsen. Vore to konkurrenter havde nu fået et forspring, men ved Æbelø lå vi i spidsen. Her flovede vinden, og de lette havkrydsere løb fra os, noget, som ikke forbedrede sig, da vinden helt forsvandt. De næste 14 timer lykkedes det kun at tilbagelægge ca. 15 sømil. Da vinden kom ved 11-12 tiden lørdag, sejlede vi gennem Lille Bæt med alle sejl sat, ca. 600 m², og skød en fin fart af 8-9 knob og fik hurtigt lagt hovedfeltet bag os. Ved Bogø sprang vinden 180°, spileren kom ned i en fart, og vi begyndte at krydse i en gradvis opfriskende vind. I farvandet nord for Avernakø på vej mod Svendborg lå vi og krydsede sammen med tre andre havkrydsere i 7 m/s vind. Vi lå på styrbord halse, da en Elstrøm 32 var på vej mod os på bagbord halse. I begyndelsen faldt han af, men mistede tilsyneladende styringen og kolliderede med os. Han ramte os ca. 2 m fra hækken med det resultat, at han ødelagde søgelænderet og flækkede ca. 1 m af vor lønningsliste. Vi satte protestflag, og fortsatte begge sejladser. Nu kom turens store oplevelse, at krydse gennem Svendborgsund i modgående strøm og mørke. Ved hårdt arbejde lykkedes dette i fin stil. Det hjalp også lidt med nogle opmuntrende tilråb fra et par forbipasserende lette både om flidspræmier, som burde tilfalde SVANEN for hårdt arbejde.

Sikkert rundt om Thurø blev kursen sat mod Fyns Hoved og Korshavn. Klokken 0912 søndag morgen passerede SVANEN mållinien.

På trods af det hårde arbejde og mangel på søvn følte besætningen virkeligt, at der var udrettet en god præstation.

(SVAN)

2. Marinehjemmeværnsdistrikts St. Bededagstogt

I lighed med de sidste 5 år afholdt Marinehjemmeværnsdistrikt 2 også i år øvelsestogtet SAMEX.

SAMEX er et togt i St. Bededagsferien af 3 døgn varighed, hvor distriktets 13 flotiller øver og konkurrerer i forskellige discipliner, såsom sanitet, signalering, motortjeneste, radio-procedure, sømandskab m.v.

Togtet, der har til formål gennem øvelse med andre flotiler at skabe så høj og ensartet en standard som muligt, forløb også i år planmæssigt, ikke mindst fordi orlogskutteren VEJRØ, der var stillet til rådighed for Marinehjemmeværnet som dommerskib, ydede en fin indsats.

Ved afslutningsparaden i
"Tierpitzhafen" i Kiel

Togtet blev afsluttet med et besøg i Kiel, Tierpitzhafen, hvor det lykkedes for langt de fleste af de 140 frivillige be-

Vindende besætnings fartøjs-
fører modtager pokalen

sætningsmedlemmer at forcere det 8 m høje kajanlæg og komme med på en bustur rundt i Kiel, bl.a. til det berømte marinemuseum.

(MHID 2).

1. Nordiske Orlogsstævne

I dagene 6.-8. juni afvikledes det 1. Nordiske Orlogsstævne med Søværnets Eksercerskole i Auderød som ramme.

KA N.F. Rønge

Chefen for Søværnet åbner stævnet

Deltagerne, 100 repræsentanter fra Danmarks Marineforening, Norges Orlogsforbund, Laivaston Kilta (Flottans Gille i Finland) og Flottans Män (Sverige), samledes fredag eftermiddag på parkeringspladsen uden for skolen, hvor de fire nationers flag blev hejst, hvorefter man med Søværnets Tamburkorps i spidsen afmarcherede til stillepladsen, hvor Chefen for Søværnet foretog den officielle åbning af stævnet og herunder bl.a. gratulerede med "det initiativ, der er taget ved skabelsen af disse orlogsmøder til udbygning af samarbejdet og kontakten mellem vore landes orlogsorganisationer". Danmarks Marineforenings landsformand indføjede i sin velkomsttale, at

han håbede, at denne nye institution ville blive en tradition. Efter en kort andagt ved orlogspræsten, H.Rørskou, sluttede den officielle åbningshøjtidelighed med et tattoo ved Søværnets Tamburkorps. Dagen afsluttedes med en orientering om skolen og en film om det danske søværn samt kammeratligt samvær i messerne.

Om lørdagen var samtlige stævnedeltagere på udflugt til Kronborg, hvor museumsdirektør Henningsen i den 550 år gamle "Erik af Pommerns Sal" levende berettede om slottet og sundtolden. Efter denne orientering besøgte deltagerne Handels- og Søfartsmuseet, hvorpå turen fortsatte til Marineforeningens Hørsholm/Rungsted afdeling, hvor frokosten ventede. Ved ankomsten hertil blev man modtaget med salutskydning samt af Kvindeligt Marinekorps Musikkorps, der også underholdt ved frokosten. Aftenen

sluttedes med galamiddag med officielle gæster i skolens cafeteria; i forbindelse med denne uddeltes en række hædersbevisninger.

Det norske og svenske kontingent

Dette i enhver henseende vellykkede 1. Nordiske Orlogstævne afsluttedes søndag formiddag med ordene: Velkommen til Sverige i 1982!

De fire landsformænd i "et nordisk håndtryk"

At stævnet blev en succes, skyldes ikke mindst Eksercerskolens og andre myndigheders store velvilje, imødekommenhed og hjælp samt det gode vejr.

(Danmarks Marineforening)

Festlige dage i Korsør

Minelæggeren SJÆLLAND, der er adopteret af Korsør by, af- lagde den 16., 17. og 18. maj besøg i sin "hjemby". Da besøget var nærlig sammenfaldende med Flådestation Korsør's 20 års jubi- læum den 2. maj, var dette baggrunden for, at de to militære tjenestesteder sammen med Korsør Kommune lagde hovederne i blød for at skabe en værdig ramme om begivenhederne.

Besøgende til SJÆLLAND

Et festudvalg fra Flådestation Korsør, særdeles positivt assisteret af ikke mindst civile kredse i byen, kommunale såvel som private, sammensatte et righoldigt program, der var for "alt folket". Der var flere gange offentligt besøg om bord, ligesom der om lørdagen var 1½ times sejlads med ca. 300 gæster, hovedsageligt et repræsentativt udsnit af korsørborgere, strækkende sig fra "Manden på gaden" til kommunale repræsentanter; et levende billede af det gode forhold, der hersker mellem Korsør by og minelæggeren SJÆLLAND, og samtidig udtryk for, at Flådestation Korsør i de forløbne 20 år er blevet optaget som et integreret led i det omgivende samfund.

Der var endvidere travaljekaproning, helikopter- og frømandsopvisning. Helt specielt er der i Korsør dannet tradition for, at Kong Neptun med følge døber nye besætningsmedlemmer fra SJÆLLAND, således at alle bliver fulgyldige korsørborgere uden ret til at betale skat (med mindre man i forvejen bor i byen).

8 skoleklasser fra kommunale og private skoler fik rundvisning på skibet med efterfølgende samlet besøg og erhvervsvejledning ved søværnets og forsvarrets udstillinger samt en sanitetsdeling fra Jægersborg, der - ligesom Søværnets Tamburkorps og Kvindeligt Marinekorps Musikkorps - alle var gennemgående led i alle 3 dages arrangementer.

Fra redningsdemonstrationen

Der var også noget for de mindste børn, der om søndagen var med til piratfest om bord. Besætningsmedlemmer, udklædt som drabelige pirater med klap for øjet, træben og kroge i armet, fægtede vildt i luften og uddelte slik i stor stil. Til stor jubel for børnene var der arrangeret trylleshow. Der blev også tid til en lille sejltur med motorbåd.

Om søndagen var der ÅBENT HUS på Flådestation Korsør. Festens højdepunkt var dog nok lørdag aften med bolværksfest og asfaltbal, hvor man både kunne se og høre flere kendte orkestre og kunstnere.

En lokal restaurant og slagter sørgede for øl og pølser m.v.

Da Meteorologisk Institut hører under Forsvarsministeriet, var der truffet aftale om, at det i hvert fald skulle være sommer de tre dage - og det blev det!

(FLS KOR)

SØULVEN til indvielse af ny lystbådehavn i sin adoptionsby

Efter anmodning fra Tranekær Kommune og Lohals Havn af-
lagde torpedobåden SØULVEN det årlige adoptionsbesøg i Lohals
den 17.-18. maj. Dette skete i forbindelse med indvielse af en
ny lystbådehavn i tilknytning til den eksisterende havn.

Besøget var for torpedobåden det andet, siden SØULVEN i
1968 blev adopteret af den nordlangelandske by. Derfor havde be-
sætningen set frem til denne begivenhed med største glæde.

Torpedobåden SØULVEN under gang

Efter at have passeret det 50 meter lange havneindløb med
en halv meter på hver side ankom SØULVEN planmæssigt lørdag kl.
1000. I det pragtfulde vejr var der mødt en talrig skare op for
at tage imod torpedobåden. Endnu flere mødte op til den offici-
elle indvielse af lystbådehavnen senere på dagen. Indvielsen
blev foretaget af amtsborgmesteren sammen med Tranekær Kommunes
borgmester, der fra et sejlskib klippede den traditionelle røde
snor over. Dette blev fra SØULVEN markeret med en "salut". For
at give indvielsen et så maritimt og festligt præg som muligt
musicerede Kvindeligt Marinekorps Musikkorps, der som vanligt
klarede opgaven med bravour.

Om aftenen var der arrangeret fest for besætningen i et
telt, som var opstillet på havnen, og teltet blev flittigt be-
nyttet af både den lokale befolkning og SØULVENs besætning. Selv

om den nyetablerede havn endnu ikke er i besiddelse af et klubhus, modtog havnens bestyrelse alligevel mange gaver, herunder et våbenskjold fra torpedobåden.

Lørdag og søndag eftermiddag var der offentligt besøg om bord, og det resulterede i henholdsvis 670 og 151 besøgende. Mandag morgen afgik SØULVEN til Holmen. Et besøg med mange nye indtryk og udvekslinger var overstået.

(SULV)

Vellykket kontaktarrangement i Godthåb

Efter to udsættelser på grund af vejret afholdt FYLLA lørdag formiddag den 10. maj et utraditionelt kontaktarrangement i Godthaabsfjorden. Til arrangementet var først og fremmest inviteret en skoleklasse, som udvalgte ved lodtrækning blandt alle Godthaabs 7, 8 og 9 klasser. Den vindende klasse, 8 U fra Seminarieskolen, fik en tre timer lang sejltur i Godthaabsfjorden til Qorqut, sammen med oppositionslederen, Lars Chemnitz, samt viceborgmesteren, kultur- og undervisningsdirektøren og repræsentanter for det grønlandske undervisningssystem. Foruden disse grønlandske gæster deltog landsdommeren og den fungerende politimester sammen med rigsombudsmanden i udflugten. Landsstyret var også inviteret, men havde meldt afbud.

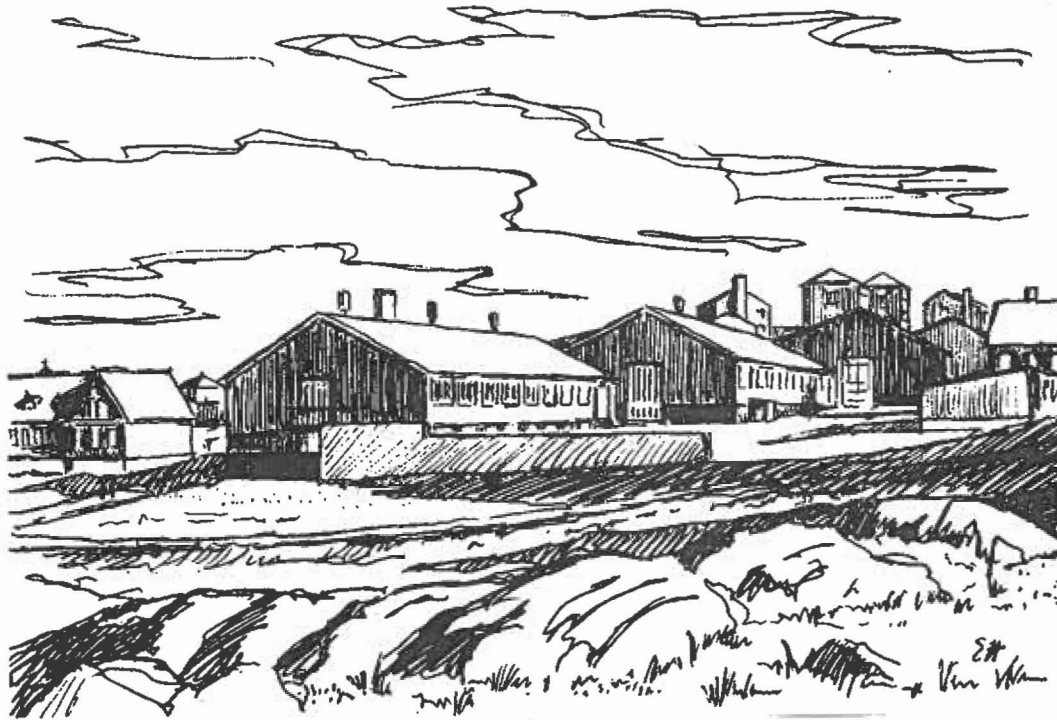
Turen startede kl. 0800 i tåge, men vejret klarede hurtigt op, og alle deltagerne fik en stor oplevelse med sejlads og helikopterdemonstration i den smukke fjord.

Besætningen tog sig godt af eleverne, som var meget spørgelystne, specielt vedrørende mulighederne for tjenesten i søværnet. Der blev serveret pølser og sodavand undervejs, og de voksne gæster blev beværtet med smørrebrød.

Efter turen udtrykte skoleinspektør Kithy Lindstrøm over for Grønlands Radio sin glæde over det initiativ, der var taget fra FYLLAs side. Hun fandt, at initiativet var en værdifuld fortsættelse af initiativerne i børneåret, hvor eleverne ligeledes var kommet i kontakt med livet uden for skolen. Hun benyttede samtidig lejligheden til at invitere FYLLAs besætning til at besøge Seminarieskolen.

Denne genvisit fandt sted den 12. maj, hvor 37 menige, sergenter og officerer fra FYLLA besøgte skolen. Her blev man vist

rundt af den 8. klasse, som havde været med på sejlturen med FYLLA. I forbindelse med besøget overrakte FYLLAs chef skibets våbenskjold til skolen, og hver af eleverne modtog et blazer-mærke som gave fra deltagerne.

Udsnit af Godthaab - i streg

Arrangementet viste, hvor stor interesse der er, for at inspektionsskibene på Grønland er åbne over for henvendelser fra land, og med hvor små midler disse kontaktmuligheder kan udnyttes.

(FYLL)

SØVÆRNS-ORIENTERING har fra Danmarks Radio modtaget nedenævnte anmodning:

"LEVENDE BILLEDER FRA KLAKSVIG.

TVs-Kulturafdeling forbereder p.t. en serie programmer om Danmark og danskere i efterkrigstiden 1945-75.

Her skal den del af riget, der hedder Færøerne naturligvis også have sin historiske plads.

Den mest dramatiske episode færinger og danskere imellem var utvivlsomt den såkaldte Klaksvig-sag i 1953.

Den handlede om en dansk læge med en nazistisk fortid, som skulle sendes hjem, men som Klaksvigerne ville beholde. Gennem

et væv af misforståelser og manipulation fik sagen lov at udvikle sig både politisk og voldeligt, således at tre danske fartøjer efter hinanden måtte sendes på "udrykning" til færøske farvande: DFDS' "Parkeston" i april 1955, fregatten "Rolf Krake" i september 1955 og søsterskibet "Holger Danske" i november 1955.

Et ganske stort antal befalingsmænd og menige fra flåden samt politifolk har endnu minder fra stormfulde døgn i Nordatlanten.

Det er TV-Kulturafdelingens håb, at nogle af dem er småfilmsamatører, og at de havde kameraet med derop. Problemet er nemlig, at hverken Danmarks Radio, andre officielle danske arkiver eller tilsvarende færøske - råder over så meget som en meter film fra disse begivenheder.

Hvis De derfor har film fra et af togterne eller kender til kolleger, der filmede, hører vi meget gerne fra Dem. Vi er interesserede i såvel 16 mm som 8 mm optagelser.

Serien skrives og produceres af forfatteren Paul Hammerich og programmedarbejder Kai Reinhardt. Eventuelle henvendelser bedes snarest stilet skriftligt til:

Kai Reinhardt,
TV-Kulturafdelingen,
TV-Byen,
2860 Søborg."

SØVÆRNS-ORIENTERING lader hermed anmodningen gå videre og opfordrer alt personel, der måtte ligge inde med småfilm fra disse begivenheder, at være Danmarks Radio behjælpelig til dækning af disse historiske begivenheder.

(MST)

Indland kort

Det britiske opmålingseskib HMS HERALD (Forbedret HECLA-klasse) aflægger uofficielt besøg i Fredericia 18.-23. juni. Chef: Orlogskaptajn R.J.Lowndes. Samlet besætning: 118 mand.

Den hollandske destroyer GRONINGEN (FRISLAND-klassen) aflægger rutinebesøg i Esbjerg 20.-23. juni. Chef: Orlogskaptajn B.G.A.Fanoy. Samlet besætning: 13 officerer samt 164 andre befalingsmænd og menige.

En fransk styrke, bestående af minestrygerne VERSEAU, CEPHEE, CAPRICORNE og PHENIX (SIRIUS-klassen), aflægger rutinebesøg i Esbjerg 19.-22. juni. Chef: Orlogskaptajn Delattre. Samlet besætning: 16 officerer samt 144 andre befalingsmænd og menige.

Den hollandske korvet JAGUAR (WOLF-klassen) aflægger uofficielt besøg i Thorshavn 20.-23. juni. Chef: Kaptajnløjtnant J.G. van Ham. Samlet besætning: 6 officerer samt 65 andre befalingsmænd og menige.

Det britiske opmålingsskib HMS HYDRA (HECLA-klassen) aflægger uofficielt besøg i Odense 20.-24. juni. Chef: Orlogskaptajn R.J.Cambell. Samlet besætning: 118 mand.

Det brasilianske skoleskib CUSTODIO DE MELLO aflægger uofficielt besøg i København 25.-29. juni. Chef: Kommandør I.B.da Silva Castro. Samlet besætning: 28 officerer samt 562 andre befalingsmænd og menige.

Det britiske opmålingsskib HMS HECLA (HECLA-klassen) aflægger rutinebesøg i København 27.juni til 1. juli. Chef: Orlogskaptajn P.J.E.Cheshire. Samlet besætning: 118 mand.

Den amerikanske missilfregat USS TALBOT (BROOKE-klassen) aflægger rutinebesøg i Aalborg 30. juni til 6. juli. Chef: Orlogskaptajn T.E.Morin. Samlet besætning: 17 officerer samt 231 andre befalingsmænd og menige.

En britisk styrke, bestående af minestrygeren HMS THORNHAM (HAM-klassen) og minejageren HMS ISIS (LEY-klassen), aflægger rutinebesøg i Svendborg 8.-10. juli. Chef for ISIS: Kaptajnløjtnant W.H.J.Gibbs. Chef for THORNHAM: Kaptajnløjtnant D.Ludbrook. Samlet besætning: 48 mand.

En fransk styrke, bestående af missildestroyeren DE GRASS (Type F67), missilfregatten LIEUTENANT DE VAISSEAU LE HENAFF (Type A69) samt motormissilbåden PERTUISANE (TRIDENT-klassen), aflægger rutinebesøg i København 11.-14. juli. Chef for styrken: Kontreadmiral Denis. Samlet besætning: 32 officerer samt 398 andre befalingsmænd og menige.

I forbindelse med sejlskibsregatta i juli og august er følgende skoleskibe meddelt tilladelse til at anløbe Frederikshavn:

29. juli til 1. august: BLANCA ESTELA (Chile). Samlet besætning: 22 mand.

30. juli til 1. august: GUAYAS (Equador). Samlet besætning: 162 mand.

De britiske patruljefartøjer HMS CYGNET og HMS KINGFISHER (BIRD-klassen) aflægger uofficielt besøg i Hobro 29. juli til 4. august. Chef for CYGNET: Premierløjtnant T.B.Nelson. Chef for KINGFISHER: Premierløjtnant A.J.G.Miller. Samlet besætning: 48 mand. Besøget aflægges i forbindelse med Hobros 1000 års byjubellæum 3. august.

Udland kort

En britisk styrke, bestående af missildestroyeren HMS ANTRIM (COUNTY-klassen), missildestroyeren HMS COVENTRY (SHEFFIELD-klassen), fregatterne HMS GALATEA, HMS NAIAD (LEANDER-klassen), fregatten HMS ALACRITY (AMAZON-klassen), flådetankskibene BLUE ROVER og OLWEN samt depotskibet STROMNESS, er i maj afgået til Det fjerne Østen på et syv måneders togt.

Under forlægningen vil enhederne aflægge besøg i Gibraltar, Tyrkiet og på Cypern før passagen af Suez Kanalen midt i juni. Styrken vil ligeledes aflægge besøg i havne i såvel Østafrika som i Det indiske Ocean, inden enhederne går til periodisk eftersyn i henholdsvis Singapore og Hong Kong sidst i juli og begyndelsen af august. Som meddelt af den engelske forsvarsminister under hans besøg i Peking i marts, vil tre af styrkens enheder aflægge besøg i Shanghai i september. Det er den britiske flådes første besøg i Den kinesiske Folkerepublik siden 1949.

Efter endnu et periodisk eftersyn i Singapore og Hong Kong påbegynder styrken i oktober tilbageturen til England. Det er håbet, at styrken herunder vil kunne aflægge besøg i havne i Golf-området, men detailplanlægningen af disse besøg er endnu ikke afsluttet. Planlægningen af deployeringen, der indgår i den britiske flådes årlige øvelser uden for NATO-området, begyndte for godt et år siden. Den efterfølger sidste års deployering, der også gik til Det fjerne Østen med bl.a. besøg i Australien og på New Zealand. Deployeringen sætter den britiske flåde i

stand til at vedligeholde evnen til at operere globalt og er samtidig med til at styrke forbindelserne mellem den britiske flåde og dens venner og allierede. Herudover opnås en værdifuld træning i at operere som gruppe, hvilket vil kunne blive aktuelt som støtte til NATO i spændingsperioder eller konfliktsituationer, hedder det i den britiske flådes pressemeddelelse.

Ifølge "International Defence Review" har den amerikanske Atlanterhavs Flåde i januar opnået tre træffere ud af tre skud med anti-skibs-missilet HARPOON, hvilket betyder 100 % træfning i de sidste 28 affyringer. Missilerne blev affyret fra henholdsvis et ORION-anti-ubådsfly, missildestroyeren USS DAHLGREN samt hydrofoilbåden USS PEGASUS. Alle affyringerne rapporteres af McDonnell Douglas fabrikkerne at have fundet sted på store afstande mod mål i områder med flere mål. Træffesandsynligheden i over 100 HARPOON-affyringer angives til 90 %. Indtil nu har fabrikkerne leveret mere end 1000 missiler bl.a. til Danmark.

Verdens første fyrtårn med atombrændsel som energikilde er blevet færdigbygget i USSR ved indløbet til Tallinns havn.

Blinkene fra tårnet kan ses i en afstand af fem kilometer. Fyrtårnets atombatteri kan levere energi i 10 år. Lignende batterier leverer energi til forskellige automatiske anlæg i Sovjetunionen, der kortlægger vandspejlets varierende højde og strømstyrken i floderne, snedækkets tykkelse i bjergene, tøningen i gletscherne og andre naturfænomener, meddeler pressebureauet APN.

---ooOoo---

FRA REDAKTIONEN.

Som tillæg til dette nummer af SØVÆRNS-ORIENTERING vedlægges to foredrag om forsvarets situation ved udløbet af indværende forligsperiode. Foredragene er afholdt i dette forår i forbindelse med den politiske debat om forsvaret, af henholdsvis Chefen for Forsvarsstaben, Generalløjtnant G.K.Kristensen, og Chefen for Søværnet, Kontreadmiral N.F.Lange. Yderligere eksemplarer af disse foredrag kan fås ved henvendelse til redaktionen på nedennævnte adresse.

Nærværende udgave af SØVÆRNS-ORIENTERING er udvidet noget, idet SØVÆRNS-ORIENTERING som sædvanlig ikke udkommer i juli måned. Ellers udkommer orienteringen normalt 1. og 3. mandag i hver måned.

Forslag til optagelse af bidrag sendes til:
SØVÆRNS-ORIENTERING,
Marinestaben,
Postboks 202,
2950 Vedbæk.

Bidragene bør - om muligt - ledsages af fotos af aktuelle begivenheder. Redaktionen vil forestå forstørring, kopiering etc. Indsendte fotos vil - om ønsket - blive returneret.

I enkeltstående tilfælde, hvor et tjenestested, der ikke er normeret med fotoudstyr, skønner det nødvendigt at rekvirere assistance udefra for fotodækning af større begivenheder, afholdes udgiften til fotos over konto nr. 341099.

E.B.

Svend Kieler

S.Kieler

Stabschef ved Chefen for Søværnet

FORSVARETS SITUATION I 1980 -
ET INDLÆG I FORSVARSDEBATTEN

ved

Chefen for Forsvarsstaben, Generallejtant G.K.Kristensen

---oo0oo---

Forsvarsdebatten er i fuld gang i dagspressen, i politiske foreninger, i forsvaret - ja - mange steder i det danske samfund. Det er, som vi i forsvaret ønsker, det skal være. Forsvaret skal være en del af det danske samfund; det må ikke isolere sig og blive en stat i staten. For at opnå dette må befolkningen holdes orienteret om, hvad forsvaret står for, hvordan situationen er i dag, og hvilke planer vi har for fremtiden.

De grundlæggende internationale forudsætninger for dansk sikkerhedspolitik, således som den afspejler sig i forsvarsforliget fra 1973 og dets videreførelse i 1977, har ikke ændret sig til det bedre, og situationen ved indgangen til 1980'erne er nok vanskeligere at overskue, end den var ved indgangen til 70'erne, på hvilket tidspunkt forventningen om en reel afspænding var større end i dag, hvilket vel også reflekterede sig i 1973 forsvarsforliget.

De principielle forskelle i politisk, økonomisk og social opbygning, den ideologiske kamp, traditionelle stormagtsinteresser, konkurrencen om de knappe ressourcer og de interesser, som følger af forskellig økonomisk struktur og udviklingsniveau, spiller fortsat en meget væsentlig rolle, hvilket f.eks. den seneste udvikling i det asiatiske område er et klart vidnesbyrd om.

Hermed være ikke sagt, at den sikkerhedspolitiske situation i Europa kan betegnes som spændt, omend tendensen går i den retning. Det indbyrdes samarbejde i både Øst og Vest er blevet udvidet stærkt, omend i varierende omfang. Den direkte politiske konfrontation i Europa var før Afghanistankrisen aftaget og afløst af et samarbejde på tværs af de ideologiske skillelinier som følge af en bevidst politik, som bl.a. Danmark stedse har støttet aktivt.

På forskellig måde har denne udvikling været søgt suppleret med et militærpolitisk samarbejde om at begrænse rustningskapløbet og stabilisere den militære balance på lavere niveau.

Dette har endnu i det væsentlige kun ført til resultater på atomvåbnenes område og har ikke haft nogen indflydelse på Danmarks sikkerhed over for truslen fra Øst.

Når vi skal beslutte os for 80'ernes danske forsvar, er der især to forhold, vi må tage i betragtning, nemlig vor geografiske beliggenhed og de Warszawapagtstyrker, der kan blive indsat mod Danmark og Slesvig-Holsten.

Vor geografiske beliggenhed har ikke blot betydning i forbindelse med adgangsvejene til og fra Østersøen, hvor ca. 50 % af Sovjetunionens værftskapacitet er placeret; Danmark er også et springbræt til Norge og den sydlige del af Sverige; de militære chefer i disse to lande har da også udtalt sig imod en svækkelse af dansk forsvar.

Men området har også stor betydning for forsvaret af Centraleuropa. Også i forhold til Nordtyskland kan Danmark bruges som udgangspunkt mod de derværende NATO-styrkers nordlige flanke.

Disse geografiske forhold har intet med vort NATO-medlemskab at gøre, det er kendsgerninger, vi ikke kan eller skal løbe fra.

Hvad angår de Warszawapagtstyrker, der befinder sig i Østersøområdet og Centraleuropa må vi erkende, at der har fundet en stadig udbygning sted med hensyn til større ildkraft, bevægelighed og udholdenhed og dermed opnåelse af øget offensiv evne.

Herved må også nævnes de nye SS 20 missiler, der er spredt ud bag Sovjetunionens grænser som en direkte trussel mod Vesteuropa.

Også Warszawapagts store beholdninger af krigsgasser bør nævnes.

Men ikke mindst bør nævnes de specialuddannede og specialudrustede marineinfanteristyrker i Østersøområdet, der omfatter en polsk landgangsdivision, et sovjetisk marineinfanteriregiment og et østtysk infanteriregiment. Disse styrker udgør i alt 10-11.000 mand. De er en direkte trussel mod Danmark, og med de reduktioner, vi gennem årene har foretaget i det danske forsvar, ville det have været rimeligt, om disse landgangsstyrker var blevet fjernet, hvis ellers der skal være mening i de smukke ord om Fredens Hav, fredelig sameksistens og politisk og militær afspænding, vi har hørt fra Moskva gennem mange år.

Warszawapagtens flådestyrker i Østersøen er NATO's overlegne i forholdet 4:1, og såvel på hærsiden som på flysiden må vi regne med et styrkeforhold på 3:1. Men navnlig for flystyrker-nes vedkommende er det umuligt at forudsige, hvor mange der kan blive indsat mod os.

Sovjetunionen har i mange år øget forsvarsudgifterne med 4 % pr. år og anvender ca. 13 % af nationalproduktet til de militære styrker; her i landet bruger vi 2,5 %.

Jeg har anvendt betegnelsen offensiv på Warszawapagtens militære styrker. At betegnelsen er rigtig, kan der nævnes adskillige eksempler på. Jeg vil blot igen pege på de omtalte amfibiestyrker, som Østblokken råder over i Østersøen.

Efter 2. verdenskrig drog vi konsekvensen af erfaringerne fra 30'erne og vor nordatlantiske placering. Vi greb den chance, der bød sig, til at blive medlem af Den nordatlantiske Forsvarsalliance. Vi ønskede at blive accepteret som en allieret nation. Og vi ønskede sammen med langt de fleste vesteuropæiske lande at sikre en fredelig og demokratisk genopbygning og udvikling af vort samfund. Det er vigtigt at huske på, at begge ønsker - gennem de tredive år, som siden er gået - er blevet opfyldt.

I slutningen af 70'erne vågnede man op i NATO og reagerede på det voksende misforhold mellem de militære styrker i Europa. Man er nu overalt i færd med at afbalancere forholdene. NATO råder over 3-4 gange så stor civil kapacitet som Warszawapagten, og det er klart, at vi kan afbalancere denne pagts styrker, hvis vi vil, og eventuelt køre Sovjetunionen træt i våbenkapløbet, hvilket måske kan ske i løbet af få år. Lykkes dette, vil vejen være banet for ærlige forhandlinger om styrkereduktioner og afspænding. Denne afbalancering kræver ressourcer; men kan vi undgå krig på den måde - og det kan vi - er det mere end pengene værd.

NATO's opvågning kom til udtryk gennem det initiativ, præsident Carter tog i 1977 gående ud på at styrke NATO-forsvaret inden for 10 væsentlige områder.

Der blev i 1977-78 udarbejdet et NATO-langtidsforsvarsprogram bl.a. mundende ud i en principbeslutning truffet af regeringscheferne på et møde i Washington i maj 1978, hvori indgik en erklæring om en årlig forøgelse af NATO-landenes forsvarsbud-

getter på omkring 3 %. De andre NATO-lande har således god grund til at forvente, at vi lever op til denne målsætning.

Som et resultat af langtidsforsvarsprogrammet besluttede NATO i december 1979 at indføre mere tidssvarende fremføringsmidler til atomvåben i Europa, der også talmæssigt kan afbalancere de sovjetiske SS 20 raketter.

Med hensyn til atomvåben vil jeg godt understrege, at de spiller en meget stor rolle i afskrækkelsen og hermed i krigsforebyggelsen. Jeg vil sige, at disse våben efter min mening i høj grad har medvirket til, at freden har kunnet opretholdes siden anden verdenskrig i Europa og tillige mellem Sovjet og USA. Men disse ultimative våben kræver, at vi i Øst og Vest har politikere, der handler med fornuft og omtanke og udviser den yderste tilbageholdenhed. Men det må naturligvis gælde begge parter.

Mange arbejder ud fra idealistiske hensigter for atomvåbnes afskaffelse. Fjernes kernevåbnene fra jordens overflade i dag, vil sandsynligheden for, at krig bryder ud i morgen - efter min mening - være forøget. Atomvåbnene har haft en stor stabiliserende virkning i forholdet mellem Øst og Vest, og jeg mener, at disse våben må bevares, indtil verdens nationer kan have tillid til hinanden.

Da den militære udvikling i Warszawapagten går i mere og mere offensiv retning og på grund af den hurtighed, hvormed yderligere styrker kan føres frem til Østtyskland og den vestlige del af Østersøen fra Sovjetunionen, er det nødvendigt, at NATO's forberedelser til at sende forstærkninger over Atlanterhavet til det europæiske kontinent gives et mere og mere konkret indhold, så vi f.eks. nøjagtig ved, hvilke styrker der skal modtages i Danmark. Dette vil muliggøre oplægning af udrustning og forsyninger her i landet, så også landstyrkerne kan sendes med fly fra USA. Derved ophæves i nogen grad den geografiske fordel, Sovjetunionen har, når vi ser på de militære forhold i Europa. Sovjetiske styrker fra Rusland skal kun tilbagelægge ca. 1/10 af afstanden mellem Nordamerika og Centraleuropa for at være fremme i Østtyskland.

NATO's langtidsforsvarsprogram omfattede også forstærkningsproblemerne, og den øverstkommanderende for NATO's styrker i Europa har udarbejdet et udkast til en ny forstærkningsplan, efter hvilken bestemte styrker udpeges til de forskellige lande, her-

under Danmark. Denne plan forventer vi godkendt i løbet af indeværende år, hvorefter depotbyggeri m.v. kan påbegyndes.

Vi har allerede indgået aftale med det amerikanske flyvevåben om sådanne foranstaltninger, hvilket vil komme til at indebære, at flyforstærkninger kan operere fra danske baser i løbet af få døgn.

Fælles for forstærkningsmulighederne er, at en overførsel kun vil finde sted, når regeringen finder, at der er behov herfor. Det er altså landets lovlige regering, der anmoder om forstærkning på et tidspunkt, hvor situationen er så kritisk, at landets eget forsvar ikke vurderes tilstrækkeligt.

Forstærkningsmulighederne er nogle kort, NATO har på hånden, beregnet til at spille ud, primært for at forhindre krig i en spændt situation og sekundært for at kunne afvise et angreb. For at spillet kan være effektivt, må tiden, der går, fra et land anmoder om forstærkning, til de overførte styrker er klar til indsættelse, være så kort som muligt. Tøves der for længe, risikerer man, at forstærkningerne kommer for sent til at forhindre, at et område løbes over ende.

Dette er begrundelsen for, at vi fra forswarets side ønsker så meget som muligt af forstærkningsenhedernes tunge udrustning oplagret, hvor det skal bruges.

Der er ingen provokation eller optrapning i sådanne forbedrelser til modtagelse af forstærkninger, der først vil ankomme i en situation, hvor der er overhængende fare for et Warszawapagt-angreb mod Vesteuropa.

Hvis Warszawapagten holder sig i ro i Europa, vil vi naturligvis ikke bede om disse forstærkninger. Oplægning af materiel i Danmark er derfor en nødvendig krise- og krigsforebyggende foranstaltning. Det vil jo helt og alene afhænge af Sovjetunionen selv, om forstærkningsplanerne skal bringes til udførelse eller ej.

Når jeg har lagt så stor vægt på forstærkninger til Danmark, skyldes det, for det første at det er en afgørende forudsætning for dansk sikkerhedspolitik og har været det lige siden, vi underskrev Atlantpagten. Og for det andet, at forstærkninger spiller en afgørende rolle i krigsforebyggelsen.

Hvad skal eller kan det nytte med et dansk forsvar? Dette spørgsmål har været stillet i Danmark siden 1880'erne. Og spørgsmålet udtrykte samtidig en stillingtagen, idet svaret var underforstået: Det kan ikke nytte.

Det er bemærkelsesværdigt og glædeligt, at man hører dette udtryk sjældnere og sjældnere. Og hvorfor?

Fordi det i dag kan nytte at have et dansk forsvar.

Ikke fordi vore nye modstandere er svagere end vore gamle, tværtimod. Men fordi et angreb på Danmark i dag eller i morgen, uvægerligt ikke blot vil involvere de vesttyske styrker i Østersøen og Slesvig-Holsten - men også britiske, amerikanske og andre NATO-landes styrker. Garantien om kollektivt forsvar er én af NATO's grundpiller.

Derfor er et angreb på Danmark - også et isoleret - mindre sandsynligt under den klare forudsætning, at vi selv opretholder et forsvar af en sådan størrelse og kvalitet, at vi kan regne med de andre NATO-landes bistand. Vi skal kort sagt være værd at investere i. Deri ligger vor sikkerhed. Perspektiverne for Sovjetunionen ved et angreb er i dag så afskrækkende, at såvel et isoleret angreb mod os som et angreb på NATO som helhed ikke vil blive sat ind. En konfrontation med NATO's samlede styrker ønsker Sovjetunionen ikke.

Der er i nutidens Danmark derfor kun ganske få, der mener, at det ikke kan nytte med et dansk forsvar. Argumentet duer ikke.

Det, nogle nu i stedet tilsyneladende påstår, er, at vort og de allieredes forsvar vil blive så stærkt, at det kan virke provokerende og krigsfremmende.

Dette er imidlertid forkert.

For det første er NATO en defensiv alliance, der ikke vil drømme om at starte det ragnarok, som en 3. verdenskrig ville være.

For det andet er NATO-styrkerne så talmæssigt underlegne, at det ville være umuligt at starte et angreb på de 3-4 gange stærkere Warszawapagtstyrker i Europa. NATO's styrker er beregnet til at stå fast og ikke til at rulle flere hundrede kilometer ind i fjendtligt territorium.

Kun i en desperat situation vil en lille spinkel mand fare løs på en stor, kraftig fyr. Dette er situationen i en nøddeskal.

Som en defensiv alliance er der ingen fare ved at gøre NATO stærkere. Formålet er, at den afskrækkende virkning bliver

størst mulig - eller i hvert fald så stor, som det er nødvendigt.

Det er den fælles militære styrke, der skal forhindre, at vi kommer i en situation, der svarer til den, Vesteuropa kom i i slutningen af 30'erne.

Er der da lighedspunkter mellem situationen i 30'erne og situationen i dag?

I betragtning af, at vi står over for en politisk-ideologisk offensiv stormagt - der ikke har fraskrevet sig retten til at føre krig, når blot den er retfærdig, som de siger, er svaret desværre et klart ja. Der er lighedspunkter. Lad mig blot erindre om de begivenheder, der fandt sted i Ungarn i 1956, Tjekkoslovakiet i 1968 og i dag finder sted i Afghanistan. Men der er én afgørende forskel, nemlig NATO og forsvarsviljen og forsvarsevnen i dette land. Lad mig blot som eksempel pege på Hjemmeværnet; det fandtes ikke den 9. april 1940.

Vi kan som et vestligt demokrati, der ønsker at bevare vor selvstændighed, ikke tillade os at slække på vore forsvarsanstrengelser i den foreliggende situation.

NATO må have tilstrækkelige militære styrker - konventionelle og atomare - til, at et angreb på os vil medføre så store omkostninger og indeholde så stor risiko, at det ikke vil være en fornuftig handling for Sovjetunionen.

På denne måde kan krig forebygges.

Vi skal undgå en 3. verdenskrig uden at miste vor nationale frihed. Dette kan vi opnå dels gennem egen indsats og dels ved politisk, økonomisk og militært sammenhold i NATO. Jo større truslen mod os er, desto tættere må NATO-landene rykke sammen.

Det er klart, at vi som sagt selv må gøre en indsats for at sikre vort land, og for at man i Warszawapagten kan opfatte det som for farligt at angribe os.

Vi skal med andre ord kunne demonstrere, at vi kan holde området, til forstærkningsstyrkerne under alle omstændigheder kan være fremme. Hvilket stiller store krav til dansk forsvar, men det er denne evne, der giver troværdighed.

Vi skal ikke kunne løse denne opgave alene.

Vi har i vort område - det vil sige Danmark og Slesvig-Holsten og de tilhørende farvande - også betydelige vesttyske styrker,

- næsten hele den tyske flåde,
- hærstyrker, der i størrelse svarer til de danske hærstyrker i Jylland - men som har langt bedre materiel,
- enheder af det tyske flyvevåben i Slesvig-Holsten,
- og ikke mindst den tyske flådes specielle flyvevåben beregnet til indsats mod skibe i Østersøen. Dette flådeflyvevåben er næsten lige så stort som hele det danske flyvevåben.

Alt dette gør, at vi i dag - trods mangler i det danske forsvar - har gode muligheder for at forebygge et angreb, og hvis det skulle komme, indledningsvis at standse det. Men denne evne vil ikke kunne opretholdes i 80'erne, hvis man undlader at styrke det danske forsvar.

1973-forsvarsforliget gav - trods reduktioner i styrkemålene - en fremgangslinie for det danske forsvar med årlige budgetstigninger på 2-3 %. Denne fremgangslinie blev standset ved forsvarsforliget af 1977, i hvilket blev bestemt en fastlåsning af forsvarsbudgettet i reelle priser.

Udgifter til værnepligtsløn og fiskeriinspektion blev dog lagt oveni.

1977-forliget medførte derfor ikke blot en stagnation for dansk forsvar, men generelt set en tilbagegang.

Denne tilbagegang skyldes flere forhold.

For det første den tekniske fordyrelse. Forsvarsmateriel bliver både i Øst og Vest mere og mere kompliceret og avanceret, hvilket indebærer en fordyrelse på ca. 4 % årlig udover inflationen. Vi køber i dag materiel for ca. 1 mia.kr. pr. år. Den tekniske fordyrelse udhuler derfor vort forsvarsbudget med 40 mio.kr. hvert år.

Men også andre ting har trukket i den gale retning: Ferieudvidelsen, arbejdstidsregler, foranstaltninger vedrørende miljøbeskyttelse og brandværn samt for lave lønninger til personalet, hvilket er blevet imødegået alene på pilotområdet, hvor vi har måttet afsætte 10 mio.kr. årligt til øgede lønninger for at fastholde vore piloter. Hertil kommer så bl.a. større bidrag til NATO's fællesfinansierede projekter og det forhold, at vi står over for, at materiel, der er modtaget som våbenhjælp i 50'erne og 60'erne, ikke kan mere.

På grund af for små bevillinger allerede i 1973 og endnu relativt mindre i 1977 er forsvaret ved at komme ud i en helt

uholdbar situation, trods stadige reduktioner i antallet af ansatte. Vi friholder i dag 1.500 stillinger for i den øjeblikkelige situation at kunne opretholde et nogenlunde forsvarligt aktivitetsniveau.

Ved dette forlig udløb den 1. april 1981 vil vi derfor stå i den situation, at vi ikke kan køre forsvaret videre efter den hidtil gældende ordning.

Det er sådanne forhold, som jeg her har omtalt, der må lægges til grund for planlægningen af 80'ernes danske forsvar.

Her ved dette tiårsskift har vi som bekendt fremlagt kendsgerningerne omkring vort forsvar for vore politikere.

Som økonomisk ramme er planlægningen gennemført inden for en nedre og en øvre grænse ud fra Forsvarsministeriets vurdering af de økonomiske muligheder. Den nedre grænse har været uændret budget, den øvre 3 % årlig realvækst, som er den økonomiske målsætning, NATO med Danmarks tilslutning har sat sig.

Ud fra en national militærfaglig vurdering af, hvor den øvre grænse burde ligge, skal der ikke herske tvivl om, at vi gerne havde set den lagt nogle procent højere.

Som tidsmæssig ramme har vi valgt at gennemføre planlægningen over perioderne for to eventuelle forlig, altså fra 1981-89, hvilket er nødvendigt for at undgå fejlinvesteringer.

Vælges en for lang periode, vil det medføre for stor usikkerhed i de økonomiske beregninger. Perioden på 9 år er for os at se et fornuftigt kompromis og svarer i øvrigt til den periode, NATO's langtidsforsvarsprogram dækker.

Det er en alvorlig situation, vi er kommet ud i, illustreret af at kun en årlig budgetstigning på 5 % kan føre de nuværende styrkemål videre i 80'erne.

Vi har ofret meget på forsvaret i de senere år, men vore personeludgifter er for store i forhold til vore materielanskaffelser, idet ca. 70 % af budgettet anvendes til lønninger. Den eneste måde, på hvilken vi kan give det danske forsvar moderne og tilstrækkeligt udstyr, er derfor at spare på personeludgifterne gennem personelreduktioner, medmindre vi får den nævnte stigning på forsvarsbudgettet på de 5 % om året.

En sådan stigning har der hidtil ikke været planer om, og det vil et kommende forsvarsforlig næppe komme til at indeholde.

Altså må vi igen i forbindelse med en ny forsvarsordning reducere vor personelstyrke med 3.000-5.000 mand for at få råd til at forbedre vort materiel og opbygge vore beholdninger.

Medens personaleforbruget inden for den offentlige sektor vel noget nær er fordoblet de sidste 20 år, er forswarets personelstyrke i samme periode - allerede før et nyt forlig - blevet reduceret med ca. 20.000 mand, d.v.s. 1/3, hvortil nu vil komme yderligere nogle tusinde.

Vi må købe os kvalitet på bekostning af kvantitet, selv med en 3 % stigning på forsvarsbudgettet. Men vore styrkers størrelse er ved at blive for små; en større personelreduktion, som den vi nu igen lægger op til, tror jeg ikke kan gennemføres én gang til i midten af 80'erne. Territoriet skal jo kunne dækkes og forsvares.

Ved den såkaldte O-løsning, altså uændrede budgetter i 80'erne, dog regulerede som hidtil for stigninger i lønninger og priser, må vi for at få moderne materiel reducere vore styrker i fredstid med ca. 1/3 og for søværnet og flyvevåbnet også med 1/3 i krigsstyrken. Ved en 3 % løsning vil reduktionerne blive betydeligt mindre, 10-15 %.

Dette er i grove træk resultatet af det planlægningsarbejde, vi i de sidste 2-3 år har udført for at få et holdbart beslutningsgrundlag for vore politikere.

Vi har af forskellige rent militære grunde prioriteret forsvaret af Jylland og Selsvig-Holsten højest, når vi taler om landforsvaret. Denne prioritering vil navnlig få virkning ved en O-løsning. Hovedparten af de midler, der lægges oven i, vil for hærens vedkommende komme det sjællandske landforsvar til gode. Først ved en 3 % løsning kommer vi op på en størrelse, som i dag på Sjælland - dog med en langt bedre kvalitet.

Men man må ikke glemme i debatten, at også søværnet og flyvevåbnet spiller en afgørende rolle i forsvaret af øerne. Også disse værn bør styrkes i forhold til O-strukturerne, for at forsvaret kan løse sin krigsopgave, der meget generelt sagt indledningsvis er at slå de første angreb tilbage sammen med de i området værende vesttyske styrker.

Det er nu op til politikerne at bestemme, hvilke opgaver forsvaret skal kunne løse i 80'erne.

Vi i forsvaret erkender naturligvis vanskelighederne, ikke mindst på baggrund af den økonomiske situation, landet befinder sig i. Men havde vort forsvar fulgt den vækstrate, som den øvrige offentlige sektor har haft i de sidste 10-15 år, og taget konsekvenserne, da USAs og Canadas våbenhjælp bortfaldt i midten af 60'erne, havde vi ikke stået med uløste forsvarsproblemer i dag.

Kun ved en forøgelse af budgettet kan forsvaret forbedres, og kun gennem forbedringer kan styrkebalancen i Østersøområdet opretholdes. I vort område som alle andre steder langs NATO's og Warszawapagtens grænser er balance lig med stabilitet og dermed en forudsætning for, at freden kan bevares.

---ooOee---

SØVÆRNET 1980, OG DETS FREMTIDIGE MULIGHEDER FOR AT
LØSE DE OPGAVER, DER NATURLIGT HENHØRER UNDER DET

ved

Chefen for Søværnet, Kontreadmiral N.F.Lange

---ooOoo---

Når jeg skal redegøre for søværnets situation ved indgangen til det år, hvor vi forventer, at søværnets stilling og vilkår inden for et nyt forsvarsarrangement skal klarlægges, tror jeg, det vil være hensigtsmæssigt ganske kort at rekapitulere grundlaget for søværnets nuværende sammensætning.

Denne sammensætning bygger naturligt på forswarets og dermed søværnets opgaver i perioder af fred, spænding og krig, i rent nationalt regie som i NATO regie, som formuleret i forbindelse med nuværende forlig, og i vedtaget samarbejde med alliancens andre nationer.

Danmarks sikkerhedspolitik, baseret som den er på tilslutningen til FN og NATO, har til formål at give regeringen den størst mulige handlefrihed over for udefra kommende trusler.

Sikkerhedspolitikken omfatter anvendelse af en række virkemidler af forskellig art, og forudsætningen for, at sikkerhedspolitikken kan anses for troværdig, er, at disse virkemidler hver for sig og i sammenhæng opfattes som troværdige såvel i som uden for Danmark.

Dansk forsvar - af alle tre værn - må derfor råde over sådanne styrker, som tilsammen med de styrker, andre alliancemedlemmer råder over, kan overbevise en modstander om, at et angreb på Danmark ikke lønner sig, samtidigt med at der er stor sandsynlighed for at blive konfronteret med NATOs samlede forsvarspotentiel.

Dansk forsvars troværdighed beror således på modstanderens vurdering af forswarets evne til med hensyn til kvantitet, kvalitet og udholdenhed, reaktionstid - at kunne imødegå aggression.

I 60'erne og 70'erne har Danmarks og alliancens sikkerhedspolitiske problemer i væsentlig grad været knyttet til forholdet mellem Warszawapagten og NATO, som det specielt tegnede sig for nationer og NATOs styrker i Det centrale Europa.

Men samtidig har udviklingen uden for alliancens rammer klart vist, at NATO-nationerne, også som suveræne nationer, i stigende grad vil finde deres velfærd og udvikling knyttet til tilstrækkelig tilførsel af råvarer og energi. Ikke mindst de industrialiserede landes voksende sårbarhed over for svigtende tilførsler af råvarer og energi vil indikere, at der kan forudses kriser omkring fremskaffelsen og fordelingen af disse knappe ressourcer.

Det er i denne forbindelse vigtigt at fremhæve den betydelige sovjetiske flådeopbygning, som har fundet sted siden Cuba-krisen i 1962, og som efter alt at dømme har en klar tyngde mod oceangående, missilbevæbnede undervandsbåde og kraftigt armerede store overfladefartøjer med tilsvarende moderne våbenudstyr. Denne opbygning - som supplement til en global maritim aktivitet - vil, dersom den fortsætter, kunne sætte USSR i stand til at udøve "Sea Control" i et sådant omfang, at allierede styrker, bl.a. til beskyttelse af NATOs forbindelseslinier til søs, kan blive strakt meget tyndt. Under en sådan udvikling vil USSR's evne til at deployere sine flådestyrker til selvstændige globale operationer eller som pressionsmidler være mærkbart styrket.

Dette er forhold, som vi også i danske og omliggende farvande må være opmærksomme på, idet de vil kunne omfatte aktiviteter, som kan være krænkelse af vor suverænitet, af danske interesser, eller angreb på vort territorium og vor økonomi. Det er i så henseende også nødvendigt at betragte og erkende situationen for Grønland og Færøerne, som indtager strategisk vigtige positioner, flankerende passageområder mellem Barentshavet og Atlanterhavet med dets livsvigtige forbindelseslinier mellem NATO Alliancens amerikanske og europæiske områder. Europas livsvigtige arterier, især under spændings- og krigsperioder.

I forbindelse med de sikkerhedspolitiske problemer til søs vil det også være relevant at pege på spørgsmålene omkring afgrænsningerne af søterritorier og de særlige økonomiske zoner i havet. Udnyttelsen af havenes ressourcer er steget i en takt hurtigere end forventet mange steder. Både suverænitetsmæssigt og økonomisk vil disse aspekter lægge beslag på sikkerhedsmæssig opmærksomhed og forsvarsmæssige ressourcer i fremtiden.

Såvel hvad angår søværnets egentlige militære beredskab, som hvad angår udførelsen af de særlige overvågnings- og kontrol-opgaver, mener jeg at kunne slutte, at Warszawapagtens sømilitære

og maritime udbygning og havets voksende ressourcemæssige betydning tyder på øgede sømilitære og maritime opgaver for søværnet i de kommende år.

For Danmarks vedkommende har beliggenheden ved udgangene fra Østersøen i århundreder været afgørende for landets udenrigs- og sikkerhedspolitik. Nationer og alliancer har med alle midler fra sørøveri til diplomati gennem tiderne søgt at sikre sig kontrollen med adgangsvejene mellem Østersøen og det åbne hav for at nægte deres fjender brugen af stræderne, og for selv at anvende dem, og alt tyder - også i dagens og den nærmeste fremtids situation - på, at denne kontrol vil holde sig forrest i det sikkerhedspolitiske perspektiv.

I forsvarsmæssig henseende betyder de geografiske forhold, at en dominerende angriber vil kunne blokere såvel de civile som de militære transportmuligheder til søs og således afskære både tilførsler til landet og overførsler mellem landsdelene.

Omvendt vil opretholdelse af vore egne muligheder for at udnytte farvandene, herunder etableringen af maritime hindringer, give os gode betingelser for effektive modtræk mod fjendtlige handlinger. NATO har vedtaget doktrinen om et fremskudt forsvar. Vi må føre et forsvar i dybden, og det vil sige udnytte de farvande, der omgiver os, til at erkende og imødegå modstanderens fremstød over havet og gennem luften.

Vore farvandes karakter begunstiger en defensiv søstrategi med anvendelse af miner og kystforsvar. Al krigsføring siger os imidlertid, at et forsvar kun kan gennemføres med held ved at supplere den defensive strategi med offensive elementer, og det vil for søværnets vedkommende sige missil/torpedobåde og undervandsbåde støttet af større kampskibe og fly.

Det er søværnets hovedopgave, både nationalt og som led i det samlede NATO-forsvar, at imødegå søværts invasion, at opretholde kontrollen med gennemsejlingsfarvandene og at opretholde egne søværts forbindelser, herunder medvirke til sikring af eksterne forsyninger og forstærkninger.

Udover denne hovedopgave er søværnet stillet over for en række sømilitære opgaver og maritime opgaver såvel under fredssom under spændings- og krigsforhold. Søværnets organisation er i overensstemmelse hermed baseret på løsningen af en række opgaver.

Under fredsforhold: Som f.eks. i dag farvandsovervågning, herunder patrulje- og rekognosceringsvirksomhed for tilvejebringelse af tilstrækkeligt varsel, for afvisning af krænkelser af dansk søterritorium og danske interesser, forberedelse til løsning af krigsopgaver samt gennem tilstedeværelse i fredstid at virke krigsforebyggende og samtidigt bidrage til, at en eventuel angriber må træffe varslingsgivende forberedelser af et omfang, så hensigten erkendes.

I spændingsperioder og under krigsforhold:

Intensiveret farvandsovervågning og fremskudt rekognoscering for at kunne medvirke til afstemning af beredskabet, så fornøden kampevne kan etableres. Endvidere imødegåelse af angreb før NATO-kommandosystemets iværksættelse,

- udlægning og forsvar af minespæringer, deltagelse i invasionsforsvaret,
- sikring af søtransport mellem landsdelene, herunder minestrygning og minerydning og sikring af udefra kommende forstærkningsstyrker og forsyninger.

Disse opgaver forud for egentlig krigsmæssig indsats stiller særligt krav til søværnets sammensætning, idet de forudsætter et vist mål af udholdenhed, hvilket har en direkte relation til Flådens styrketal og enhedernes kapacitet.

Ved forsvarsforliget i 1973 blev Flådeplan 1982, omfattende en balanceret flådestyrke på 52 egentlige krigsskibe og ca. 20 skibe til særlige formål samt et antal helikoptere, grundlaget for søværnets styrkemål.

Med en balanceret flådestyrke forstås her en styrke, som er tilpasset vore farvande, og som kan føre de herfor egnede våben, og som dertil har fornøden udholdenhed. Flådeplanen angav en mulig opbygning over en 10-årig periode. Den lange tid, som det tager at planlægge, konstruere og bygge en ny skibsklasse, gør en sådan planlægningsperiode nødvendig.

Ved forligets indgåelse i 1973 bestod Flåden af 56 egentlige krigsskibe, idet der i forhold til Flådeplan 1960 manglede 2 større enheder, 2 torpedobåde og 1 minelægger.

I perioden fra 1973 til dato er der bevilget anskaffelse af:

- 3 korvetter, hvoraf 2 nu er leveret fra Aalborg Værft, og den 3. vil tilgå næste år. De erstatter 4 korvetter af TRITON-klassen, som i midten af halvtredserne leverede-

des fra italienske værfter betalt over US Off Shore Programmes.

- 10 torpedo/missilbåde af WILLEMOES-klassen, som alle er indgået i søværnet. De erstatter et tilsvarende antal, som dels var betalt over US Off Shore Programmes, dels over dansk/US Cost Sharing Programmes, hvoraf et antal allerede var udgået forinden levering af nye WILLEMOES-klasse.

- 2 minefartøjer til udlægning af kontrollerede miner, leveret i 1978. De erstattede enheder udgik allerede i 1974.

I perioden bevilgedes og gennemførtes også en såkaldt "Midtvejsmodernisering" ("Mid Life Conversion") af de 2 fregatter af PEDER SKRAM-klassen, navnlig hvad angår armering med overflade-til-overflade-missilet HARPOON og med overflade-til-luftmissilet SEA SPARROW, hvorefter deres status er fuldt på højde med den tekniske udvikling på disse områder; 8 flådehelikoptere med våben var planlagt anskaffet inden 1980 som compensation for nedgangen i antallet af krigsskibe siden 1960. Der har under det nuværende forsvarsforlig imidlertid ikke kunnet findes de fornødne midler hertil.

I dag indgår der i Flåden 50 egentlige krigsskibe, hvortil kommer inspektionsskibe og -kuttere til Grønland og Færøerne i et antal af 10. Talmæssigt er dette en mangel på 2 torpedobåde og 8 H/C i forhold til Flådeplan 1982.

Søværnet vil således i perioden inklusive de næste 2 år have fået tilført en væsentlig forøgelse af slagkraft for så vidt angår større enheder og torpedo/missilbåde, og søværnets evne til etablering af kontrollerede mineområder er forbedret.

I perioden frem til 1990 vil imidlertid 29 egentlige krigsskibe stå for udskiftning på grund af forældelse, og det vil dertil være nødvendigt at sikre udskiftning af 4 inspektionsskibe og 2 inspektionskuttere. For egentlige krigsskibes vedkommende må udskiftningerne i første omgang skulle gælde vore undervandsbåde, erstatning af 6 torpedobåde af SØLØVEN-klassen, men meget påtrængende er også fornyelse af vore skibe til minestrygning og minesøgning. Inden for farvandsovervågningen trænger en udskiftning af bevogtningsfartøjerne af DAPHNE-klassen sig stærkt på.

Som bekendt har regeringen på grund af uenigheden om de dansk-polske fiskerigrænser syd for Bornholm beordret søværnet

til at opretholde en permanent patrulje i dette område. De relativt små patruljefartøjer af DAPHNE-klassen har nu i op til et år her udført en krævende tørn, men de er ikke tilstrækkelig sødygtige og udholdende til en forsvarlig løsning af en sådan opgave i åbent farvand.

Der er desuden behov for modernisering inden for kystdefensionen for så vidt angår de 2 forter og det landbaserede overvågningsudstyr.

Personelmæssigt har situationen i søværnet siden de stedfundne reduktioner i forbindelse med forsvarsordningen af 1973 været meget anspændt. Der skete dengang en så kraftig reduktion, at der i årene siden da har vist sig store vanskeligheder med at tilgodese den operative aktivitet og en forsvarlig vedligeholdelse af materiellet. Tendenserne er blevet forstærket af forkortninger i arbejdstid og nye regler for afspadseringsfrihed for personel til sejlede tjeneste. Hertil kommer, at søværnet har haft vanskeligheder med at rekruttere og fastholde det nødvendige antal officerer med navigatøruddannelse og såvel militært som civilt personel med teknisk uddannelse, især inden for elektronikområdet, som får en stedse stigende betydning for værnets effektivitet.

I forbindelse med udvidelsen af fiskerigrænserne omkring Grønland og Færøerne bemyndigedes Forsvarskommandoen til at antage et antal officerer og menige til denne inspektionstjeneste, idet det i overensstemmelse med samfundsudviklingen inden for den civile søfart var forudsat, at dobbeltbesætninger til inspektionsskibene burde opstilles med henblik på en højere udnyttelsesgrad af disse skibe. Kravet om udvidet inspektionstjeneste kom imidlertid først, og søværnet har endnu ikke indhentet den mangel på personel, der opstod i egentlige krigsskibe, da den forøgede inspektionstjeneste blev beordret iværksat. Et analogt - omend mindre - tilsvarende problem vil opstå i forbindelse med søværnets bemanning af Miljøministeriets specialfartøjer.

Det er mit håb, at der i forbindelse med et eventuelt nyt forlig må blive taget hensyn til og højde for også de omstændigheder og forhold, som på så begrænsende måde har præget søværnets virke i de seneste år. Der er især for personellet vedkommende en stærk nødvendighed af, at midler og målsætning må svare bedre til hinanden, end tilfældet er i dag.

Jeg kan tilføje, at Marinestaben i forbindelse med det løbende planlægningsarbejde ved opgørelsen af søværnets personelbehov på de forskellige niveauer i en fremtidig forsvarsstruktur har søgt at tage højde for de ovennævnte problemer.

Til slut skal jeg sige lidt om søværnets fremtidige muligheder for at løse de opgaver, som naturligt må henhøre under det. Jeg vil i denne forbindelse begrænse mig til det egentlige Danmark mellem Nordsø - Østersø.

Indledningsvis bemærkes, at Warszawapagtens Østersøflåder omfatter alsidige, moderne og effektive typer, og gennem nybygningsprogrammer er der tilført større og bedre udstyrede enheder. Der er ikke tale om forøgelse talmæssigt, men i kampkraft. Der findes i Østersøen en betragtelig Warszawapagt amfibie- og luftbåren styrke.

Sammenholdt med øget maritim og luftmilitær aktivitet i nærheden af dansk-svensk og vesttysk område nødvendiggør denne maritime kapacitet en effektiv overvågning af egne og tilstødende farvande.

Som en del af dansk forsvarsbidrag til NATO Deterrence må vi opretholde et troværdigt og rimeligt stærkt indsatsberedskab, der muliggør effektiv reaktion, skulle krænkelser af dansk suverænitet og interesser finde sted, eller vort område udsættes for angreb.

Forudsættende en fortsættelse af Flådeplan 82 - omtrent den sammensætning, søværnet har i dag bortset fra våbenførende H/C - vil Flåden kunne udføre den påkrævede og kontinuerlige overvågning af samtlige vore farvande fra Nordsøen til øst for Bornholm i samarbejde med flyvevåbnet og vil kunne overvåge kyst- og havneområder i samarbejde med hæren og hjemmeværnet.

Der vil kunne opretholdes sådanne styrker i beredskab, at fremskudt deployering af undervandsbåde kan ske som trussel mod fjendtlige transportere. Det vil være muligt at formere passende styrker, nationalt eller i NATO-regie, bestående af fregatter/korvetter, torpedobåde og helikoptere til indsættelse mod angribende flådestyrker og til dækning af vort mineforsvar. Vi vil kunne opstille særlige enheder til etablering af minefelter til dækning af vigtige kyster og farvandsområder.

Allerede med det våbenudstyr, som fregatter, korvetter og motortorpedobåde besidder i dag, vil der være tale om en meget slagkraftig styrke med varieret våbenudstyr.

En flåde med denne balancerede sammensætning vil være egnet som instrument i "krisestyringssituationer", både nationalt og i alliancesammenhæng.

Ser vi i denne sammenhæng på de fra Forsvarskommandoen foreliggende oplæg til ny forsvarsordning ved et uændret forsvarsbudget, vil Flåden gradvis blive reduceret for egentlige krigsskibes vedkommende fra 42 til 27, og denne reduktion vil være særlig markant for større kampenheder, torpedobåde og minestrygere. En sådan reduktion vil få yderst alvorlige konsekvenser for søværnets fremtidige evne til at løse naturligt påtrængende opgaver.

Lad mig først redegøre lidt for nødvendigheden af erstatningsbyggeri for de ældre torpedobåde. Denne skibstype har særlig betydning for invasions- og strædeforsvaret. Uden erstatningsbyggeri vil søværnets torpedo/missilbådsstyrke i løbet af 80'erne blive reduceret til 10 enheder. Da kun godt halvdelen af en sådan styrke - af udholdenheds- og forsyningsmæssige årsager - kan være beredt til en øjeblikkelig indsats, vil de alvorlige følger af nuværende torpedobådsstyrkes reduktion være klart iøjnefaldende.

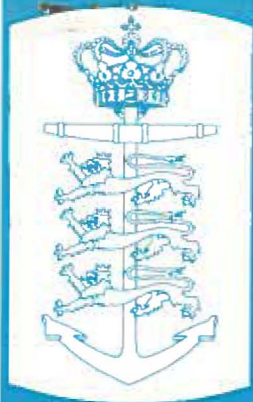
Tilsvarende må frarådes en yderligere reduktion af vort allerede meget begrænsede antal større kampenheder med alsidig udrustning og armering, ikke mindst af hensyn til behovet for i længere perioder og under alle vejrforhold at kunne udøve virkningsfuld overvågning, kontrol og suverænitethævvelse i hele interesseområdet og til behovet for støtte til andre enheder ved minelægning og invasionsforsvar, samt støtte til allierede søbårne forstærkninger og forsyninger, specielt i Nordøst, Skagerrak og Kattegat i en krise- eller krigssituation.

Endelig vil søværnets evne til minerydning ganske mistes, hvis der ikke bygges nye fartøjer til dette formål i løbet af de nærmeste år. Lokalisering og rydning af moderne søminer er en kompliceret affære, som kræver særlig teknik. Betydningen af ikke at stå magtesløs over for en minetrussel i vore sejlruter og havneindløb skulle være indlysende.

For så vidt angår NATO-flåderne i Østersøen må vurderes, at de er de eneste, som ikke kan forvente at blive forstærket af vore allierede.

Men midlerne? Ja, et højere niveau. Det bør i øvrigt også betænkes, at bygning af skibsmateriel - ikke mindst til søværnet - kan være en velset opgave for vore værfter.

---oo0oo---

SØVÆRNS- ORIENTERING

Slædehold 7 (nomekørsel)

Nyt fra SIRIUS

Slædeholdene var alle samlet primo juni på hovedbasen Daneborg efter 4 måneders patruljering i Nord- og Nordøstgrønland. Slædeholdene har i alt i foråret patruljeret 13.800 km. Lægges hertil de i efteråret tilbagelagte kilometre, har patruljens personel på ski og med hundeslæde kørt 19.855 km vinteren 1979-80.

Siden slædepatruljen indledte patruljeringen i efteråret 1950 og til afslutningen af forårsrejserne er i alt tilbagelagt 366.885 km svarende til en enkelt tur til månen.

Forårsrejserne har været præget af ustabil vejr og ringe sigt samt meget nedbør med det resultat, at der i lange perioder er kørt i nomeskagle - hundene forspændt i to rækker i en lang fælles skagle - modsat den normale forspænding, viften, hvor hver hund har sin egen skagle.

Hundene holder nu sommerferie, og hvalpene løber frit omkring endnu uvidende om de hårde strabadser, de skal igennem de kommende år.

Efter hjemkomst fra forårsrejserne har personalet skrevet rapporter over deres udførte patruljering, samt i takt med tøbruddet påbegyndt vedligeholdelse af bygningerne og klargøring af fartøjer og køretøjer.

Sommerens program er stort, og tiden er kort, idet vinteren sætter ind allerede i september. Blandt meget andet vil der være udlægning af depoter med fartøjer, helikopter og fastvinget fly, udskiftning af personel, inspektioner, ministerbesøg og losning af det årlige skib. Hertil kommer den daglige drift af stationen samt klargøring til vinteren.

(SIRIUS)

Chefsskifte ved Søværnets Materielkommando

Med udgangen af juli måned tog søværnet afsked med kontreadmiral Jørgen Petersen, som siden 1. november 1972 har været chef for Søværnets Materielkommando.

Kontreadmiral Jørgen Petersen, afgående Chef for Søværnets Materielkommando

Under den anden verdenskrig gjorde Jørgen Petersen, som ung løjtnant tjeneste i den britiske flåde som ubådschef, og med hans afgang forlader en af de sidste danske søofficerer, som sidder inde med krigserfaringer, tjenesten.

Der er i kontreadmiralens chefstid ved Materielkommandoen tilgået søværnet 15 moderne orlogsskibe, ligesom der er foretaget en vidtgående restrukturering og rationalisering af søværnets tekniske og forsyningsmæssige tjeneste.

Den 1. august blev stillingen som chef for Søværnets Materielkommando overtaget af kontreadmiral Mads Ejner Michelsen, som siden 1. maj 1973 har været chef for Forsvarskommandoens Personelstab.

Kontreadmiral M.E. Michelsen, tiltrædende Chef for Søværnets Materielkommando

Som ung søofficer gjorde kontreadmiralen i flere år chefstjeneste ved det nyoprettede motortorpedobådsvåben, ligesom han medvirkede ved etableringen af Søværnets operative Kommando i slutningen af halvtredserne som operationsstabschef.

Med sin alsidige baggrund er den nye Materielkommandochef kendt i søværnet for sin rolige og saglige ledelsesform, der altid levner plads for nogle humoristiske betragtninger.

(MST)

Søværnets Samarbejdsudvalg - områdeudvalget

Søværnets Samarbejdsudvalg har den 21. maj afholdt det 3. ordinære møde i 1980 under formandskab af Chefen for Søværnet.

På mødet drøftedes og informeredes der om aktuelle forhold og problemer i forsvaret (søværnet).

Under orienteringen fra ledelsen blev det blandt andet oplyst, at et resultat af AGFAS arbejdet var en klarlæggelse af problemerne ved fastholdelse af personel med tekniske specialer.

Det blev endvidere oplyst, at indfasningen af den modificerede arbejdsbeklædning ville blive forsinket som følge af besparelserne på forsvarsbudgettet 1980. Ombytningen af arbejdstøj for fast personel vil blive påbegyndt primo januar 1981 og iklædningen af værnepligtigt personel ved den indkaldelse, der er fastsat til 12. januar 1981. En undtagelse er ombytningen af skjorten (beholdningen er ca. 20.000), der først vil ske senere. Værnepligtige, der 1. januar 1981 har det gamle arbejdstøj, vil vedblive at have dette, til de hjemsendes.

Personelrepræsentanterne orienterede blandt andet om Forsvarskommandoens Samarbejdsudvalgs Kontaktudvalgs seminar 23.-25. april, hvor et overordnet tema havde været delegering. Et resultat af seminarets drøftelser havde været en konstatering af, at

personelorganisationerne var klar til at delegere så langt, det var muligt, forudsat at en tilsvarende delegering fandt sted på ledelsessiden. Endvidere havde der været enighed om, at det ikke var nødvendigt med supplerende bemærkninger til KFF B.3-1980 fra Forsvarsministeriets side, idet man kunne indrette det militære samarbejdsudvalgssystem efter de hovedretningslinier, der måtte blive fastsat af Forsvarskommandoens Samarbejdsudvalg.

Med udgangspunkt i et oplæg fra personelrepræsentanterne drøftedes telefonsystemerne på Holmen mere indgående. Det fremgik af drøftelserne, at problemet var af teknisk art, og at der var tale om en ren materielanskaffelsessag, der tidligst kunne iværksættes i 1981. Personelrepræsentanterne fandt det beklageligt, at et så væsentligt problem endnu ikke havde fundet sin løsning, og at tilbagevendende funktionsforstyrrelser ikke havde givet anledning til afhjælpning heraf. Det blev oplyst, at telefoncentralens kapacitet i dag - 1200 abonnenter - var for lille, og/eller at den var udsat for en belastning, der var for stor. Det blev nævnt, at sagen var medtaget i Søværnets Materielkommandos anskaffelsesplan for 1981, og at man først kunne komme videre i sagen, når KTAS havde afgivet tilbud. Endvidere blev det oplyst, at leveringstiden for en ny central var ca. 15 måneder. Drøftelserne blev afrundet med en konstatering af, at sagen, der var blevet belyst fra forskellige sider, ville blive refereret videre af Søværnets Samarbejdsudvalgs medlemmer til de berørte parter i sagen.

(MST)

Inspektionsskibet FYLLA's rutinebesøg i Reykjavik

Inspektionsskibet FYLLA aflagde 6.-9. juni rutinebesøg i Reykjavik. Chefen for Grønlands Kommando deltog i besøget om bord i FYLLA.

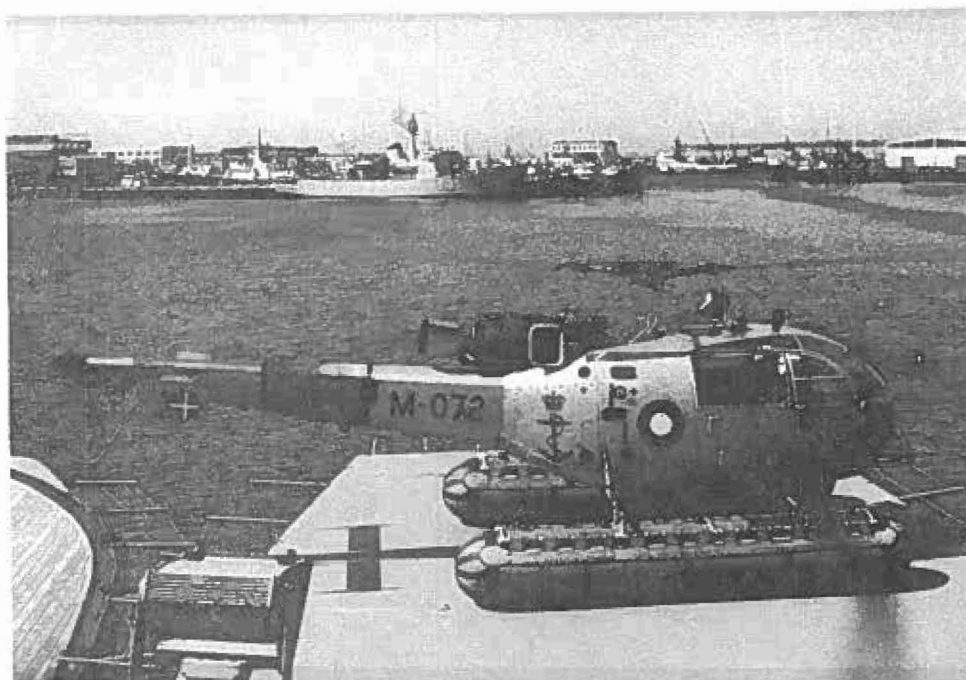
Besøget var begunstiget af udmærket vejr, og besætningen fik lejlighed til dels at se Reykjaviks omegn, dels til at spille en fodboldkamp, som tabtes stort til divisionsholdet "Valur".

Alouetten før landing på det islandske inspektionsskib ÆGIR

I forbindelse med besøget drøftedes med de lokale myndigheder inspektionsskibenes eventuelle senere rutinebesøg i islandske havne.

Alouetten landet på ÆGIR, i baggrunden ses FYLLA

Desuden orienteredes admiralen og skibets officerer om den islandske kystvagts opgaver. I forbindelse med denne orientering aftaltes, at FYLLAs helikopter med en islandsk pilot som passager skulle prøve at lande om bord i det islandske kystvagtskib ÆGIR.

(FYLL)

Forsvarsministeren besøgte Anholt

Fredag den 20. juni aflagde Forsvarsministeren besøg på Marinestation Anholt, hvor ministeren ønskede at orientere sig om det daglige virke.

Ministeren ankom kl. 1030 med torpedobåden SØULVEN og blev på kajen modtaget af næstkommanderende ved Kattegats Marinedistrikt og den fungerende Chef for Marinestation Anholt.

Efter en kort orientering om øen i almindelighed og marinestationen i særdeleshed - herunder om marinestationens primære opgaver i farvandsovervågningen - inspiceredes de forskellige arbejdssteder.

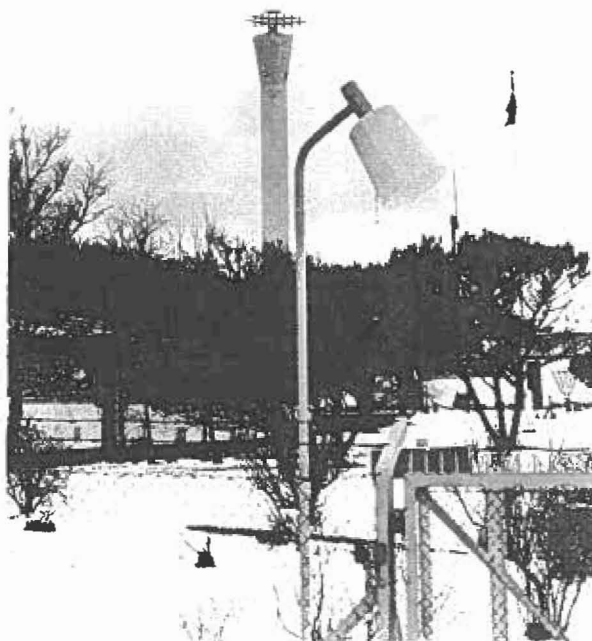
Ministeren havde på forhånd bedt om at få lejlighed til at tale med besætningen efter inspektionen under tvangfri former og uden dagsorden. Besætningen gav efter besøget udtryk for stor tilfredshed med dette møde.

Efter en kort arbejdsfrokost var der arrangeret en rundtur til nogle af Anholts lykkeligheder, som ministeren forinden havde betragtet fra marinestationens ca. 60 m høje radartårn, hvorfra hele øen kan overskues.

Rundturen sluttede på flyvepladsen, hvor ministeren blev afhentet kl. 1400 i en af søværnets nye LYNX-helikoptere.

Det var for øvrigt første gang, der foretoges passagertransport i en af de nye helikoptere, og første gang Anholt havde besøg af en LYNX.

Da helikopteren kom i god tid, lykkedes det at formå piloten til at give en forbiflyvning i det nærmeste luftrum over marinestationen inden landingen på flyvepladsen. Besætningen fik

Det 60 m høje radartårn

herved lejlighed til at beundre den flotte nye helikopter på meget tæt hold.

Helikopteren så ud til sagtens at kunne transportere marinestationens personel til fastlandet i eventuelt kommende isvintre.

(MAS ANH)

Orlogskutteren DREJØ adopteret af Fanø kommune

På kortet er der et godt stykke mellem Fanø i Vadehavet og Drejø i det sydfynske ø-hav. Til gengæld er der nu knyttet tætte og faste bånd mellem Fanø og orlogskutteren DREJØ.

4379 =
lille Bohnd-
båd

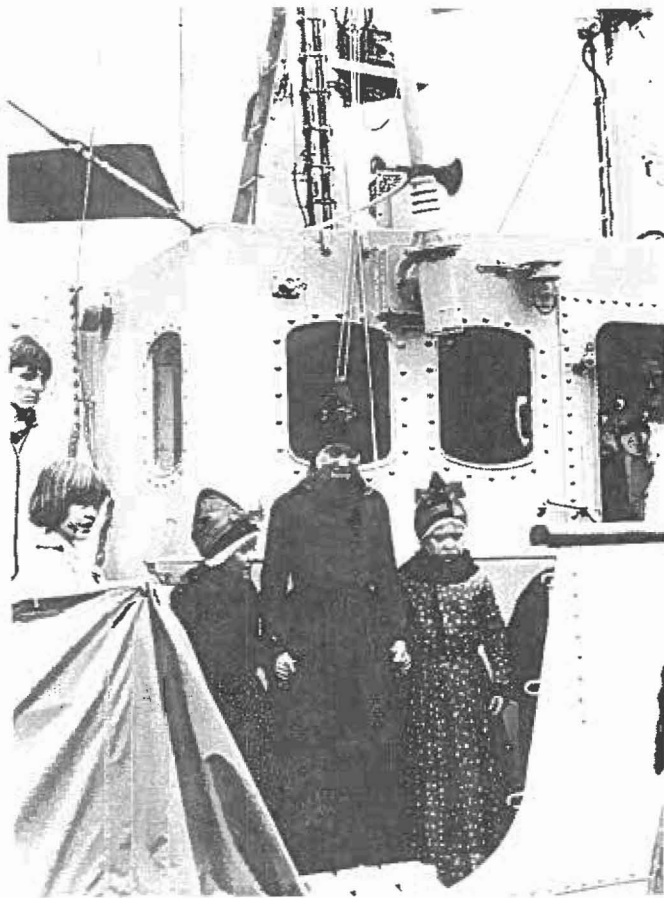
DREJØ med flag over toppene

Orlogskutteren blev 5. juli på barren mødt og eskorteret til Nordby, Fanø, af det lokale hjemmeværns nye fartøj MHV 92. Skibene ankom om morgenen, hvorefter der blev klargjort til adoptionen.

Borgmesteren, kommunaldirektøren samt repræsentanter fra Fanø Marineforening blev modtaget om bord kl. 1000, hvor DREJØs chef meldte skibets officielle ankomst. Borgmesteren overrakte derpå adoptionspapirerne til kutterchefen.

Nordby var den første søfartsby i Danmark, der kontaktede det danske søværn vedrørende fiskeribeskyttelse. Henvendelsen skete i 1860. 12 år senere imødekom Marinen ønsket, men fiskeri-grænserne blev først fastsat i 1874 og internationalt anerkendt i 1882. Fannikernes hævdede ret til at drive fiskeri i Vadehavet er stadig anerkendt.

Søværnets orlogskuttere af BARSØ-klassen udøver på skift fiskeriinspektion i Vadehavet. Som et af disse skibe blev DREJØ

Fanødragter

DREJØ holdt "Åbent Hus" både lørdag og søndag. Sikken en invasion af lokale og turister. Den store interesse kom helt bag på besætningen.

(DREJ)

Kvindeligt Marinekorpsdistrikt 3's parade

for Chefen for Søværnet

Onsdag den 11. juni modtog Chefen for Søværnet Kvindeligt Marinekorpsdistrikt 3's årlige parade, der afslutter vinterens uddannelser og indleder sommerferier og kurser. Der var også i år mange pårørende mødt op denne dejlige sommeraften på Holmen, hvor man efter paraden hyggede sig på Søværnets Officersskole.

I sin tale til KM'erne udtalte admiralen sin påskønnelse for den indsats, hver enkelt har gjort igennem mange år, og påpegede, at man så frem til samme gode støtte i fremtiden.

Søværnet og fremtiden omtalte admiralen også og nævnte, at vi ikke ville blive fri for vanskeligheder fremover, men at

Chefen for Søværnet modtager honnøren
K.A.N.F. Lange
den korpsånd, som hersker inden for Kvindeligt Marinekorps, vil være "en god fender undervejs".

(KMP 61)

Søværnet på specialopgave

Flådestation Korsør blev den 10. juni anmodet om at stille 15 stk. kortklippede værnepligtige i paradeuniform i Bissrup ved Skælskør som statistere i en film. De skulle være kortklippede, da filmsoptagelsen skulle illudere en begivenhed i 1928.

Da de lokale tjenestesteder ikke rådede over 15 værnepligtige, der var kortklippede og kunne frigøres, allierede man sig med Søværnets Eksercerskole, der sendte 15 frivillige "kortklippede" konstabelelever til stedet.

De viste sig imidlertid ikke at være kortklippede efter 1928-normen. Hovedparten af konstabeleleverne indvilligede dog frivilligt i at lade sig yderligere klippe, hvorefter den medbragte regissør fik travlt.

Optagelserne varede fra kl. ca. 1900 til kl. 0230. Det blev en lang, men interessant begivenhed.

(FLS KOR)

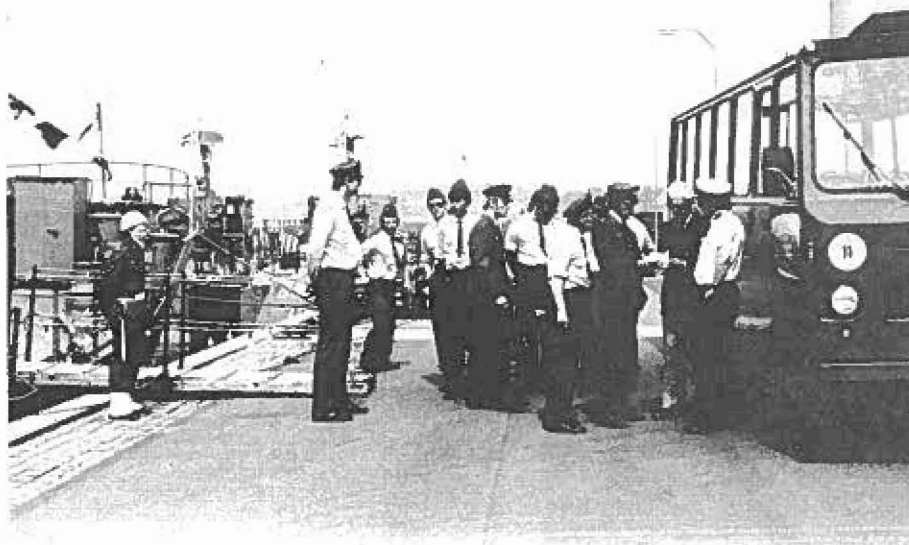

Svensk flådebesøg i Korsør

13.-15. juni fik Flådestation Korsør svensk flådebesøg, idet de svenske fartøjer MUL 13, BV 67 og BV 72 anløb flådestationen.

Foruden de tre skibschefer med besætninger deltog styrkechefen og divisionschefen. Besætningerne deltog - foruden i de

Efterklipping

Afgang til Trelleborg

"sædvanlige" arrangementer - i en bustur til bl.a. Trelleborg og fik desuden en specialrundvisning på Borreby Slot, hvor rid-

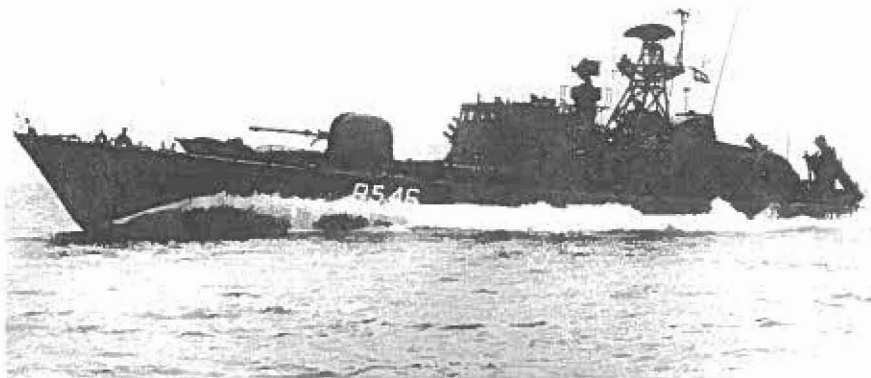
dersal og kapel i dagens særlige anledning blev åbnet for de svenske gæster.

Søndag den 15. juni afgik de svenske orlogsfartøjer igen efter et besøg, der har gjort et sådant indtryk, at man har måttet eftersende turistbrochurer over Sydsjælland og Lolland-Falster til brug ved årets ferieplanlægning.

(FLS KOR)

RODSTEEN adopteret af Hanstholm kommune

I 1979 anmodede Hanstholm kommune Chefen for Søværnet om at måtte adoptere en torpedobåd af WILLEMOES-klassen. Valget faldt på torpedobåden RODSTEEN. Siden efteråret 1979 har RODSTEEN haft kontakt med Hanstholm kommune, og datoen for adaptionen blev fastsat til 31. maj 1980.

RODSTEEN under gang

RODSTEEN forlagde 28. maj til Aalborg og videre 29. maj til Nykøbing Mors. Sejladsen blev tilrettelagt dels som en navigationsøvelse, dels for at "vise flaget", i Limfjorden, da der i weekenden 30. maj til 1. juni var havnefest med indvielse af en ny færgerute Færøerne - Bergen - Hanstholm.

Fredag den 30. maj afgik RODSTEEN med gæster fra kommunalbestyrelsen, Marineforeningen og presse via Thyborøn-kanalen til Hanstholm, hvor båden ankom om eftermiddagen som eskorte for den nye færge - SMYRIL - ex MORTEN MOLS. Om fredagen var hele besætningen på bustur, afsluttende med læskedrikke fra fad.

Lørdag kl. 1000 marcherede besætningen og Marineforeningen anført af Søværnets Tamburkorps til rådhuset. Borgmesteren bød velkommen til besætningen, og RODSTEEN blev officielt adopteret af Hanstholm kommune. Byen var derefter vært ved en frokost, og om aftenen var Marineforeningen vært i marinestuen, afsluttende med marinebal i Hanstholmhallen.

En af søværnets helikoptere udførte søndag eftermiddag redningsaktion i havnen, ligesom Søværnets Tamburkorps opførte tattoo.

Søværnets udstilling besøgte også byen alle dagene og var vel besøgt. I alt var der ca. 1500 gæster om bord i RODSTEEN ved offentligt besøg. Adoptionen afsluttedes søndag aften ved torpedobådens reception for 50 indbudte gæster. Mandag den 2. juni afgik RODSTEEN fra Hanstholm for at deltage i øvelsen DANEX 1/80.

(RODS)

GULDBORGSUND som forbindelsesskib

Tidligt om morgenen fredag den 20. juni stod det britiske oceangående opmålingsskib H.M.S.HYDRA Odense Fjord ind. Formålet var at aflægge 4 dages uofficielt besøg i H.C.Andersens fødeby.

Opmålingsskibet GULDBORGSUND

Kort efter ankomsten kl. 0900 indledtes høflighedsvisitter hos byens borgmester, stiftamtmanden og kommandanten for Fyenske Livregiment. I visitterne deltog, foruden chefen for H.M.S.HYDRA

og den britiske militærattaché, tillige chefen for opmålingsskibet GULDBORGSUND, idet nævnte skib lå i Odense i samme periode for at fungere som forbindelsesskib.

Efter høflighedsvisitterne i byen inviterede chefen for H.M.S.HYDRA på lunch om bord, hvor, foruden de ovennævnte, den britiske konsul deltog. Den varme og uhøjtidelige tone, som ansloges ved denne lunch, lagde grunden til og blev kendetegnende for alle kontakter ved efterfølgende arrangementer, officielle såvel som private.

Om aftenen var der cocktail-party om bord på H.M.S.HYDRA, hvor deltagere fra GULDBORGSUND fik lejlighed til at knytte kontakter, ikke blot til vore engelske besøgende, men også til det lokale Hjemmeværn og Fyenske Livregiment (sidstnævnte har som grundlægger "søværnets egen konge" Christian IV). Hermed var grunden lagt til en række uformelle sammenkomster, der, som alle gav udtryk for, åbnede vejen for større forståelse for hinandens arbejde og vilkår.

Det vil dog være uretfærdigt kun at nævne det tilstedeværende militære personels indflydelse på besøgets heldige forløb. Flådestation Korsør, Odense by, det britiske konsulat og private institutioner havde inden besøget lagt et stort forarbejde for dagen. Resultatet heraf var bl.a. vellykkede sportsarrangementer, fodboldkamp, golf, hockeymatch og rugbymatch, der alle afvikledes under udfoldelse af bedste "sportsmanship". Sidst, men ikke mindst, skal nævnes Odense Byråds gavekuvert til hvert enkelt besætningsmedlem på både H.M.S.HYDRA og GULDBORGSUND, en gave, som besætningerne satte særlig stor pris på.

Da H.M.S.HYDRA og GULDBORGSUND tirsdag den 23. juni lagde fra kaj og stod fjorden ud i kølvandsorden, var der i de to besætninger en følelse af, at man var blevet en oplevelse rigere, som man nødigt ville have været foruden.

(GULD)

SJÆLLAND RUNDT

Traditionen tro deltog SVANEN og THYRA også i år i kapsejladsen SJÆLLAND RUNDT. Der var samlet i alt ca. 1800 både, heraf ca. 300 IOR både, konkurrenter til SVANEN og THYRA, så der var trængsel i Helsingør Nordhavn før de mange starter.

Begge både kom godt fra deres start kl. 1300, og med spileren på i frisk vind lå de snart i spidsen. Ved Gilleleje sprang

SVANEN

vinden desværre, og det hårde kryds begyndte, det, som skulle vise sig at være for voldsomt for de 1100 både, som efterhånden udgik. Ved 23-tiden fredag rundede søværnets to både Sjællands Rev og fortsatte det barske kryds mod Røsnæs, som blev rundet

THYRA

kl. fire lørdag morgen. Vejret satte sine spor, idet THYRA i nattens mørke havde sprængt sit genua fald. Hun fortsatte dog og udbedrede skaden senere i sejladsen.

Halskov Rev blev rundet ca. 4 timer senere, og så var der endelig mulighed for at slække på skøderne efter 11 timers kryds. Mod Storstrømsbroen blev der logget den imponerende fart af 13 knob, så det gik stærkt med at komme gennem broen, gennem Grøn-sund og ud, således at der kunne sættes spiler hjemad.

Med tordenbyger, som gav kraftig vind, gik turen hjem med sat spiler, og de mange både, som havde passeret SVANEN og THYRA under krydset, blev nu lagt langt agterud.

Med SVANEN i spidsen passeredes Drogden kl. ca. 2130, og med 10 knob var de ikke længe om at nå i mål i Helsingør.

Som 12'te båd i mål af alle deltagerne skar SVANEN mållin-jen kl. 0127, med THYRA 13 minutter efter sig som 16'de i mål.

Efter handicapberegningen viste det sig, at SVANEN var blevet nr. 24 i IOR-klassen og THYRA nr. 29. Det var to udmærke-de præstationer, som klart viser bådenes sødygtighed og gode be-sætninger.

(SSD-3)

Indland kort

En hollandsk styrke, bestående af minestrygerne BUSSEMAKER, VAN VERSENDAL og LACOMBE (alle af VAN STRAELEN-klassen), aflægger rutinebesøg i Randers 15.-18. august. Chef for styrken: Premier-løjtnant A. Mulder. Samlet besætning: 6 officerer samt 36 andre befalingsmænd og menige.

De norske øvelsesfartøjer MARSTEINEN og KVARVEN aflægger rutinebesøg i danske havne som følger:

Frederikshavn: 5.-6. august.

København: 6.-7. august.

Korsør: 11.-12. august.

Frederikshavn: 12.-13. august.

Samlet besætning: 8 officerer samt 16 andre befalingsmænd, ka-detter og menige.

En svensk styrke, bestående af minelæggeren VISBORG (ÄLV-S-BORG-klassen), missilkanonbådene HUGIN, MUNIN, MAGNE, MODE (ex JÄGEREN-klassen), ubådsbjærgningsskibet BELOS samt undervands-båden SJÖLEJONET (SJÖORMEN-klassen), aflægger uofficielt besøg

i Århus 18.-23. september. Chef for styrken: Kontreadmiral B.Rasin. Samlet besætning: 52 officerer samt 288 andre befalingsmænd og menige.

Udland kort

Ifølge det vesttyske tidsskrift "Soldat und Technik" afgik en vesttysk styrke, bestående af destroyerne LÜTJENS (CHARLES F.ADAMS-klassen), BAYERN (HAMBURG-klassen), forsyningsskibet COBURG (LÜNEBURG-klassen) samt tankskibet SPESSART, i slutningen af april på et længere togt. Styrken skal aflægge besøg i de franske flådehavne Brest og Toulon og i Middelhavet deltage i øvelser sammen med franske enheder. Efter passage af Suezkanalen aflægges besøg i Karatschi (Pakistan), Bombay (Indien), Colombo (Sri Lanka), Diego Garcia (Storbritannien) såvel som Mombassa (Kenya). Det kriseramte område i Persergolfen bliver ikke berørt af sejlruten, ligesom der ikke er forudset øvelser med andre mariner i Det indiske Ocean. Alle enkeltheder i forbindelse med togtet blev planlagt i midten af 1979 og er nøje afstemt med værtslandene. Formålet med togtet er først og fremmest uddannelse af besætningerne. Denne rejse skal herudover tjene til kontaktpleje med andre mariner samt forstærke de ven-skabelige bånd mellem værtsnationerne og Vesttyskland.

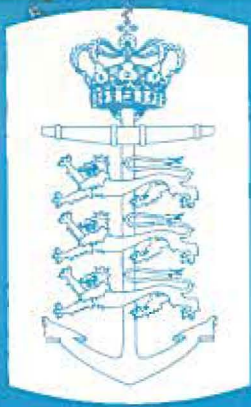
Styrken rantes i maj af et uheld, idet BAYERN i Middelhavet stødte sammen med SPESSART. Uheldet medførte ingen beredskabs-mæssige konsekvenser, men BAYERN måtte gå til Toulon for mindre reparationer. Forsvarsministeriet besluttede imidlertid at lade søsterskibet HESSEN afløse BAYERN på det fortsatte togt. SPESSART sluttede sig i sidste del af maj atter til styrken, der da befandt sig i Det indiske Ocean. Styrken vender i begyndelsen af august tilbage til basehavnene Wilhelmshafen og Kiel efter endt togt.

Den amerikanske flåde højste 28. juni kommando i destroyer-tenderen USS YELLOWSTONE (AD-41). Skibet er en af de første efterkrigskonstruerede destroyer-tendere og er i stand til at yde logistisk støtte til de nye destroyer-fregat- og krydser klasser.

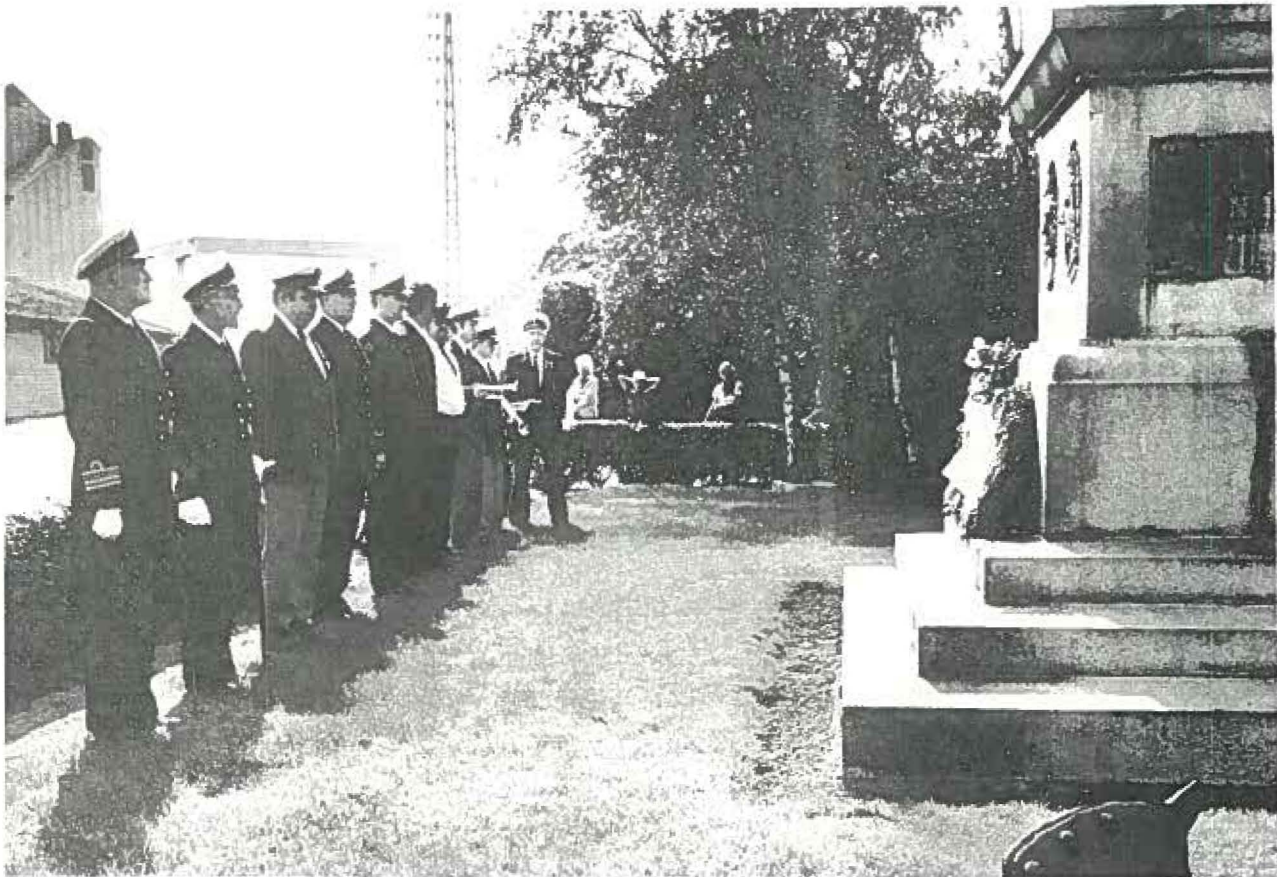
Den kan yde støtte til op til 6 missil-destroyere samtidigt og er tillige udstyret med faciliteter for serviceydelse til skibenes atomreaktorer.

Svend Kieler

S.Kieler
fg.

SØVÆRNS- ORIENTERING

Fra kransenedlægningen. (Foto: M.Borre)

Kransenedlægning ved Mindestøtten på Køge havn i anledning af årsdagen for slaget i Køge Bugt 1677

1. juli samledes repræsentanter fra Marinehjemmeværnet og Marineforeningen foran Skipperkroen med deltagerne i kransenedlægningen fra Flådestation København. Den årlige kransenedlægning finder sted for at mindes de faldne fra søslagene i Køge Bugt 1677.

Præcis kl. 1100 lagdes de to kranser ved Mindestøtten, hvorefter to medlemmer af Køge Marineforenings orkester blæste "Taptø".

Da den lille højtidelighed var forbi, gik deltagerne ombord i Køge havns slæbebåd og sejlede ud af havnen, slog et slag

ind i "Junckerhavnen" og fortsatte ud mod den nye lystbådehavn, hvor der lagdes til ved slæbestedet. Deltagerne gik i land og blev modtaget af havnefogeden, der inviterede på en forfriskning i havnekontoret. Efter at have beset det nye anlæg gik deltagerne om bord i fartøjet og sejlede tilbage til Køge havn.

Derfra gik turen til Skipperkroen, der var vært ved en frokost for det samlede selskab. Formanden for Marineforeningen takkede Flådestation København, fordi den stadig ville være med til at føre traditionen videre med kransenedlægning ved Mindestøtten, og en af deltagerne fra Flådestation København fik overrakt et Marineforeningskrus, fordi det var tredje gang, han var med i Køge.

Så var det tid for vore gæster at tage afsked med et - på gensyn til næste år.

(Marineforeningen for Køge
og omegn)

Afmærkning af danske farvande efter indførelse af IALA System A

Søværns-Orientering nr. 39/78 bragte en omtale af farvandsafmærkningssystemet IALA (International Association of Lighthouse Authorities) system A i forbindelse med dets indførelse i det danske afmærkningsområde i Nordsøen.

Turen er nu kommet til farvandene inden for Skagen, hvor indførelsen er i fuld gang, som det i øvrigt fremgår af oversigtskortet, fig. 1.

Gennem de sidste år har Farvandsdirektoratet forberedt udskiftningen af sømærkerne i de enkelte farvandsafsnit, således at den kan foregå så hurtigt og gnidningsløst som muligt for de søfarende. For at lette overgangen til den nye farvandsafmærkning, har Farvandsdirektoratet udgivet et hæfte, der indgående beskriver IALA system A, samtidig med at der er udkommet nye udgaver af de danske søkort. Endvidere bliver de søfarende holdt underrettet om arbejdets fremadskriden gennem farvands efterretninger over radioen samt ved ugentlige "Efterretninger for Søfarende".

Det danske afmærkningssystem fra 1962 var et udpræget sideafmærkningssystem, medens IALA system A er et kombineret kom-

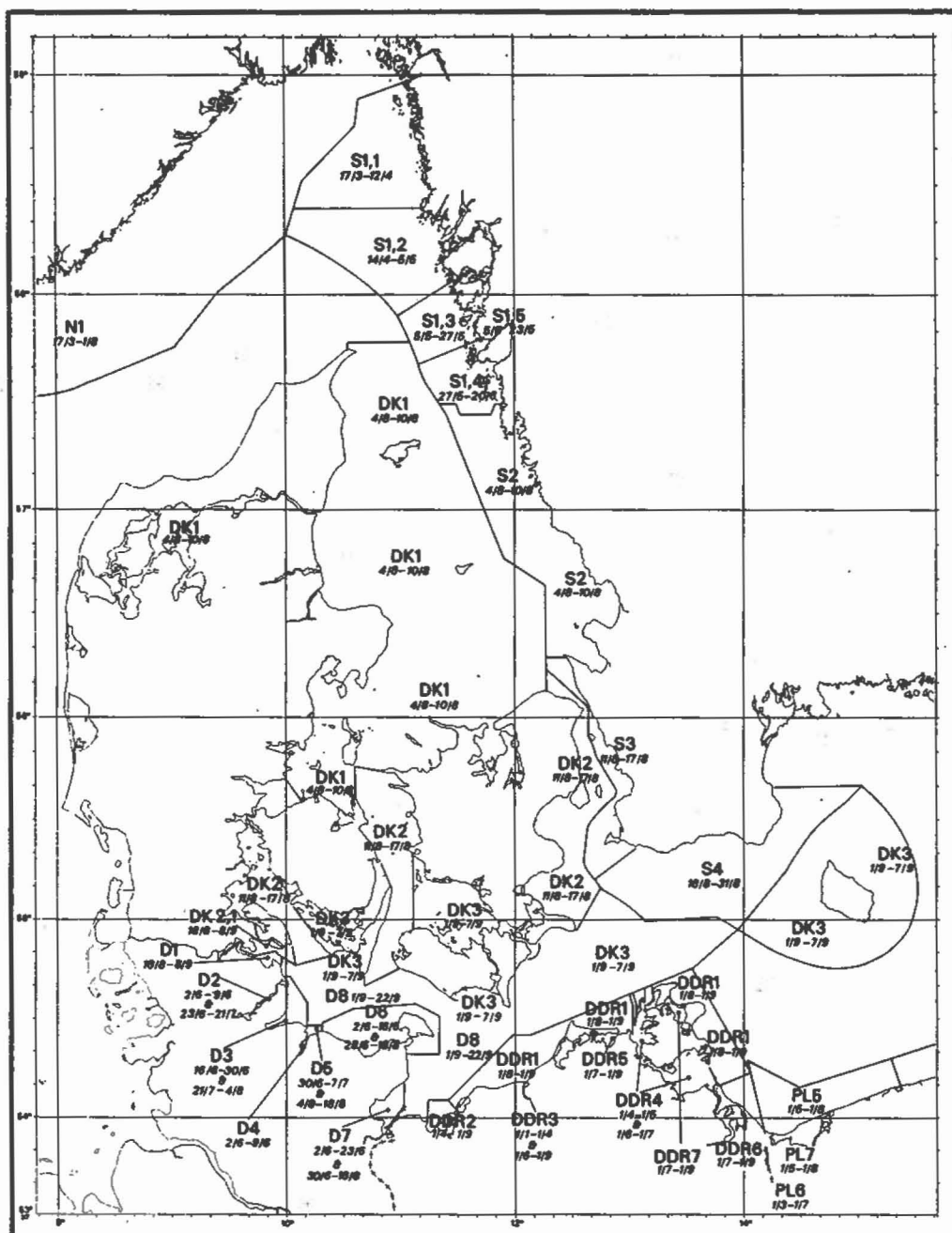

Fig.1

pas- og sideafmærkningssystem. Ved kompasafmærkning forstås, at sømærkerne er anbragt i bestemte retninger i forhold til den grund, de skal afmærke, medens sideafmærkning betyder, at et skib, der er for indgående i et farvand, skal holde de røde sømærker om bagbord og de grønne om styrbord. I et farvand som f.eks. Mariager Fjord er det indlysende, hvornår et skib er for indgående, men i andre farvande kan det være vanskeligt at af-

gøre. Farvandsdirektoratet har derfor udarbejdet et kort (fig.2), der viser de retninger, i hvilke et skib er for indgående, og

sideafmærkningen udlægges i henhold til dette kort. Det fremgår af kortet, at sideafmærkningen skifter 5 steder, nemlig Esbjerg, Aalborg, Mønbroen, Svendborg og Sønderborg. Kommer man f.eks. sejlsende østfra gennem Svendborgsund, skal man derfor til at begynde med holde de røde sømærker om bagbord og de grønne om styrbord, men når man har passeret Svendborg havn, er det omvendt.

Fig. 3 viser, hvordan sømærkerne ser ud i praksis, samt hvordan de afmærkes med symboler i søkortet. Sideafmærkningen er vist øverst til venstre og højre, og nedenunder er kompasafmærkningen vist.

Retninger i hvilke et skib er for indgående i danske farvande.

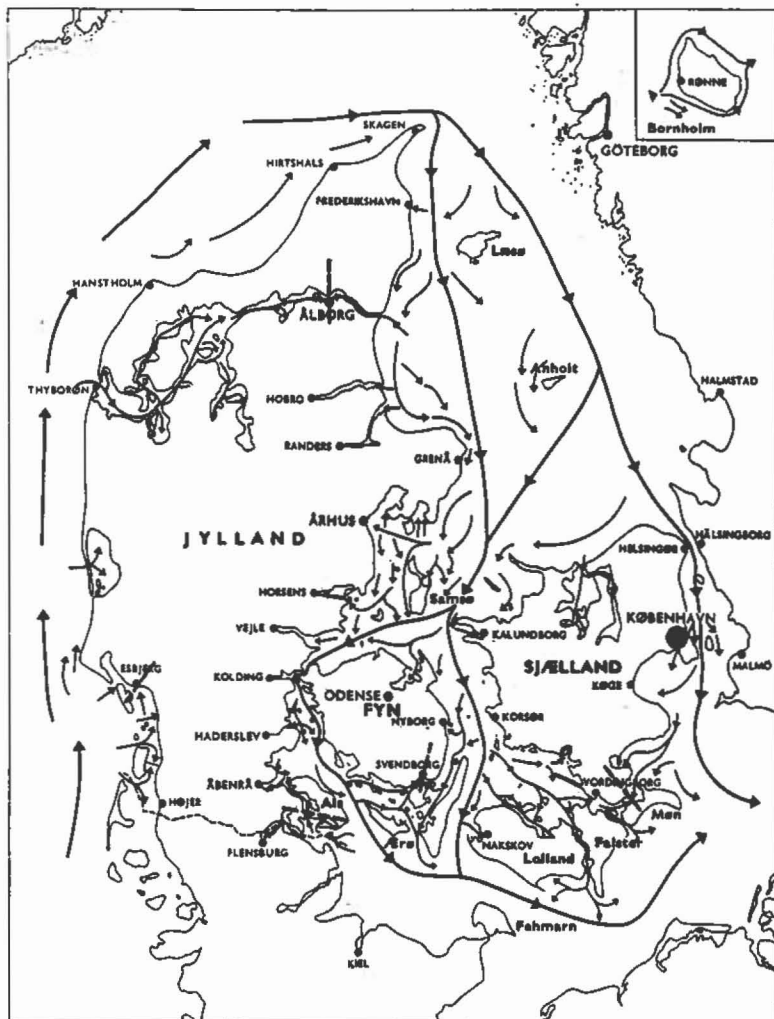

Fig. 2

I kompasafmærkningen er sømærkerne gule- og sortmalede, og de er forsynet med sorte kegler som topbetegnelse. Farvemønstret og keglernes anbringelsesmåde er bestemt af, om det pågældende sømærke er anbragt Nord, Øst, Syd eller Vest for den grund, der skal afmærkes. Hvis man derfor, f.eks. under tågesejls, pludselig observerer et sådant sømærke, er man straks i stand til at afgøre, i hvilken retning det grunde vand er i forhold til sømærket.

Til brug ved navigering om natten er en del sømærker forsynet med lys, hvis farve og fyrkarakter viser, hvilket sømærke man har for sig.

I denne kortfattede orientering vil en nærmere omtale heraf blive forbigået, ligesom midtfarvandsafmærkning, isoleret fareafmærkning, speciel afmærkning samt båker, der også er vist i

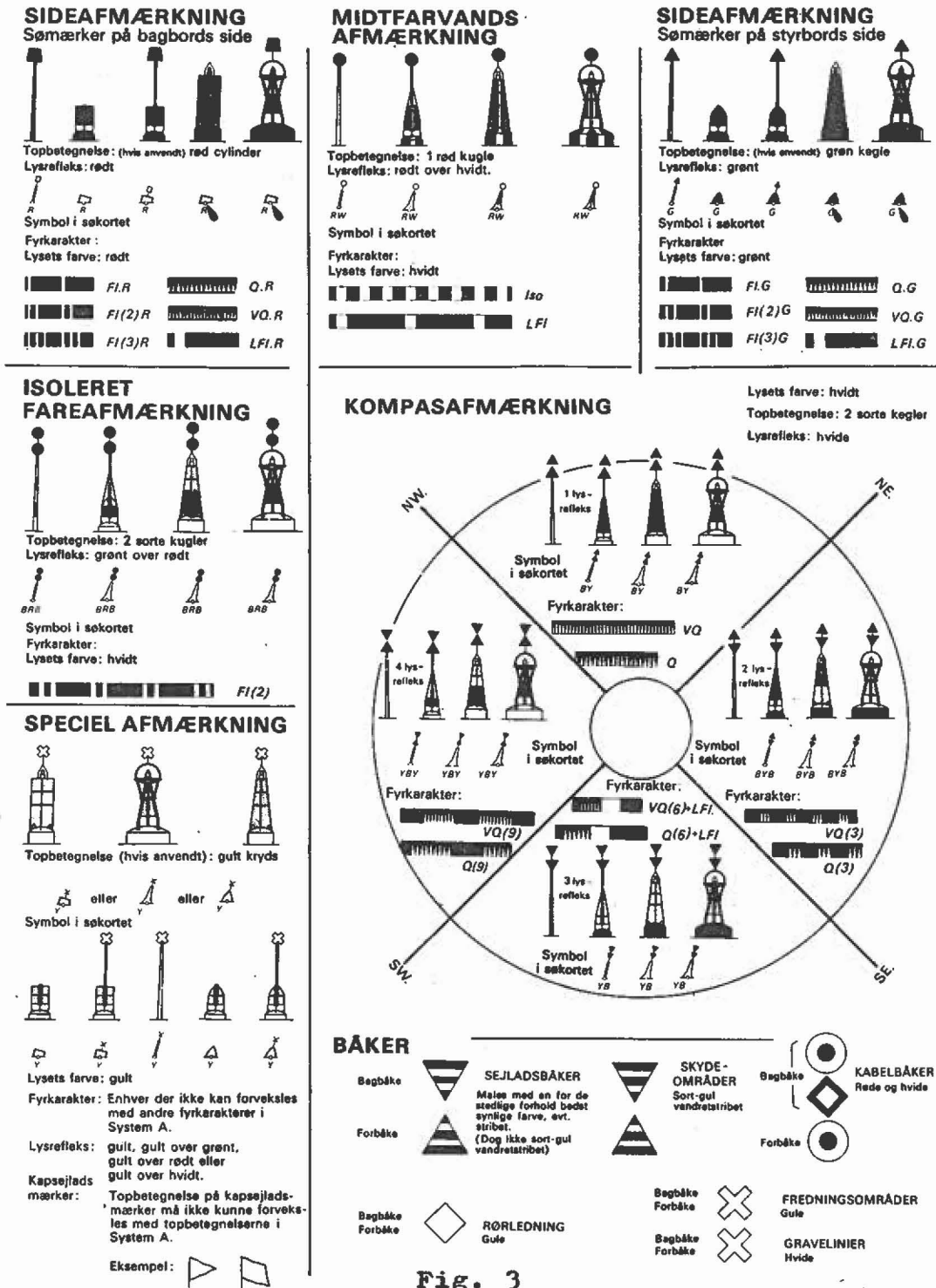

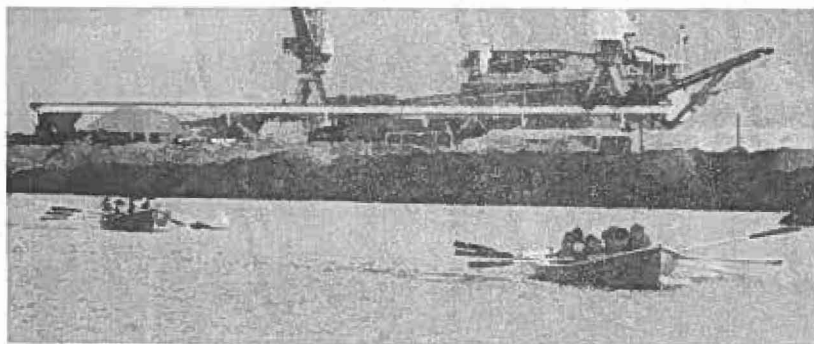
Fig. 3

fig. 3, heller ikke skal omtales nærmere. Personel, der af pligt eller interesse vil sætte sig ind i IALA system A, opfordres til at studere hæftet om systemet i forbindelse med flittig brug af søkort.

(TAS)

Idrætsdag ved Søværnets Konstabelskole

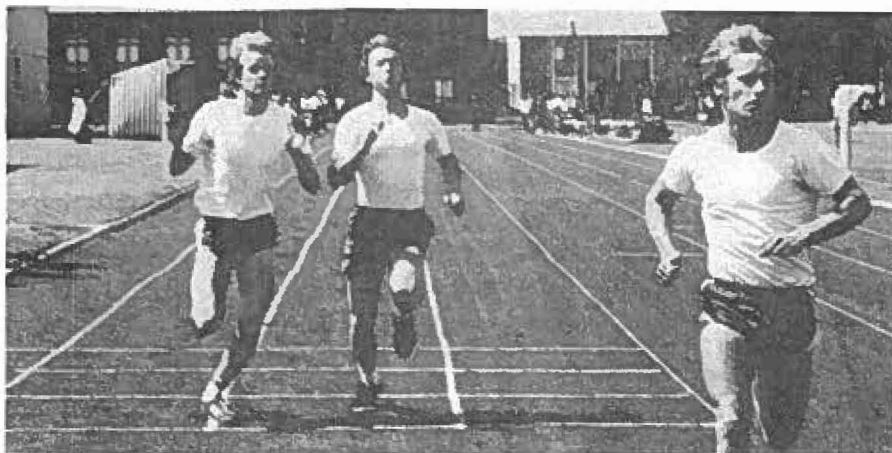
Vejrguderne var heller ikke i år venligt stemt, da Søværnets Konstabelskole den 27. juni afholdt idrætsdag.

Fra kaproningen i travalje

Alligevel fik arrangementet et godt og festligt forløb, selv om mange andre end styrmanden på den vindende travalje blev våde.

Igen i år vandt "Værkstedskursus Artilleri" vandrepokalen, der er udsat af Centralforeningen for Stampersonel. Individuelt var der mange gode præstationer.

Fra 100 meter løbet

Idrætsdagen ved Søværnets Konstabelskole er nu blevet institueret og vil derfor blive afholdt igen næste år.

(SKS)

2. Torpedobådsdivision bekæmper olieforurening

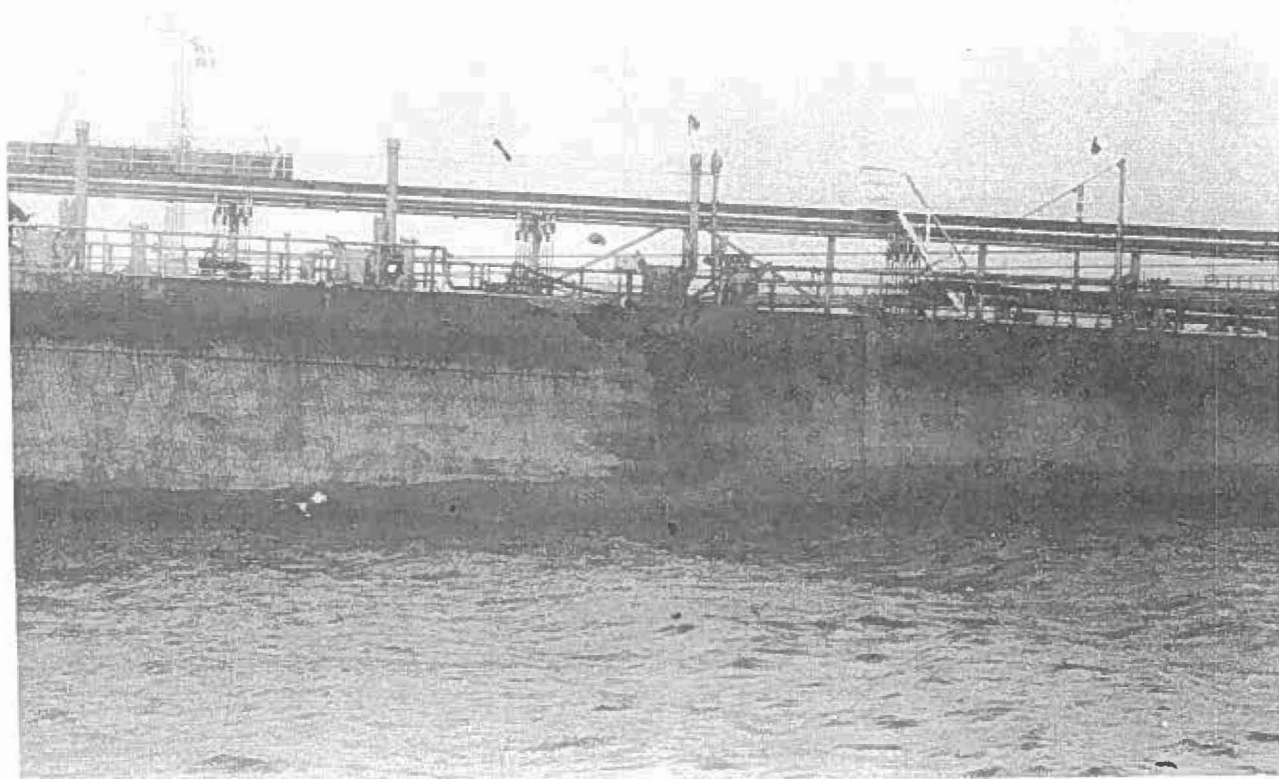
Omkring 2000 tons svær crudeoil var den 3. juni om bord i det svenske tankskib FURENAESS, som ved middagstid befandt sig i den nordlige del af Sundet. Den 3. juni skulle bl.a. for torpedobådene SUENSON og SØULVEN (2. Torpedobådsdivision) vise sig betydelig mere begivenhedsrig end først antaget efter en planmæssig start på øvelse DANEX 1/80 samme morgen. Nogle minutter over 11 kolliderede DSB færgen KÄRNAN i tæt tåge med tankskibet, som fik en lækage i bagbord side, og den frygtede situation, hvor et tungt lastet tankskib indblandes i en kollision i indre danske farvande, var under udvikling. Meldingen om ulykken blev opsnappet om bord på SUENSON, hvor der rutinemæssigt blev holdt vagt på den internationale nød- og kaldefrekvens. Fra positionen nogle sømil nord for Ven blev kursen omgående lagt om mod havaristen, og 2. division var hurtigt fremme i området. Samtidig var der i torpedobådene etableret særligt beredskab med henblik på indsats mod den truende oliekatastrofe. Klokkeren 1134 var divisionens gummibåde i vandet, og blandt det medgivne materiel var de såkaldte lækmåtter, hvis egentlige formål er at holde vandet

Besætningen i arbejde på det spejlglatte dæk, under surring af lækmåtte

ude i forbindelse med en lækage i skroget. Men i denne farlige situation var formålet et andet: At holde den svære crudeoil tilbage i tankskibet og derved forhindre eller formindske effekten af kollisionen og det åbne hul i tankskibet.

Dimensionen af lækmåtterne er ca. 2 x 3 meter, udført i svær sejldug og forsynet med et antal tovværkstampe, hvormed måtten bringes på plads over hullet og derefter surres fast rundt om skibsskroget. Alle torpedobåde er forsynet med en sådan lækmåtte, og anvendelsen øves rutinemæssigt året igennem.

Hullet ovenvande - lækmåtte afrigget

For besætningen forestod nu en yderst vanskelig opgave: Tampene skulle manes ned under tankskibets skrog, idet ankerkæden dog først skulle omgås. Derefter skulle lækmåtten bakses på plads over lækagen, og tampene totnes op. Den vanskelige opgave, der udførtes på tankskibets dæk, som var spejlglat på grund af svær sort olie, var afsluttet klokken 1225, hvorved oliudstrømningen gennem det 1,5 x 3 meter store hul så godt som ophørte. De mange øvelser med lækmåtten havde nu vist sig værdifulde, og kun en ringe mængde af den tykke klumpede crudeoil var undsluppet.

Lækmåtten i omvendt funktion virkede fint og holdt på den kostbare, men kulsorte og fedtede last. Samtidig var losning af

havaristen påbegyndt, idet et andet svensk tankskib var kommet til assistance og lettede havaristen så meget, at hullet kom oven vande.

Under hele aktionen var SØULVEN beordret til kontinuerligt at fastslå, hvor den undslupne oliepel befandt sig. Der var frisk nordlig vind og sydgående strøm, ca. 1,5 knob, og det stod snart klart, at det var de smukke kyster på Ven, der i første omgang var truet. De forenede anstrengelser medførte, at da de svenske og danske miljøfartøjer nåede frem, kunne SØULVEN overgive et komplet billede af oliepelens udstrækning, og miljøfartøjerne kunne direkte overgå til udlægning af de effektive flydespærringer. Kostbar tid til eftersøgning i det usigtbare vejr var således unødvendig, og en truende forurening af Øresunds kyster blev hurtigt imødegået. Samarbejdet med de svenske og danske miljøfartøjer forløb rutinemæssigt og effektivt, og klokken 1500 kunne SUENSON og SØULVEN fortsætte nord på.

Herefter påbegyndtes om bord på de to torpedobåde en større olieafrensning af personel og materiel, idet alt var smurt godt og kørte godt i olie.

En utraditionel problemløsning - brug af lækmåtte - havde vist sig hensigtsmæssig, og besætningerne viste, at de også kan løse utraditionelle opgaver ved anvendelse af fantasi og godt sømandskab.

(TBD-2)

Forsvarets Materielintendantur

Forsvarets Materielintendantur (FMI) indgår i forsvarets materielkommandoorganisation som en lilleput mellem giganterne, Hærens Materielkommando, Søværnets Materielkommando og Flyvematerielkommandoen.

Forsvarets Materielintendantur er en værnsfælles myndighed, som betjener de kommandantskabsforvaltende myndigheder m.fl. inden for alle tre værn med ikke-krigsvigtigt (non-operativt) materiel, hvilket stort set vil sige almindeligt i handelen forekommende varer, som under betegnelsen "Kommandantskabsmateriel" bl.a. omfatter:

- kontorteknisk materiel,
- møbler og kasernemateriel,
- cafeteriamateriel,

- gymnastik- og idrætsmateriel,
- velfærdsmateriel,
- films- og undervisningsmateriel og
- skematiske bøger og blanketter.

Forsvarets Materielintendantur skal principielt ikke være lagerførende, men administrere indkøbsordninger, efter hvilke der foregår direkte levering af materiel fra leverandør til forbruger.

I visse tilfælde rekvirerer de kommandantskabsforvaltende myndigheder m.fl. i henhold til rammeaftaler hos leverandørerne, men når det drejer sig om anskaffelser af mere kompliceret art, rekvireres med Forsvarets Materielintendantur som mellemlid. Det kan f.eks. være ved anskaffelser af specialudstyr eller ved anskaffelser, som kræver særlig produktion.

Denne rekvirerings- og leveringsform uden egen lagervirksomhed kræver i almindelighed, at materiellet kan leveres forholdsvis hurtigt fra danske leverandørers egne lagre eller på baggrund af hurtige og hyppige produktioner, men der må dog disponeres i god tid, da en vis leveringstid må forventes for en del materiels vedkommende.

Ligesom Forsvarets Materielintendantur ikke skal være lagerførende, således skal der heller ikke etableres egen vedligeholdelsestjeneste, men indgås aftaler med leverandører med hensyn til service- og vedligeholdelsesydelser.

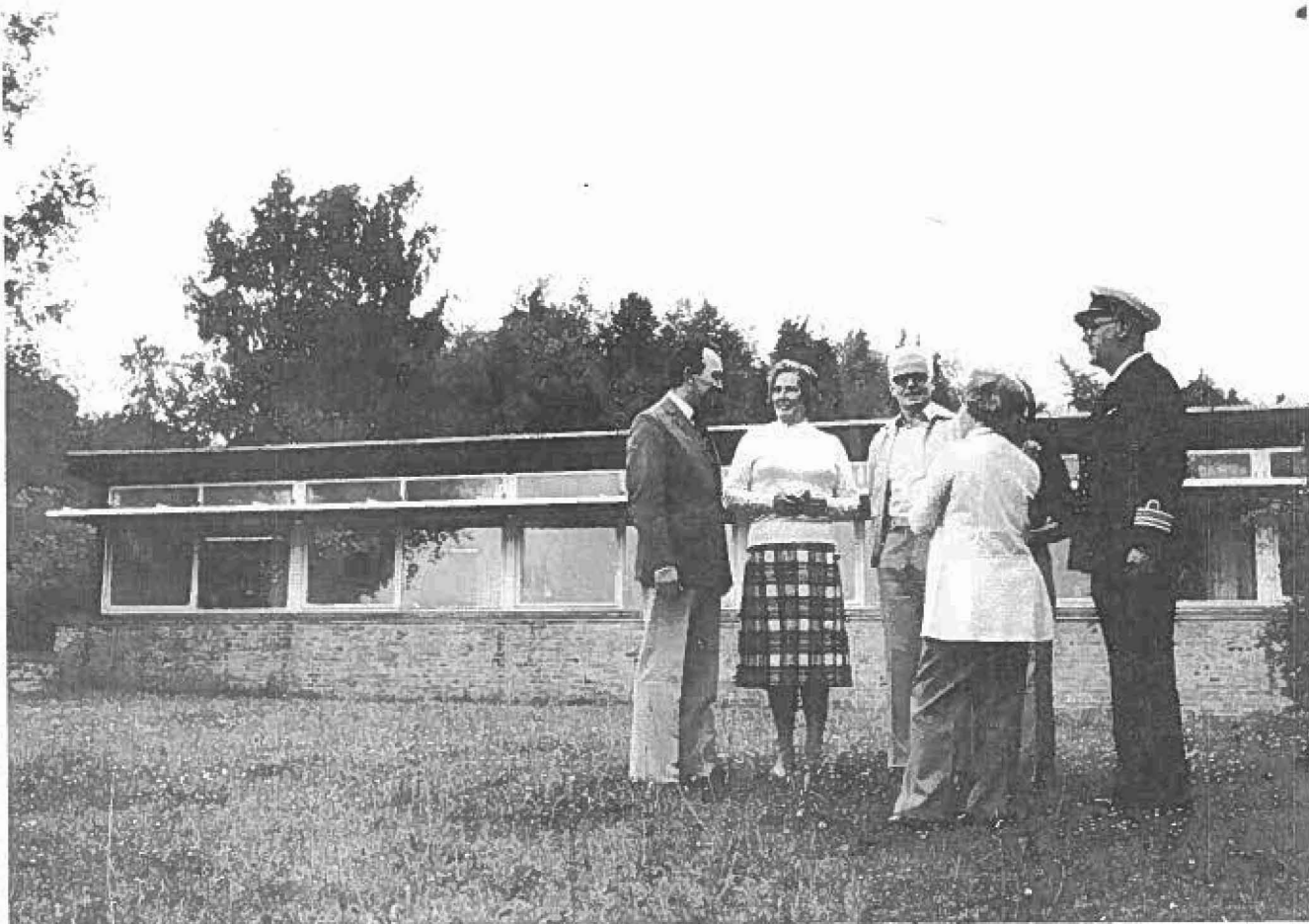
Som undtagelser, der bekræfter reglerne, skal det erkendes, at Forsvarets Materielintendantur

- fører lager af skematiske bøger og blanketter,
- fører lager af underholdnings- og undervisningsfilm,
- foretager egen eftersyns- og reparationsvirksomhed vedrørende film,
- foretager egen eftersyns- og delvis reparationsvirksomhed vedrørende låse og opbevaringsmidler,
- foretager produktion af fotos, diaz og tildels film.

Forsvarets Materielintendantur beskæftiger ca. 50 medarbejdere, hvoraf ca. 85 % er civile. Materielintendanturen er geografisk placeret dels i Vedbæk, dels på Christianshavn og dels i Randers.

Forsvarets Materielintendanturs kunder udgøres af forsvarrets ca. 75 kommandantskabsforvaltende myndigheder m.fl., hvoraf

ca. halvdelen er under hæren og ca. en fjerdedel under henholdsvis søværnet og flyvevåbnet.

Chefen for FMI med civile medlemmer af staben foran FMI-bebyggelsen i Vedbæk

Varesortimentet ved Forsvarets Materielintendantur omfatter godt 10.000 items af udpræget non-NATO-art, og der omsættes årligt for knapt 50 mio.kr.

Efter en toårig periode med intern reorganisering og selv-rationalisering er Forsvarets Materielintendantur kommet med i Materielkommandoernes Finansøkonomisystem (MAKFØS) samt i Forsvarets Kodificeringssystem (MILKOD), og det undersøges i øjeblikket, i hvilket omfang og hvorledes optagelse i Forsvarets Forsyningssystem (MILLAG) kan finde sted.

(FMI)

Indland kort

Torpedobåden NORBY adopteres i weekenden 22.-25. august af Frederikssund. Frederikssund Kommune henvendte sig allerede

i 1975 til Chefen for Søværnet med anmodning om at måtte adoptere en af søværnets enheder, efter at byens tidligere adoptionskib, motortorpedobåden SVÆRDFISKEN, var udgået af flådens tal. Det har imidlertid først nu være muligt for søværnet at honorere anmodningen.

Det italienske sejlskoleskib AMERIGO VESPUCCI aflægger uofficielt besøg i København 29. august til 3. september. Chef: Kommandør I.Giovanni. Samlet besætning: 13 officerer samt 229 andre befalingsmænd og kadetter. Endvidere vil kadetter fra følgende lande være om bord: 12 fra Algeriet, 16 fra Iran, 10 fra Libyen, 5 fra Somalia og 2 fra Venezuela.

En vesttysk styrke, bestående af forsyningskibet OFFENBURG (LÜNEBURG-klassen) samt minestrygerne ARIADNE, FREYA, VINETA, HERTHA, NYPHE, NIXE, AMAZONE, GAZELLE (alle ARIADNE-klassen), aflægger rutinebesøg i Korsør 30. august til 1. september samt uofficielt besøg i Odense 4.-8. september. Chef for styrken: Kommandørkaptajn P.C.Mahrenholtz. Samlet besætning: 24 officerer samt 280 andre befalingsmænd og menige.

Udland kort

Det britiske forsvarsministerium meddelte 19. juni, at der var placeret en ordre hos det britiske værft Vosper Thornycroft om bygning af yderligere fire nye minerydningsenheder af den nye HUNT-klasse.

Enhederne, der omtaltes i Søværns-Orientering nr. 9/80, har et displacement på 675 tons. De er 60 meter lange og 10 meter brede og er de største skibe i verden bygget af glasforstærket plastic.

HUNT-klassens fartøjer er de første skibe i den britiske flåde, der er bygget til såvel minestrygning som minejagt. De kan herudover også anvendes som patruljefartøjer.

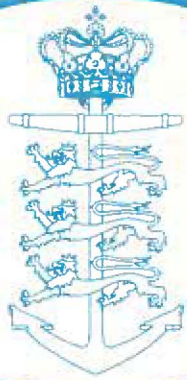
Der er gjort store anstrengelser for at reducere enhedernes magnetiske profil, ligesom støjdæmpning af maskineriet er blevet tilstræbt.

Den nye ordre har en værdi på over 1,3 mia.danske kroner og bringer antallet af HUNT-klasse enheder - i tjeneste eller i ordre - op på ni.

Den hollandske flåde er blevet den første kunde, der har fået leveret den specialudviklede LYNX-flådehelikopter, der er udviklet ved et samarbejde mellem Westland Helicopters A/S i England og Aerospatiale i Frankrig. Denne helikopter blev overdraget Aerospatiales fabrik i Marignane, hvor et sonarsystem er blevet installeret. To Rolls Royce GEM 4 motorer på hver 1120 HK driver den fem tons tunge LYNX, der hovedsageligt er planlagt anvendt til ubådsbekæmpelse. Den hollandske flåde har allerede fået leveret seks SAR (Search And Rescue) helikoptere, og yderligere otte er i ordre, hvilket har bragt den hollandske ordre op på i alt 24 LYNX-helikoptere i forskellige versioner.

Den britiske atomdrevne undervandsbåd (fleet submarine) HMS CHURCHILL (VALIANT-klassen) har afsluttet installationsskydningerne med den torpedorørsaffyrede version af anti-overflademisilet HARPOON. I forbindelse med skydningerne affyredes gennem torpedorørene mere end 100 HARPOON-containerne, der ikke indeholdt missiler. Herudover affyredes seks containere med missiler uden krigshoveder, der alle gav træfning i de valgte mål.

S. Kieler
S.Kieler
fg.

SØVÆRNS- ORIENTERING

STANAVFORLANT i kølvandsorden (Foto: K.Gottfredsen)

STANAVFORLANT i danske farvande med besøg i Århus

NATOs Stående Atlanterhavsflåde, Standing Naval Force Atlantic (STANAVFORLANT), indledte en periode med øvelser i danske farvande og Østersøen med et uofficielt besøg i Århus fra 7. til 11. august.

Besøget gav styrken en kærkommen anledning til at hvile ud efter operationer i nordnorske farvande, og samtidig fik År-

hus by og skibene lejlighed til et velkomment gensyn. STANAVFORLANT har besøgt Århus 5 gange, senest i november 1978.

PEDER SKRAM nr. 2 i formationen. (Foto: K.Gottfredsen)

STANAVFORLANTs otte jagere og fregatter: JUNO (England), FRASER (Canada), EMDEN (Vesttyskland), OVERIJSEL (Holland), NARVIK (Norge), ALMIRANTE MAGALHAES CORREA (Portugal), SELLERS (USA) og vor egen PEDER SKRAM ("Århus adoptivbarn") ankom torsdag den 7. august i smukt sommervejr (antagelig medbragt fra Nordnorge) og satte et imponerende præg på by- og havnebilledet.

Under besøget afvikledes en lang række busture, besøg, sportsarrangementer og selskaber, der gav byen og dens ca. 2.000 gæster rig lejlighed til at mødes. Blandt højdepunkterne var Århus by's modtagelse for 100 gæster og officerer på rådhuset, et særdeles vellykket børneparty i NARVIK og ikke mindst de offentlige besøg om bord, hvor ca. 30.000 mennesker i løbet af weekenden besøgte skibene, et overbevisende tegn på den traditionelt meget store, positive interesse, Århus by viser sine flådebesøg.

Efter besøget afgik STANAVFORLANT til en række øvelser og operationer i danske farvande og Østersøen. Her vil styrken samarbejde med danske og vesttyske flåde- og flystyrker.

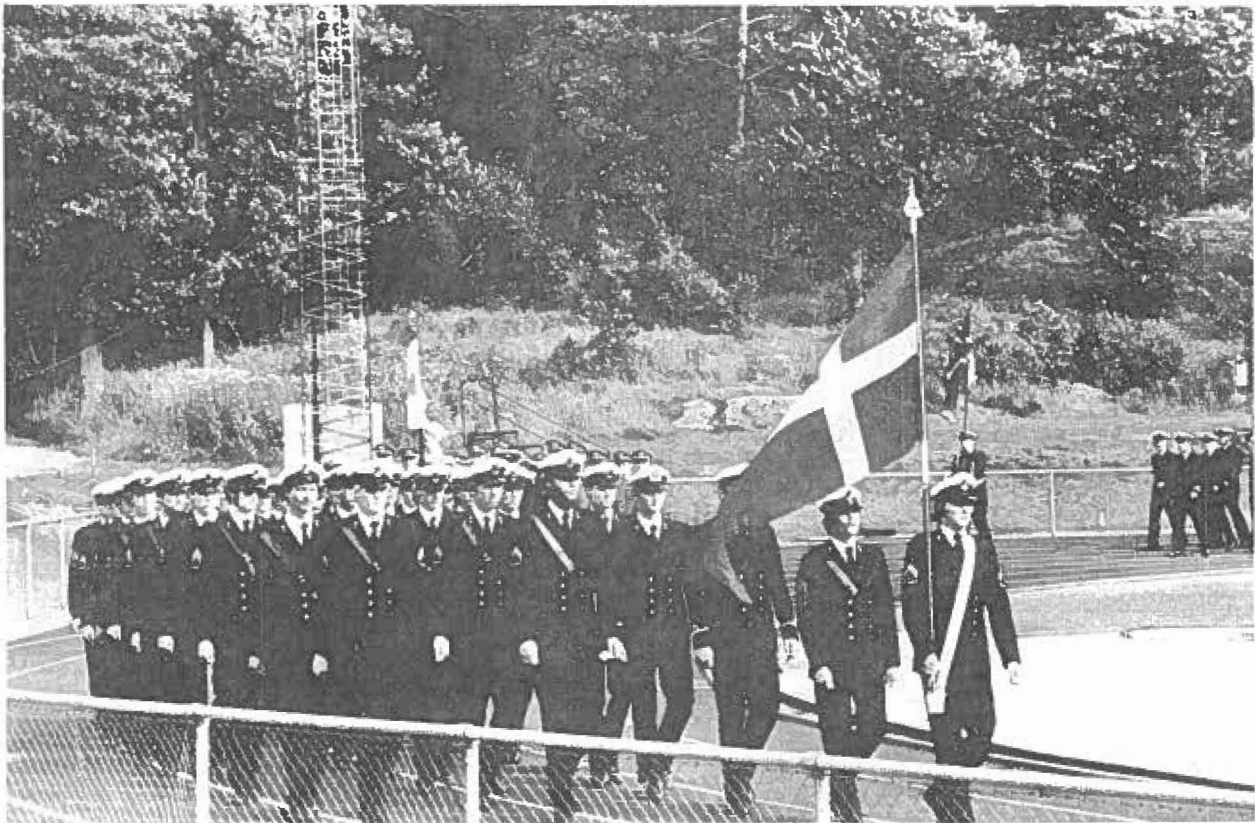
Om STANAVFORLANTs tilstedeværelse i danske og tilstødende farvande og om dansk deltagelse med fregatter i styrken udtalte styrkechefen, Commodore D.G.Armytage, RN, på en pressekonference under besøget: "Hvis Danmark oplægger fregatterne og dermed forringer sine muligheder for at deltage i det stående atlantehavsberedskab, vil STANAVFORLANT uden tvivl reducere sin øvelsesaktivitet i danske farvande".

(SOK)

Nordisk kadetstævne 1980

Torsdag den 7. august indledtes i Karlskrona, Sverige, det 33. Nordiske Kadetstævne med deltagelse af kadetter fra søofficersskolerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Det Nordiske Kadetstævne, der på skift afholdes i de 4 deltagerlande, skulle i år have fundet sted i Norge, men på grund af flådebyen Karlskrona's 300 års jubilæum som by, orlogsværft og flådestation havde den svenske marine ønsket at være vært netop i år for dermed at kunne sammenkæde de to begivenheder.

Det danske kadetkorps

Meget a propos blev Karlskrona netop grundlagt - efter de svenske nederlag til søs i den skånske krig, især ved slaget i Køge Bugt - med henblik på som Sveriges primære flådebase at sætte den svenske flåde i stand til bedre at kunne matche den dansk-norske flåde i Østersøen!

I kadetstævnet deltog fra Danmark Skoledelingen, omfattende minelæggeren FYEN, ministrygerne VILSUND og EGERNSUND samt øvelseskutterne THYRA og SVANEN. Den norske skoledeling bestod af korvetterne ÆGER og SLEIPNER samt Vedetbådene MARSTEINEN og KVARVEN. Fra Finland kom skoleskibet POHJANMAA, og endelig del-

tog fra værtslandet Sverige jageren HALLAND, patruljebådene HUGIN, MUNIN, MAGNE og MODE samt minestrygerne TJURKÖ, STURKÖ og TÄRNÖ.

Tilsammen udgjorde besætningerne ca. 1000 mand, hvoraf ca. 200 var kadetter.

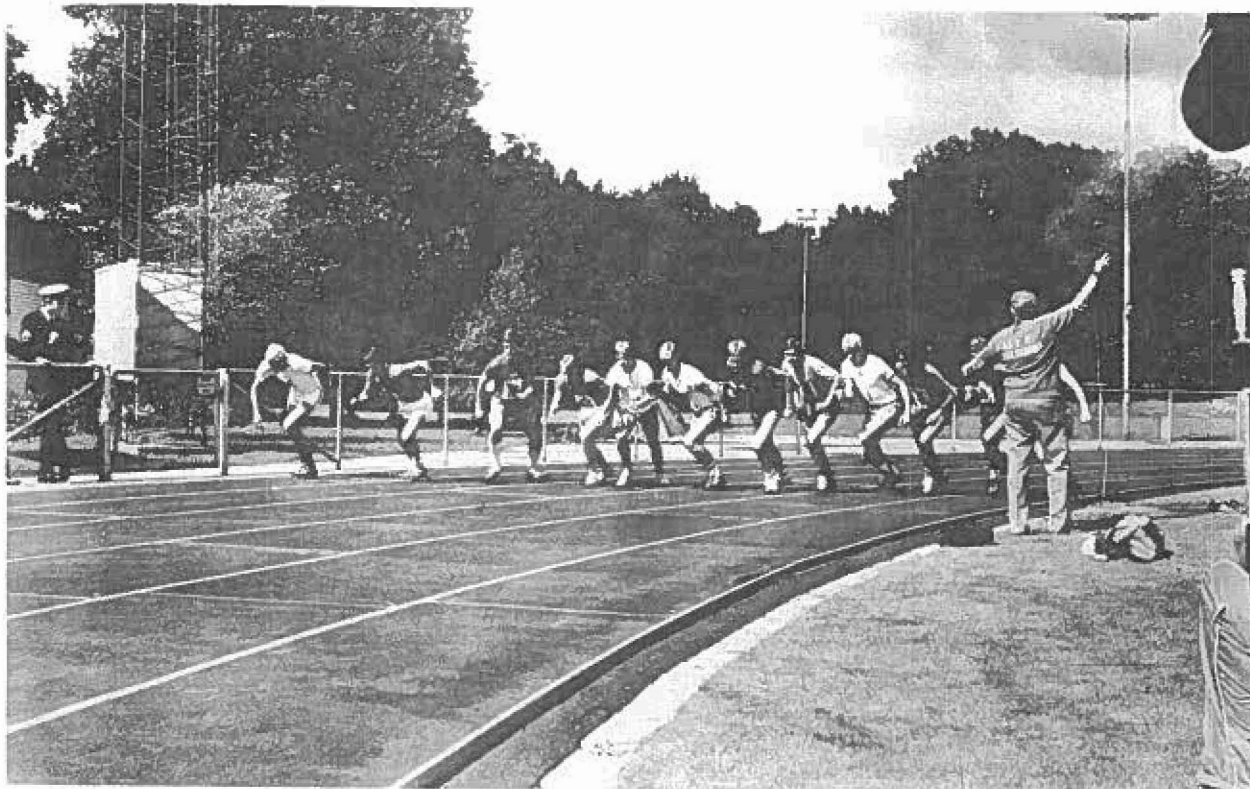
Skibene ankom med salut torsdag den 7. august og fik en festlig modtagelse af et svensk marineorkester på kajen.

Straks efter ankomsten gik man i gang med de forskellige idrætsarrangementer, som afvikledes i løbet af torsdag, fredag og lørdag.

Der blev dystet i følgende discipliner med de anførte placeringer:

	<u>Danmark</u>	<u>Finland</u>	<u>Norge</u>	<u>Sverige</u>
Volleyball	2	4	3	1
Kapsejlds	1	4	3	2
Svømning	3	4	2	1
Terrænløb	2	4	1	3
Pistolskydning	1	2	3	4
Aletik	3	4	2	1
Fodbold	1	4	2	3

Det danske fodboldhold var traditionsmæssigt sammensat af værnepligtige fra kadetdelingens enheder, der altså vandt denne disciplin.

Fra starten i 1500 m løb, der blev vundet af en dansk kadet

De danske kadetter havde trænet flittigt, i de øvrige sportsgrene bl.a. ved 5 dages træningslejr på Søværnets Eksercerskole, og der var mange flotte enkeltmands- og holdpræstationer. Medens svenskerne var urørlige i svømning, var de danske kadetter suveræne i sejlads og pistolskydning.

En svensk kadet satte ny nordisk kadetrekord i højdespring ved at klare 2 m.

Det vigtigste ved stævnet var imidlertid ikke de idrætslige præstationer, men det at være med og derved at stifte bekendtskaber og venskaber med kolleger fra de øvrige nordiske lande.

Dette blev foruden gennem idrætten opnået ved et stort og festligt program af fælles aktiviteter.

Allerede den første dag var der gensidige studiebesøg i skibene af hold sammensat fra de 4 nationer. Det traditionelle kadetbal, som her blev arrangeret af Karlskrona by for i alt 50 kadetter, var en stor succes. Men også uden for det officielle program blev der udvist stor aktivitet kadetmesserne imellem. Badstueaften i det finske skib var blot et enkelt eksempel.

Også for de øvrige besætningsmedlemmer var der arrangeret et stort program af spændende busture i det smukke Blekinge.

Afslutningsceremonien med musikkorps og parade fandt sted lørdag på Karlskrona's atletikstadion, hvor chefen for den svenske søofficersskole forestod overrækkelsen af præmier til vinderne.

Søndag var hele Karlskrona på den anden ende, idet det var selve 300 års jubilæumsdagen. Den svenske konge og dronning blev af svenske kadetter roet ind til havnen fra jageren HALLAND i et fornemt historisk rofartøj, der sidst havde været anvendt ved Kejser Wilhelms officielle besøg i Sverige for over 80 år siden.

Kadetterne fra de 4 nordiske lande dannede "spalier" fra kongebroen op til Admiralitetskirken, Ulrica Pia (opkaldt efter Carl den elvtes danskfødte dronning, der var datter af Frederik den III). I kirken blev en festgudstjeneste afholdt. Forinden havde de 4 nationers kadetter marcheret den traditionelle parade-tur gennem byens gader med musik og faner.

I byen var der en mængde arrangementer med musik, folkedanse og historiske optog.

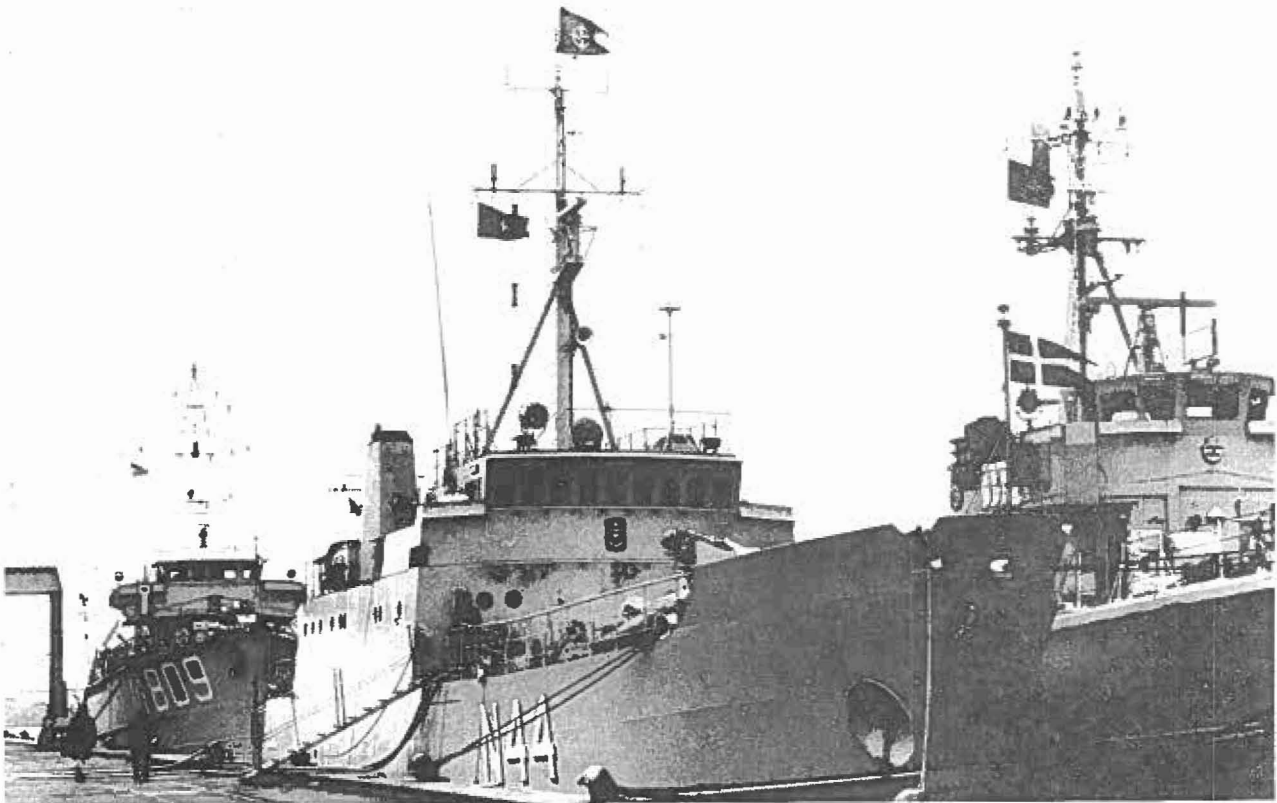
Dagen afsluttedes med et imponerende festfyrværkeri.

Mandag den 11. august afgik skoledelingerne efter nogle spændende, begivenhedsrige og festlige dage, hvor der blev knyttet mange gode nye kontakter til vore nordiske broderlande.

(SOS)

Kabelminelægger i STANAVFORCHAN

For første gang siden oprettelsen i 1972 af NATOs stående minerydningsstyrke i Kanalområdet - Standing Naval Force Channel (STANAVFORCHAN) - har styrken været ledet fra en dansk enhed. Anledningen var afvikling af minestrygningsøvelsen BLUE HARRIER, som i år fandt sted i danske farvande med deltagelse af blandt andre STANAVFORCHAN.

LOSSEN med styrkechefens kommandotegn på mastetoppen

STANAVFORCHAN, hvis primære operationsområde er Den engelske Kanal, deltager regelmæssigt i øvelser inden for Nordkommandoens område med henblik på vedligeholdelse af de tildelte enheders uddannelse, samt ikke mindst "for at vise flaget". I forbindelse med deltagelsen i BLUE HARRIER 80 undersøgte muligheden for at tildele styrkechefen en kommandoplatform, hvorfra minerydningsoperationerne kontinuert kunne ledes uafhængigt af afstanden til

nærmeste forsyningshavn. Som hensigtsmæssig enhed valgtes en af søværnets nye kabelminelæggere, og 16. april ankrede LOSSEN på Kiel Red klar til at tage chefen for STANAVFORCHAN, Commander H.A.N.Willis, RN, om bord.

STANAVFORCHAN kom snart ud af Kielerkanalen, og efter et hurtigt kommandoskift kunne LOSSEN, med styrkechefens kommandotegn - det blå splitflag med NATO-symbolet - vajende fra mastetoppen, stå nordover i spidsen for en styrke bestående af 1 minelægger, 2 minestrygere og 3 minejagere fra 5 forskellige nationer. Ankommet til øvelsesområdet blev styrken yderligere suppleret med 4 danske minestrygere og kom således til at udgøre i alt 10 enheder.

Henset til en kabelminelæggers primære funktion var den pålagte opgave en betydelig omvæltning fra skibets normale øvelsespraksis og måtte forudses at ville stille store krav til såvel skib som besætning. Udfordringen blev imidlertid taget i god ånd, og mange anstrengelser udfoldedes for at forberede LOSSEN bedst muligt. Blandt andet blev broen indrettet som en miniature af kommandobunkeren i land med utallige kort og toter opsat overalt, hvor der kunne findes en ledig plads. På grund af skibets moderne indretning og en positiv indstilling blandt personalet løstes også indkvarteringsproblemer for styrkechef, stab og ekstra tilkommanderet kommunikationspersonel til alles tilfredsstillelse.

Øvelsesresultatet viste, at skibet - med beskedent tilskud af ekstra materiel og personel - er velegnet til udførelse af en kommandoskibsfunktion af nævnte art, og det var da også med glæde, at skibet 30. april, efter 14 begivenhedsrige dage, ved afskeden med Commander H.A.N.Willis modtog en uofficielt invitation om deltagelse i en tilsvarende øvelse i Middelhavet dette efterår som kommandoskib for STANAVFORCHAN.

Dette kan næppe lade sig gøre, men LOSSEN ser frem til, at påtænkt deltagelse i kommende STANAVFORCHAN øvelser i mere nordlige farvande kan realiseres.

(LOSE)

Rapport fra Søredningstjenesten

Søredningstjenesten under Søværnets operative Kommando iværksatte i første halvår af 1980 i alt 166 aktioner for at

redde, eftersøge eller assistere nødstedte på søen. Dette er 37 aktioner færre end de i første halvdel af 1979 iværksatte aktioner, svarende til et fald på 18 %.

Mere end hver fjerde søredningsaktion - eller 26 % - har været iværksat, uden at det ved eftersøgningen har været muligt at konstatere tegn på en nødsituation eller en indtruffet søulykke.

Søredningstjenesten må atter i år konstatere, at der er forekommet tilfælde, i hvilke der er afgivet nødsignaler (rød pyroteknik) i situationer, hvor søfarende - og her udelukkende fritidssejlere - har været i vanskeligheder, uden at der har foreligget en egentlig nødsituation. Søredningstjenesten har i tidligere rapporter peget på dette forhold og håber fortsat, at det gennem forbedret oplysningsarbejde blandt fritidssejlere vil være muligt i fremtiden at reducere disse tilfælde. Pressen kan yde et bidrag til dette oplysningsarbejde. Opmærksomheden skal derfor atter i år henledes på de internationale søvejsreglers bestemmelser for afgivelse af opmærksomheds- og nødsignaler, herunder reglerne 36 og 37 samt tillæg IV.

Med henblik på at begrænse anvendelsen af nødsignaler til situationer, i hvilke der virkelig foreligger en nødsituation, skal Søredningstjenesten samtidig anmode om pressens hjælp til i deres respektive medier jævnligt at henlede offentlighedens opmærksomhed på ovennævnte bestemmelser i de internationale søvejsregler og herunder at oplyse om, at følgende opmærksomhedssignaler kan anvendes af skibe, som uden at være i nød ønsker kontakt med andre:

- Affyring af raketter eller visning af blus med hvidt eller grønt lys,
- vifte med tovende (jeg ønsker bugsering) og
- følgende eet-bogstavssignaler fra den internationale signalbog afgivet med signalflag, lys (lygte) eller lyd (fløjte eller tudehorn):
  - F (..-): Jeg er ikke manøvredygtig, sæt Dem i forbindelse med mig,
  - K (-.-) : Jeg ønsker at komme i forbindelse med Dem, samt
  - V (....): Jeg behøver hjælp.

Herudover kan Søredningstjenesten naturligvis anbefale, at assistance tilkaldes via radio enten ved brug af maritim VHF eller privatradio (Walkie-Talkie) kanal 11A. Fremgår det af Søredningstjenestens halvårlige rapport til Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd.

(MST)

Historisk øjeblik

Siden sin oprettelse i februar 1701 har "Søkadetacademiet", senere "Kadetskolen", så "Søofficersskolen", nu "Søværnets Officersskole" - som verdens ældste skole af sin art - uddannet søofficerer af den nuværende taktiske A-linie. Med det hold, der permitteredes pr. 1. juli i år, udnævntes løjtnant nr. 2000, som

H.H. Spøhr.

KD A. Struckmann

S. Barlebo ?

Løjtnant nr. 2000 modtager sin udnævnelse af skolechefen

i henhold til skolens analer blev premierløjtnant H.H. Spøhr, der her modtager sin udnævnelse af skolechefen, kommandør A. Struckmann.

Som et kuriosum nævntes ved udnævnelsen, at søkadet Peter Jansen Wessel fra Trondhjem, senere viceadmiral Tordenskjold, var yngste mand på det tilsvarende hold i 1711.

(SOS)

INGOLF's deltagelse i Narssaq's 150 års byjubilæum

Inspektionsskibet INGOLF, med Chefen for Grønlands Kommando om bord, deltog i perioden 29. juni til 2. juli i Narssaq's 150 års byjubilæum. Der var fra byens side lagt op til megen festivitass og p.r. i anledning af jubilæet. Således var der etableret en international børnelejr med deltagelse fra Narssaq's venskabsbyer: Akureyri (Island), Apeldoorn (Holland), Gladsaxe (Danmark), Minden (Vesttyskland), Wiemersdorf (Vestberlin) og Sutton (England). For at markere den højtidelige begivenhed og understrege venskabet med Narssaq var også de respektive borgmestre mødt op, og grønlandsministeren og rigsombudsmanden bærede også byen med deres tilstedeværelse. Der blev endvidere i anledning af jubilæet udgivet et særligt frimærke.

Inspektionsskibet INGOLF

INGOLF's deltagelse i jubilæumsarrangementet var et ikke uvæsentligt indslag i højtideligholdelsen og festivitassen. Besøget indledtes søndag morgen, den 29. juni, med modtagelse af byens kvindelige borgmester. Ved middagstid kvitterede borgmesteren med en frokost, hvori deltog bl.a. Chefen for Grønlands Kommando og Chefen for INGOLF.

Om eftermiddagen var der arrangeret sejlads for de tilstedeværende honoratiores samt børnene til Skovfjorden. Desværre druknede arrangementet i regn, men INGOLFs besætning gjorde meget for trods vejret at underholde børnene. Der blev vist tegnefilm i hangaren, og der blev serveret brød og cacao og uddelt sodavand og godteposer. Alt i alt var det indtrykket, at de 96 gæster, der var med, havde en spændende og fornøjelig tur.

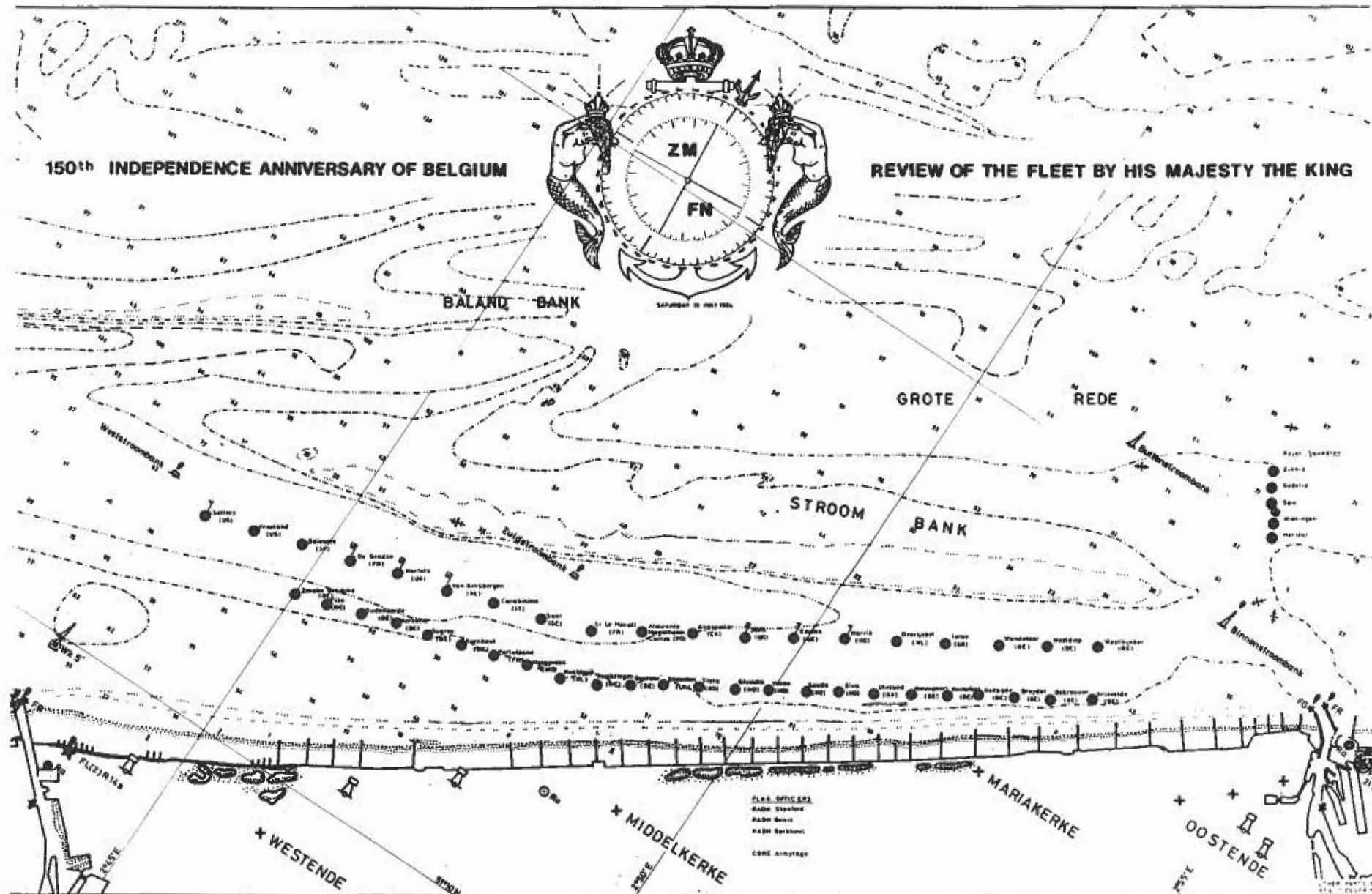
Selve jubilæumsdagen, den 1. juli, indledtes med en treskuds salut for byen samt flagning over toppene. Derefter var der gudstjeneste i byens kirke, hvori deltog et repræsentativt udsnit af INGOLFs besætning. Senere på eftermiddagen var der arrangeret fodboldkamp mellem byen og INGOLF. Selv om INGOLFs hold kæmpede bravt, måtte det dog acceptere et nederlag på 5-3. Til holdets ros skal det siges, at selv om en del var "skadede" fra kampens begyndelse, gennemførtes kampen med stor energi. Den ujævne, græsløse bane krævede da også sine "ofre", så skibslægen fik lidt at se til efter kampen.

Om eftermiddagen var der arrangeret "kaffemik" i forsamlingshuset, og herefter kajak- og vandskiopvisning samt helikopteropvisning med INGOLFs helikopter, der demonstrerede søredning, og om aftenen var der dansemik, ligeledes i forsamlingshuset. De forskellige arrangementer trak fulde huse, og man kunne mærke, at der var rigtig feststemning. Klokkeren 2100 tændte INGOLF lys over toppene, og ved midnat var der arrangeret festfyrværkeri i byen, hvilket besvaredes fra INGOLF med opsendelse af lyskugler. Da jubilæumsdagen var forbi, kunne det med tilfredshed konstateres, at der var ydet en glimrende indsats fra både byen og dens gæster ved festligholdelsen.

(INGO)

ULVSUND til flåderevy i Belgien

15. juli forlod ULVSUND Holmen med kurs mod Ostende. Årsagen til, at en dansk enhed var inviteret til Belgien for at deltage i en stor flåderevy, der skulle finde sted uden for feriebyen Ostende, var 150-året for Belgiens selvstændighed som nation. Valget af den danske repræsentant faldt på ULVSUND, og efter at det i første sommerferieperiode var lykkedes at få skibet malet fra mastetop til vandlinie, var det en særdeles værdig repræsentant, der forlod Holmen.

ULVSUND placering i flåderevyen (understreget)

Efter et par særdeles hårde døgn til søs, med vindstyrker det meste af vejen på 7-9, ankom ULVSUND den 18. juli til ankerpladsen uden for Ostende.

I løbet af fredagen blev de 42 deltagende skibe fra 12 nationer ankret op i to linier parallelt med kysten, med rækken med de mindre enheder nærmest kysten, i en afstand af ca. 500 meter.

Vejret om fredagen var ikke alt for godt, det blæste og regnede stadig en del, men det lykkedes alligevel at få gennemført den planlagte generalprøve fredag eftermiddag. Denne forløb efter planen, så man var nu klar til den egentlige inspektion af styrken, der skulle finde sted den 19. juli om eftermiddagen.

Oprindeligt var det meningen, at den belgiske konge om bord i en belgisk fregat skulle have sejlet forbi de opankrede skibe, mens disse var opstillet efter paraderingsrulle. Uheldigvis var kongen blevet syg et par dage tidligere, så det blev i stedet prinsen af Liege, der kom til at inspicere styrken.

Lørdag eftermiddag blev inspektionen gennemført som planlagt. Med prinsen om bord i en belgisk fregat sejlede denne med 4 eskorteskibe forbi de to rækker af opankrede skibe, der alle lå med flag over toppene. Under prinsens passage af de enkelte skibe råbte disses besætninger hurra efter en i forvejen specielt indøvet paraderingsrulle.

Det var imidlertid kun med nød og næppe, at inspektionen kunne gennemføres, idet det ellers særdeles omhyggeligt planlagte program bogstavelig talt var ved at blæse i stykker. Årsagen her til var, at vejret om lørdagen var temmelig vådt og blæsende, så blæsende, at man fra arrangørernes side overvejede at gennemføre programmet uden de mindre skibes deltagelse. Som sagt valgte man at lade dem deltage, men umiddelbart efter inspektionen fik de ordre til at lette anker og forlægge til Ostende. Vindstyrken var på daværende tidspunkt 7-8.

Dette var selvfølgelig en streg i regningen, idet hele styrken skulle have ligget med flag over toppene resten af dagen, og illuminationen tændt nogle timer efter mørkets frembud for så først at være gået i havn i løbet af søndagen.

Der er sandsynligvis mange, der har ærgret sig over, at de ikke trodsede det dårlige fredagsvejr og alligevel gik en tur på strandpromenaden fredag aften, hvor skibene var illumineret, for

det må have været et storslået syn at se de 42 orlogsmænd til ankers med illuminationen tændt.

Efter nogle dages ophold i Ostende med forskellige arrangementer for besætningen og dejligt sommervejr de to sidste dage afsejlede ULVSUND den 23. juli for atter at være hjemme på Holmen den 25. juli.

(ULVS)

Indland kort

En russisk styrke, bestående af krydseren ADMIRAL ISACHENKOW (KRESTA II-klassen) og flådetankeren DUBNA (DUBNA-klassen), ankom den 11. juli til færøske farvande. Krydseren har i juli måned afholdt skydeøvelse og helikopterøvelser. Flådetankeren har i samme periode afgivet olie til det russiske hydrografiske forskningsskib ADZHARYA (ABKHASIA-klassen), der midlertidigt afbrød sine undersøgelser ved Island, samt den oceangående bugserbåd OKHTENSKIJ, der har været stationeret ved Shetlandsøerne. DUBNA og ADMIRAL ISACHENKOW forlod henholdsvis 3. og 6. august det færøske 200 sømils fiskeriområde, hedder det i en pressemeddelelse fra Færøernes Kommando.

Den britiske undervandsbåd SEALION (PORPOISE-klassen) aflægger uofficielt besøg i Aalborg 4.-9. september. Chef: Kaptajn-løjtnant M.P.Gilbert. Samlet besætning 70 mand.

Den svenske øvelsesskonnert FALKEN aflægger uofficielt besøg i Køge 5.-8. september. Chef: Orlogskaptajn Silberling. Samlet besætning: 6 officerer samt 38 andre befalingsmænd og menige.

En vesttysk styrke, bestående af depotskibet NECKAR (RHEIN-klassen) samt torpedobådene ZOBEL, WIESEL, HERMELIN, NERZ, GEPARD, HYANE, FRETCHEN, OZELOT (alle ZOBEL-klassen), aflægger rutinebesøg i Frederikshavn 12.-15. september. Chef for styrken: Kommandørkaptajn H.Brannolte (NERZ). Samlet besætning: 42 officerer samt 359 andre befalingsmænd og menige.

Udland kort

Det globale satellit navigationssystem NAVSTAR er blevet omstruktureret således, at netværket vil komme til at bestå af 18 satellitter i stedet for de oprindeligt planlagte 24. Omstruktureringen har foranlediget beskæringer i programbudgettet på næsten 500 millioner dollars over finansårene 1981-85. Ifølge det amerikanske luftvåben vil den ændrede satellitkonstellation medføre en nedgang i systemets nøjagtighed og anvendelsesmuligheder. Den oprindeligt planlagte navigationsnøjagtighed på 10 meter vil for nogle brugere blive forøget til 16 meter på grund af geometrien i satellitternes konstellation.

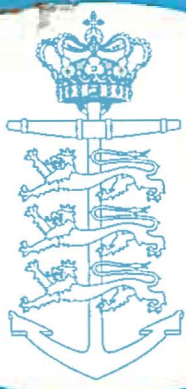
NAVSTAR-navigationssystemet kan anvendes af et ubegrænset antal brugere såvel til lands som til vands og i luften. Systemets navigationsoplysninger er uafhængige af, om det er dag, nat, eller hvordan vejrforholdene er. Oplysningerne gives i form af længde og bredde samt fart og tidspunkt.

Det amerikanske luftvåbens rumafdeling i Los Angeles har styret programmet siden dets begyndelse sidst i 1973. NAVSTAR er under fuld teknisk udvikling ved et samarbejde mellem de to amerikanske firmaer - MAGNAVOX og ROCKWELL COLLINS - der bygger signalmodtagere til såvel skibe, fly som landstationer.

Seks satellitter er allerede i kredsløb 17.700 km over jorden. Den sidste satellit blev opsendt i april, fremgår det af artiklen i "NAVY International".

Den amerikanske flåde søsatte den 2. august destroyertenderen USS CAPE COD (YELLOWSTONE-klassen). Skibet er på 20.500 tons fuldt udrustet og fremdrives af en ca. 20.000 HK De Laval-damp-turbine, der giver skibet en fart på 18 knob. Armeringen består af 4-20 mm MK 67. Overflade-til-luft-missilet SEA SPARROW er planlagt installeret. Besætningen udgøres af 135 officerer og 1668 andre befalingsmænd og menige. Skibet er det tredje i rækken af i alt 5 planlagte enheder. Det kan yde støtte til op til 6 missil-destroyere samtidigt og er tillige udstyret med faciliteter for serviceydelse til skibenes atomreaktorer.

Lange

SØVÆRNS- ORIENTERING

CASOK Cts
S.E. N.F.
Triede kange.

FC
GNK Pøngensen CUSMK M. Michelsen
Udsnit af de militære og civile deltagere
ved kommandohejsningen

DK Viggo Rasmussen

Kommandohejsning i NIELS JUEL

Efter indstilling fra Modtagelseskommissionen for korvetten NIELS JUEL bestemte Forsvarskommandoen, at korvetten skulle indgå i flådens tal den 26. august og hejse kommando samme dag.

Overdragelsesceremonien fandt sted på Holmen under medvirken af Søværnets Tamburkorps og en skansevagt fra Flådestation København.

Chefen for Søværnets Materielkommando afleverede korvetten til Forsvarschefen, der overdrog den til søværnet, repræsenteret ved Chefen for Søværnet.

Chefen for Søværnet foran NIELS JUEL

Chefen for Fregateskadren modtog herefter korvetten til operativ anvendelse, og under kommando af den designerede chef hejstes flag og kommandotegn til tonerne af fanemarchen og nationalmelodien.

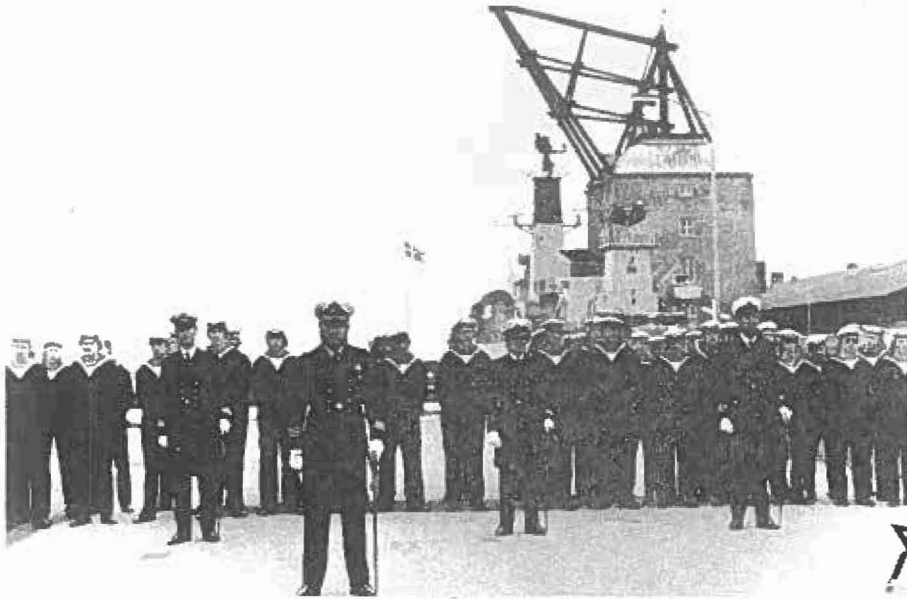
Chefen for Fregateskadren havde i et telegram informeret H.M.Dronningen - som gudmor for NIELS JUEL - om overdragelsen af korvetten og bedt Hendes Majestæt være forvisset om, at korvetten i sin operative tjeneste stedse vil efterleve Admiral Niels Juels valgsprog "NEC TEMERE NEC TIMIDE" (hverken overmodig eller frygt-som). H.M.Dronningen har udtrykt sin glæde over Chefen for Fregateskadrens hilsen i anledning af hendes skibs indgåelse i flådens tal og kommandohejsning, og på

vej hjem fra et sommerophold i Frankrig bad Hendes Majestæt om, at Jagtkaptajnen, som hendes personlige repræsentant, overbragte hendes hjerteligste lykønskning til søværnet, Fregateskadren og korvetten og ønskede chef, officerer og besætning i NIELS JUEL alt vel.

Efter overdragelsesceremonien var Forsvarschefen vært ved en mindre forfriskning på Søværnets Officersskole, og senere holdt Forsvarschefen en pressekonference om bord, hvori bl.a. Chefen for Søværnets operative Kommando deltog.

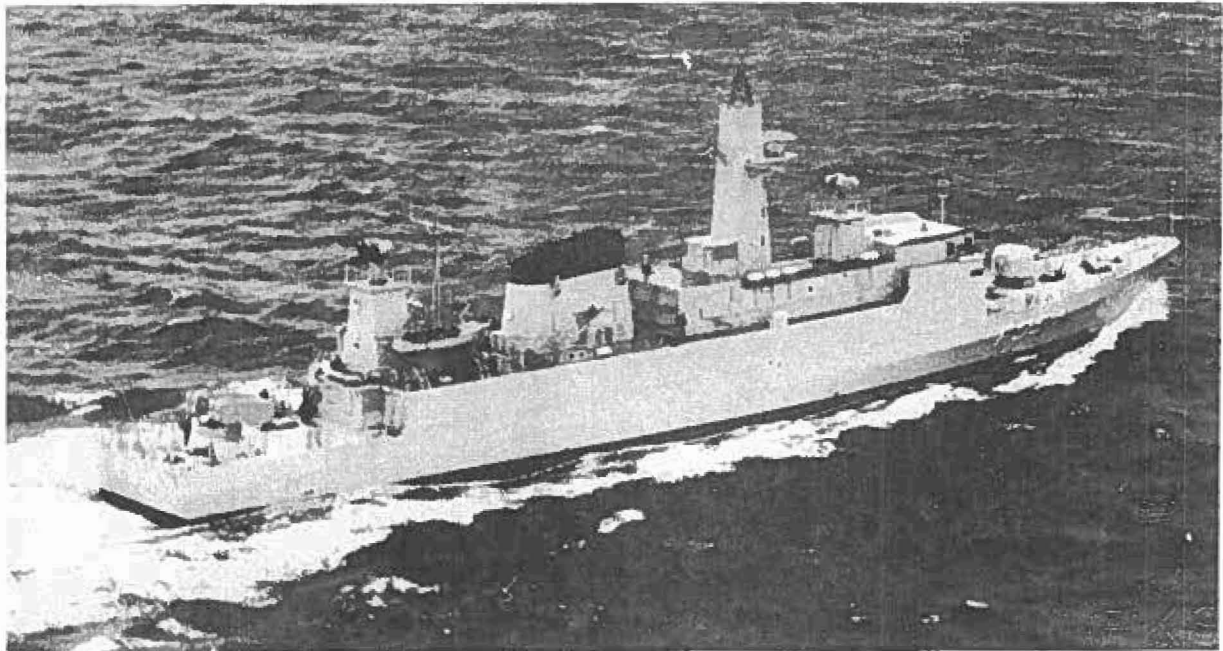
Blandt gæsterne ved ceremonien var direktør A.Chr.Knudsen og underdirektør K.E.Bengtsen m.fl. fra Aalborg Værft A/S, hvor korvetten er bygget, samt repræsentanter fra en lang række underleverandører og fra forsvarrets myndigheder.

Pressen viste såvel ved denne begivenhed som - især - ved en demonstrationssejlad den 28. august stor interesse for NIELS JUEL, og TV-avisen deltog ligeledes i sejladen og bragte et interview med Chefen for Søværnets operative Kommando.

NIELS JUELS besætning - under mastekranen
ses søsterskibet OLFERT FISCHER

I pressens dækning af aktiviteterne omkring flådens nyeste enhed gik det som en rød tråd, at fregatterne PEDER SKRAM og HERLUF TROLLE har fået en lillesøster - men hun er fuldbåren.

NIELS JUEL under gang

(FGE)

LINDORMENs gudmor på besøg

18. juni kl. 1030 sejlede LINDORMEN fra Flådestation Frederikshavn med skibets gudmor Hendes Kongelige Højhed Arveprinsesse Caroline-Mathilde om bord. Hendes Kongelige Højhed var ledsaget af Chefen for Mineskibseskadren.

Arveprinsessen modtages i LINDORMEN

Hensigten var at orientere Hendes Kongelige Højhed om skibets arbejdsområder, dets muligheder samt søge at vise, hvorledes arbejdet i enheden foregår til dagligt, ligesom det ikke mindst var hensigten at give gudmor og besætning lejlighed til at træffe hinanden.

"Øvelsesområdet" var området ved Hirsholmene.

Under forlægning var der rundvisning i skibet, hvorunder Arveprinsessen bl.a. betjente enhedens manøvrehandtag og radar. Efter rundvisningen blev der drukket formiddagskaffe i sergenternes messe.

Ved ankomst til øvelsesområdet blev Arveprinsessen orienteret om den kontrollerede "Mine type 15", hvorefter en mine blev lagt med søminestationen om bord.

Efter at LINDORMEN var ankret, spistes frokost i officersmessen.

Klokken 1315 var LINDORMEN let, hvorefter den udlagte mine bjærgedes med Hendes Kongelige Højhed manøvrerende skibets bovpropel.

Arveprinsessen ved manøvrehandtagene

Med det formål at give Arveprinsessen lejlighed til at møde hele besætningen ankredes igen, hvorefter der blev serveret eftermiddagskaffe og lagkage i cafeteriet.

Ved denne lejlighed modtog LINDORMEN et signeret billede af Hendes Kongelige Højhed.

Klokken 1530 gik Arveprinsessen fra borde, og besætningen var enig om, at det havde været interessant at vise skibets gudmor LINDORMEN på en så fri og uformel måde, som Hendes Kongelige Højhed lagde op til.

Fra sammenkomsten i cafeteriet

(LIND)

John Rasmussen

Til Redaktionen for Søvnens Orientering

Postboks 202

2450 VEDSÆK

Flagskifte på Carey-øerne med INGOLF

Den 1. august afgik INGOLF fra Camp Lloyd (Søndre Strømfjord) med kurs mod Kap Seddon i Melvillebugten. Med om bord var foruden skibets faste besætning 7 ekspeditionsdeltagere. Næste

dag blev yderligere 2 ekspeditionsdeltagere ombordtaget fra Godhavn og Egedesminde i forbindelse med vandfyldning i sidstnævnte.

Inspektionsskibet Ingolf
Carey-Øerne 15 August 1980

Det var i de dage i aaret 1980 at vithingeflaadens stolte, isgnaskende Langsmakke, Ingolf, under kyndig ledelse af høvdingen Bretting, fandt vej over vandets vidder til dette, det yderste vestlige punkt i danernes rige, Carey-Øerne, og skiftede det stolt vajende Dannebrogssflag paa fredagen, den 15 August 1980 Paa dette togt var hidkaldt frønder og venners venner for, ogsaa i dette aar, at mindes 100 aaret for Grønlands vithingen Knud Rasmussen's fødsel, med en ekspedition i hans fodspor.

O. Bretting

Bretting

Orlogskaptajn chef for Ingolf.

Deltagerne fordelte sig med 7 personer fra Knud Rasmussens Mindeekspedition og 2 fra Zoologisk Museum. Inspektionsskibet skulle de næste knap 3 uger yde transportbistand til Mindeekspeditionen samt assistere de 2 repræsentanter fra Zoologisk Museum med marinebiologiske bundundersøgelser i Melvillebugten.

Fra Egedesminde gik turen inden om Disko nordefter, og den 3. august blev positionen $74^{\circ} 23'N 58^{\circ} 45'W$ passeret. Her forliste det svenske ekspeditionsskib VEGA i april 1903. I den anledning afgav INGOLF en salut på 3 skud, samtidig med at orlogsflaget blev kippet.

Næste dag ankredes i en vig på sydsiden af Kap Seddon ud for "Knuds rejsehus", der var sat op i 1978 under en tidligere Mindeekspedition. Da det var lykkedes skibet at komme kun 200 meter fra kysten, tættere på land end noget andet inspektionsskib har været, gik landsætningen af 4 ekspeditionsdeltagere hurtigt og smertefrit. Vigen var hidtil uopmålt og unavngivet og blev derfor navngivet INGOLF VIG. I løbet af dagen fik besætningen lejlighed til at studere Kap Seddon's tidligere eksimotiske bopladser under kyndig ledelse af Jens Rosing og Kingo Jakobsen fra Mindeekspeditionen.

De følgende dage gik med sejlads i området mellem Kap Seddon og Qanaq (Thule), hvor der bl.a. blev optaget en del bundprøver samt foretaget en landgang på Sabineøerne for indsamling af sjældne mosarter. Ved afgang fra Qanaq udveksledes en 3 skuds salut med byen, fordi INGOLF var årets første skib.

I forbindelse med landsætning af 2 videnskabsmænd i Savi-sivik prøvedes sejlads i ca. 50 cm fastis, hvilket skibet klarede fuldt tilfredsstillende.

Besætningen fik den 10. august lejlighed til et kort besøg i Grønlands nordligste egentlige boplads - Siorapaluk - inden INGOLF satte kursen mod Smith Sund og Nares Strædet for at foretage indsamling af bundprøver så langt nordover som muligt. Skibet måtte imidlertid vende om midt i Kane Bassinet på positionen $79^{\circ}18'N 71^{\circ}32'W$ på grund af omfattende iskoncentration og opkommende storm. Inden fik hundevagten dog lejlighed til at studere en isbjørn, der var helt henne ved skibet i den lyse polarnat. Efter at have betragtet skibet indgående luntede bjørnen lige så stille af.

Flaget skiftes

i stedet for at se det fra toppen af øen. Flaget blev skiftet under afgivelse af en 3 skuds salut.

Til minde om lejligheden blev en messingnavneplade opsat på flagmasten, og i varden nedenunder indlagdes et forseglet granathylster med en besætningsliste. Forfatteren og kunstneren Jens Rosing lod endvidere fremstille en kuvert specielt til minde om denne begivenhed.

På turen sydover blev Kap Seddon anløbet for opsamling af ekspeditionsdeltagere, inden turen igen gik til Camp Lloyd med ankomst den 19. august. Her lod Kong Neptun "kaglerne" døbe, idet han udtrykte sin misbilligelse over, at de havde været over polarcirklen i flere uger uden at lade sig døbe.

På vej sydover blev Thule Air Base anløbet for 2 dages vedligeholdelse og hvil. Der var under besøget bl.a. arrangeret ture til Knud Rasmussens gamle hus i Dundas samt basens radarinstallationer.

Den 15. august ankredes op i naturhavnen Isbjørnehavn ved Carey-øerne - Danmarks vestligste punkt. Et hold af besætningen blev herefter landsat for klargøring til flagskift på den 169 meter høje Isbjørneø.

Klatreturen op viste sig at være sværere end først antaget. Det blev derfor besluttet, at resten af besætningen skulle overvære flagskiftet fra INGOLF

Mindepladen på flagstangen

(INGO)

Overlevelse

Den 2. og 3. juli - lige før skolens sommerferieperiode - blev alle konstabler fra hold 2 og 3/79 sendt på overlevelsesøvelse i terrænet omkring Melby og Arresø. På billederne man se hvordan!

I alt 52 mand var med i øvelsen, som for deltagerne blev en uforglemmelig oplevelse. Vejret var godt, men fugtigt, og de psykiske og fysiske strabadser var store. Det er krævende at leve på feltfod og sove under et regnslag på en våd skovbund.

Øvelsen var en del af den militære fællesuddannelse, som konstabler i søværnet også skal gennemgå sideløbende med den faglige specialuddannelse.

Det var en træt skare, der kom hjem til Søværnets Konstabelskole efter øvelsen, mange med småskrammer og endnu flere med store vabler.

Alle "overlevede", og alle var i højt humør, da øvelsen var slut, og alle er mødte friske og veludhvilede efter sommerferien.

(SKS)

Fregatten HERLUF TROLLE adopteret af Helsingør

Da fregatten HERLUF TROLLE den 20. august gik af havn, ventede der skib og besætning nogle travle, men også interessante

HERLUF TROLLEs ankomst til Helsingør. (Foto: A.S.R.Hansen) og spændende døgn. Fregatten skulle nemlig, udover at deltage i en af de årlige luftforsvarsøvelser, TFW 80, og herunder foretage rutinemæssige afprøvninger af materiellet, adopteres af Helsingør.

Den forestående adoption var en ret gammel sag, idet de indledende forhandlinger mellem Helsingør og søværnet vedrørende adoptionen havde fundet sted i begyndelsen af 70'erne. Tingene var imidlertid nu kommet "på plads", og adoptionen var fastsat til at finde sted fredag den 22. august.

Som en optakt til adoptionen deltog to repræsentanter for pressen i sejladsen og oplevede fregatten i aktivitet i friskt vejr i Kattegat.

Fredag den 22. august kl. 1300 forløb fregatten ved den flagsmykkede honnørkaj i Helsingør, hvor Søværnets Tamburkorps havde taget opstilling og musicerede.

Selv om vejret ikke var det allerbedste, faldt solskinsperioderne på de mest belejligede tidspunkter. Således kunne en delegation bestående af skibschefen, 3 officerer, 4 repræsentanter for sergentgruppen og 4 af konstabelgruppen glæde sig over klart solskin, da de med Tamburkorpsset i spidsen marcherede til rådhuset.

Helsingør byråd på genvisit (Foto: A.S.R.Hansen)

Borgmesteren bød velkommen i den meget smukke byrådssal og gennemgik i sin tale optakten til adoptionen og udtrykte de bedste ønsker for "adoptivbarnet". Chefen modtog derefter på skibets vegne Helsingørs byvåben som tegn på skibets nye tilhørsforhold til byen.

Chefen motiverede i sin takketale overrækkelsen af skibets gaver til byen - en gong-gong fremstillet af et 5 tommer hylster med skibets våbenskjold, samt en aflægger af Madeiravinplanten fra Kuglegården på Holmen.

Derpå aflagdes genvisit på fregatten af borgmesteren, byrådet og særligt indbudte. Under denne visit udførte Tamburkorpset tattoo på kajen.

Et børneparty for omkring 20 børn fra Marienlyst skole forløb under høj stemning. Bl.a. kunne skibet byde på ægte trylleri. Ved besøgets ophør blev børnene udstyret med særlige HERLUF TROLLE-huer, således at de næsten lignede rigtige besætningsmedlemmer.

Aftenens "Beer Call party" for særligt indbudte repræsentanter fra Helsingør by, i alt 70, afvikledes i en uformel og hyggelig atmosfære, og man kunne fra skibets side glæde sig over det store fremmøde.

Marineforeningens modtagelse af 15 fra skibet, hvilket var, hvad der var plads til i den hyggelige marinestue, fandt sted under kammeratlige og muntre former.

Om aftenen prægede den illuminerede fregat havnebilledet, og mangen helsingørborger lagde aftenturen om ad havnen for at se det nye bysbarn.

Lørdagens program indledtes med en fodboldkamp mellem skibets fodboldhold og et udvalgt hold fra byen, lidt for udvalgt mener flere af besætningen, da kampen endte 7-4 til Helsingør, selv om Helsingør-holdets målmand for en tid pacificeredes af et handlekraftigt bårehold fra skibet.

Det offentlige besøg om bord fra 1400 - 1600 afspejlede den sympati og interesse, man fra fregattens side fornemmede fra adoptionsbyen, idet ikke mindre end 1250 helsingoranere i alle aldre benyttede lejligheden til at kigge fregatten efter i sømmene.

Turistforeningen i Helsingør havde udstedt et meget fornemt "pas" til hvert besætningsmedlem, som gav gratis adgang til byens forlystelser.

I søndagens program indgik en lille korrektion, idet afgang fra Helsingør blev udsat ca. 15 minutter, således at fregatten kunne honorere faneborgen (front om styrbord) i den procession, der i anledning af Forsvarets Dag passerede fregatten på vej til Kronborg.

Umiddelbart efter passagen afgik fregatten fra Helsingør med 20 gæster fra byen og ca. 150 pårørende til besætningen om bord for - under forlægningen til Holmen - at demonstrere, hvad en fregat er.

Fregatten satte dog ikke kursen mod København med det samme, men stod nordpå, for i Kattegat at affyre en kort serie øvelses-skud fra en af skibets 40 mm kanoner.

Kort tid efter meddeltes det, at man havde radiokontakt med Søværnets Flyvetjenestes helikoptere, nemlig et eksemplar af den "gamle" ALOUETTE og et af den nye LYNX.

LYNXen foretog en meget overbevisende demonstration af de fremragende flyveegenskaber, der er indbygget i dette fly, og udførte desuden "hoist" af en person fra fregattens styrbord gummibåd. Den "reddede" var ingen anden end lederen af CF-kolonnen i Helsingør.

Det skal også nævnes, at HERLUF TROLLEs nøglebesætning ikke er helt så stor, som man fik indtryk af under adoptionsbesøget. Noget mandskab fra Inspektionsskibseskadrens hjemmeværende besætninger - forsynet med HERLUF TROLLE huebånd - fyldte ud i rækkerne og ydede både før og under adoptionen en god indsats.

Efter helikopter demonstrationen sattes kursen sydpå, og da man havde Kronborg om styrbord, blev der afgivet tre salut-skud for værtsbyen.

Undervejs ned gennem Sundet blev der udgivet et beskedent traktement til gæster og besætning. Bl.a. havde fregatten hos adoptionsbyens bryggeri, Wiibroe, ladet bestille "Fregat Pils" med en speciel HERLUF TROLLE etikette.

Efter ankomst til Holmen, afrigning og opklaring kunne der gives landlov til en besætning, der gav udtryk for, at det var temmelig anstrengende at blive adopteret, men at det helt klart var umagen værd. Et meget opmuntrende signal fra Chefen for Fregateskadren bidrog til at styrke en følelse i nøglebesætningen af, at HERLUF TROLLE - trods nøglebemanding - kan optræde som en "rigtig" fregat.

(HRTR)

24 nye svende

I juli har 24 overkonstabler ved Søværnets Konstabelskole aflagt svendeprøve.

De nye elektromekanikere

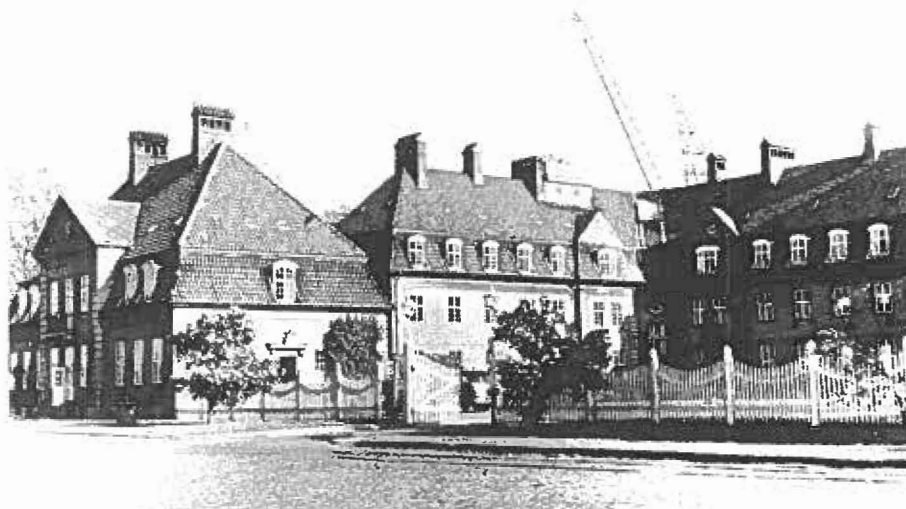
Som skruestiksarbejdere bestod 3 mand med "Særdeles veludført", 6 med "Vel udført" og 4 med "Bestået". 8 er hjemsendt, og 5 er blevet i søværnet.

Som elektromekanikere bestod 1 med "Særdeles veludført" og resten med "Vel udført". 6 er hjemsendt, og 5 fortsætter i søværnet.

(SKS)

Marinekaserne København - 70 år

Den 20 juni fyldte Marinekaserne København 70 år. Meget har ændret sig i det gamle hus, siden kommandør H.Konow mandag den 20. juni 1910 tiltrådte som den første kommandant for Søvær-

Marinekaserne København

nets Kaserne under Chefen for Orlogsværftet. Samme kommandør var i øvrigt forsvarsminister fra den 30. marts til den 5. april 1920 og blev den 1. april 1923 viceadmiral, en stilling, han besad til sin afsked 4 år senere.

Søværnets Kaserne's første chef,
kommandør H. Konow

Marinekaserne Københavns nu-
værende chef, orlogskaptajn
C.E.B. Christiansen

Resterne af de gamle ordrebøger er interessant læsning. F.eks. kan man se, at alt værnepligtigt personel blev modtaget på Søværnets Kaserne. I næstkommanderendes instruks står bl.a.: "Ved siden af sine pligter med hensyn til mandskabet, orden og renlighed på kaserne har næstkommanderende følgende hverv: Han fører kontinuerligt regnskab med alt ved søværnet tjenstgørende værnepligtigt mandskab fra dettes møde og indtil hjemsendelse, samt fordeler dette til udkommando på skibe og landtjenestesteder, alt under tilbørlig hensyntagen til den enkeltes kvalifikationer".

I bestemmelserne for skik og orden står bl.a.: - "om lørdagen fra kl. 1200 til kl. 1330 vaskes alt tøj, der er snavset til i ugens løb. Det ophænges på loftet, og hver mand streges af. Vasketøjet bjærges næstfølgende fredag. (Huebetræk vaskes dog hver morgen under morgentoiletet)".

Som man kan se, har Søværnets Kaserne oplevet megen omskiftelighed i sine 70 år.

(MKS)

Minelæggeren FALSTER på besøg i sin adoptionsby

I dagene 22.-25. august aflagde minelæggeren FALSTER besøg i sin adoptionsby Nakskov.

FALSTER stog med lodsens om bord fjorden ind i stærkt blæsende sommervej og ankom til Nakskov fredag den 22. kl. 1000.

På den flagudsmykkede kaj stod borgmesteren, repræsentanter fra havneudvalget, den lokale presse m.fl. og bød skib og besætning velkommen. Man gik straks om bord, og der afholdtes en kort pressekonference for de lokale aviser.

Minelæggeren FALSTER

Herefter fulgte et stort anlagt program. En stor del af besætningen afgik om formiddagen til filmforevisning i byskolen, hvor Nakskov blev præsenteret, og om eftermiddagen var der lejlighed til at bese Nakskov nye uddannelsescenter og idrætscenter, der begge er af helt enestående art.

Chefen var vært ved skibets officielle frokost om bord for repræsentanter fra byen, og fredag aften var FALSTER vært ved en sammenkomst på minedækket for 70 gæster. Arrangementet var yderst vellykket, og der blev skabt mange kontakter.

Om lørdagen var der reception på Nakskov rådhus for 20 repræsentanter fra FALSTER, hvor der blev udvekslet gaver. Skibschefen overrakte Nakskov to drejede messinglysestager placeret på en egeplanke udskåret af en gammel bolværkspæl fra Ny-

holm bedding No.1. Samme bedding blev anlagt ca. 1690. Egetræets alder er ved optælling af årringe registreret til ca. 426 år. Skibet modtog Nakskovs våbenskjold og et billedværk om byens historie.

Efter modtagelsen på rådhuset var byen vært ved en fornøjelig frokost på Skovridergården. Den traditionelle fodboldkamp mellem FALSTER og Nakskov blev desværre i år aflyst, da byen ikke kunne stille et tilstrækkeligt "velkvalificeret" hold.

Både lørdag og søndag arrangerede byen busture for besætningen til henholdsvis Knuthenborg Dyrepark og Aalholm Bilmuseum. Endvidere var der offentlig besøg om bord, hvor 710 Nakskovitter fik lejlighed til at se nærmere på skibet. Søndag gav Søværnets Flyvetjeneste en effektiv redningsdemonstration i havnen, hvor såvel besætning som de mange fra byen fik lejlighed til at iagttage LYNX-helikopterens fortræffelige flyve- og manøvreegenskaber.

Søndag havde skibet besøg af repræsentanter fra Hjemmeværnet, Civilforsvaret og Marinehjemmeværnet, og også her blev der knyttet mange kontakter, bl.a. blev flere fra besætningen meldt ind i Nakskov Marineforening.

Søndag aften inviterede byen til en meget hyggelig sammenkomst på Nakskov Børne- og Ungdomscenter. Denne institution, der dækker kommuner i og omkring Nakskov, gør gennem sit socialpædagogiske arbejde en stor indsats for at hjælpe børn og unge med problemer til at opnå den tryghed og stimulans, der er forudsætningen for en normal udvikling til et velfungerende socialt bevidst menneske.

Det vellykkede og hjertelige besøg i adoptionsbyen forstærkede de knyttede bånd mellem skib og by, og da FALSTER mandag morgen kl. 1000, med salut for byen, passerede havnen, sattes dermed punktum for en særdeles begivenhedsrig weekend.

(FALS)

Indland kort

Det vesttyske dykkertræningsskib LANGE00G aflægger rutinebesøg i København 16.-17. september. Fører: Skibsfører P.M. Gluscke. Samlet besætning: 2 officerer, 23 andre befalingsmænd og menige samt 24 civile.

Den franske flådetanker ABER WRACH aflægger rutinebesøg i Esbjerg 20.-24. september. Chef: Orlogskaptajn Boulet. Samlet besætning: 3 officerer samt 44 andre befalingsmænd og menige.

En amerikansk styrke, bestående af fregatterne AINSWORTH og CAPODANNO (KNOX-klassen), aflægger rutinebesøg i København 24. september - 1. oktober. Chefer: Orlogskaptajn A.J.Krekich og orlogskaptajn B.L.Patterson. Samlet besætning: 38 officerer samt 495 andre befalingsmænd og menige.

Den britiske fregat TORQUAY (WHITBY-klassen) aflægger uofficielt besøg i Esbjerg 26.-29. september. Chef: Kaptajnløjtnant G.B.Webb. Samlet besætning: 225 mand.

En britiske styrke, bestående af destroyeren NEWCASTLE (SHEFFIELD-klassen) og fregatten AVENGER (AMAZON-klassen), aflægger uofficielt besøg i Århus 26.-30. september. Chefer: Kommandør N.R.D.King (NEWCASTLE) med en samlet besætning på 299 mand og orlogskaptajn P.J.A.Ford (AVENGER) med en samlet besætning på 177 mand.

Det amerikanske landsætningsfartøj SPIEGEL GROVE (THOMASTON-klassen) aflægger rutinebesøg i København 6.-10. oktober. Chef: Orlogskaptajn J.N.McKay. Samlet besætning: 25 officerer samt 540 andre befalingsmænd og menige.

En amerikansk styrke, bestående af landsætningsfartøjerne BOULDER og HARLAN COUNTY (NEWPORT-klassen), aflægger rutinebesøg i Aalborg 6.-10. oktober. Chefer: Orlogskaptajn M.A.Murra og orlogskaptajn D.L.Ricketts. Samlede besætninger: 65 officerer samt 1124 andre befalingsmænd og menige.

Udland kort

Kockums-værftet i Malmø har tegnet kontrakt med det svenske forsvars materielverk om konstruktion af den næste generation svenske undervandsbåde. Der er bevilget 100 millioner svenske kroner til konstruktionsarbejdet. Værftet har gennem de sidste to år arbejdet med tegningerne til den nye svenske angrebs-

ubåd, kendt som A-17. De nye undervandsbåde skal erstatte DRAKEN-klassen, der udfases midt i 80'erne.

Kockums er i øjeblikket i færd med at færdigudruste undervandsbåden NAJAD, der er een af de tre Type A 19 (oprindeligt betegnet A 14) ubåde, der bygges til den svenske flåde, og som har vakt en del opmærksomhed verden over. Sammenlignet med konventionelle undervandsbåde har disse både meget små besætninger, idet udrustningen omfatter en central computerenhed, der bl.a. har indbygget et måldata- og våbenkontrollsystem.

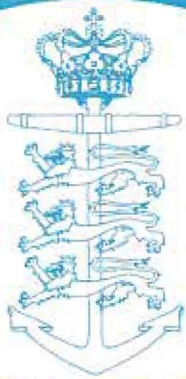
Kockums har også udviklet en undervandsbåd til eksportmarkedet. Sammenlignet med enhederne bygget til den svenske flåde til brug hovedsageligt i Østersøen har eksportversionen større olietankkapacitet, større aktionsradius samt mere omfattende luftkonditioneringsanlæg, meddeler tidsskriftet "NAVY International".

Admiral Robert H. Falls fra de canadiske styrker har overtaget formandsposten i Militærkomiteen, NATOs højeste militære organ, og har dermed afløst general H.F. Zeiner Gundersen fra den norske hær, der har trukket sig tilbage fra aktiv tjeneste. Admiral Falls, der er 56 år gammel, blev uddannet som pilot og flyveinstruktør i den canadiske flåde under anden verdenskrig. Begyndelsen af hans militære løbebane omfattede bl.a. uddannelse om bord i jageren HMCS HAIDA og tjeneste i hangarskibene HMCS MAGNIFICENT og HMCS BONAVENTURE. I 1965 fulgte udnævnelsen til kommandørkaptajn og chef for de canadiske styrkers kampinformations-skole i Halifax. Året efter fulgte udkommandoen som chef for HMCS BONAVENTURE.

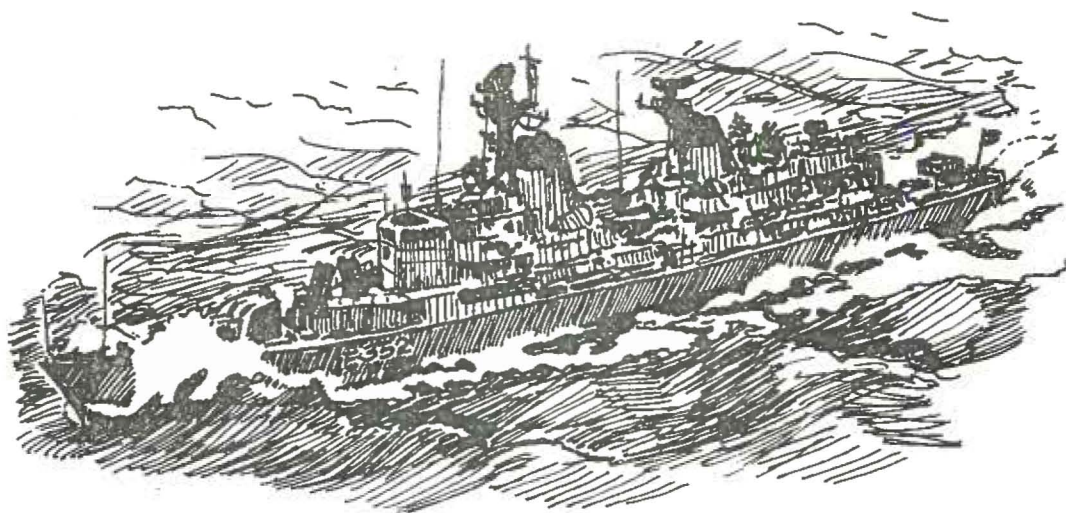
Admiral Falls blev udnævnt til kommandør i 1969 og udpeget som chef for personelafdelingen i hovedkvarteret for de canadiske styrker i Ottawa. I 1971 blev han chef for den canadiske Atlanterhavsflotille med tjeneste i HMCS PROTECTEUR. Efter udnævnelsen til kontreadmiral i 1972 blev han chef for Policyafdelingen under souschefen hos den stedfortrædende departementschef i hovedkvarteret for det nationale forsvar, og et år senere blev han fagstabschef i forsvarsstaben. Han blev udnævnt til viceadmiral i 1974 og udpeget som souschef i forsvarsstaben.

Han blev forfremmet til sin nuværende grad i juli 1977, og i september 1977 blev han chef for forsvarsstaben, en stilling, han bestred indtil sin udpegning til NATO-stillingen, meddeler NATO REVIEW.

Svend Kieler
S.Kieler
fg.

SØVÆRNS- ORIENTERING

FREGATTEN PEDER SKRAM

S-80

1. Fregatdivision i øvelse TEAM WORK 80

PEDER SKRAM i selskab med 1. Fregatdivisions nye enhed NIELS JUEL deltog i perioden 9.-22. september i øvelse TEAM WORK 1980. TEAM WORK var en øvelse, som involverede det meste af NATOs maritime potentiel i den nordlige del af NATOs område. Hovedbegivenheden var forstærkningsoverførsel til Trøndelag i Norge, og hvad det indebar af støtteoperationer.

PEDER SKRAM var inden øvelsen med i NATOs stående Atlanterhavsstyrke (Standing Naval Force Atlantic), som også deltog i øvelsen. Man havde fra dansk side ønsket at afprøve fregatternes

rolle som eskorte for konvojer i den sydlige del af Nordsøen, hvor forstærkninger kan tænkes overført til dansk område. Samtidigt bød der sig en god lejlighed til at give den nye korvet sin ilddåb i en større international øvelse og derved demonstrere enhedernes taktiske datasystems (CEPLO) effektivitet i samarbejde.

PEDER SKRAM og NIELS JUEL mødtes i Den Helder, den hollandske flådes hovedbase, den 8. september for indtagelse af de sidste forsyninger og for en briefing sammen med den hollandske fregat DRENTHE (AMSTERDAM-klassen), der tjente som kommandoplatform for en hollandsk kommandør. Kommandøren var chef for den styrke, der udgjordes af DRENTHE, PEDER SKRAM og NIELS JUEL.

Den 10. september sejlede gruppen fra Den Helder ud i en temmelig oprørt del af Nordsøen. De to første dage af øvelsen var vindstyrken mellem 8 og 10 (Beaufort), og besætningernes evne til at gøre søklart blev vel afprøvet.

Underresten af øvelsen var Nordsøen imidlertid flad som et stuegulv. Gruppen, som i den sidste del af øvelsen blev forstærket med endnu en hollandsk fregat, VAN SPEIJK, ydede støtte til alle de kystkonvojer, som sejlede ad forskellige ruter mellem Flusshingen, Holland, Esbjerg og Harwich i England.

Det modsatte parti, ORANGE, forsøgte med ringe held at angribe konvojerne med overfladeenheder, ubåde og fly. Mod overfladeenhederne havde de to danske enheder et formidabelt våben-

system. CEPLO-samarbejdet gjorde det let at holde et godt overfladebillede i et ganske stort område, der så kunne beskydes med de langtrækkende HARPOON-missiler.

På et andet område udmærkede de to danske enheder sig også. Den ret intensive træning, man i danske kampenheder har i samarbejde med fly, det være sig fly beregnet til angreb mod skibe eller luftforsvarsfly, gjorde, at alle fly, der kom til støtte for styrken, blev effektivt anvendt. Også takket være ledelsen af flyindsatsen fra BALTAP-området, gik procedurerne som smurt!

Da de to danske enheder på BLÅ side sejlede hjem efter øvelsens afslutning ud for Den Helder den 22. september, var det med gode erfaringer, megen ros fra vore temporære arbejdsgivere og ikke mindst med forvisning om, at der er områder, hvor vi ikke blot kan lære noget, men også kan lære fra os.

Og så har øvelsen i Nordsøen vist, at de store fregatter med tilkomsten af korvetten NIELS JUEL har fået en lovende lille-søster.

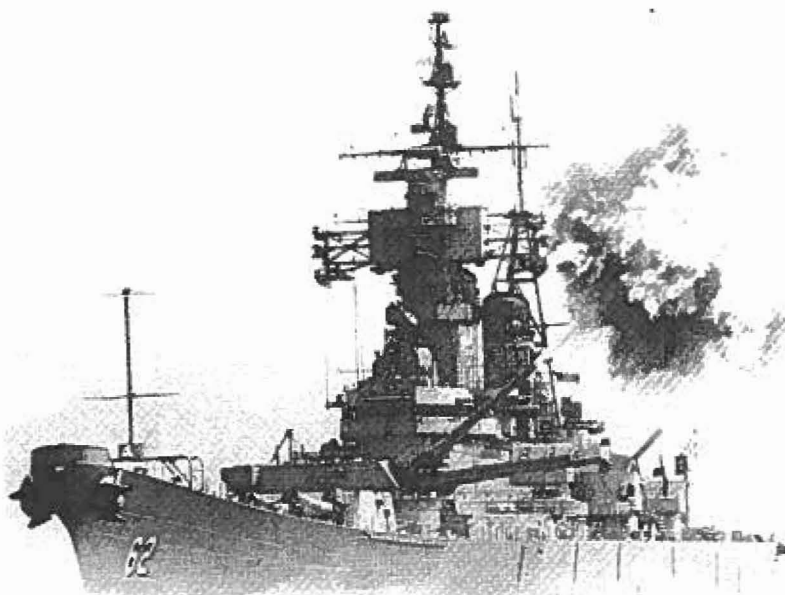
(Illustrationer til artiklen er udført af næstkommanderende PEDER SKRAM).

(FGD-1)

Ny flådeopbygning i USA

Flere amerikanske tidsskrifter har omtalt, at 152 kongresmedlemmer i et brev har tilskyndet præsident Carter til en umiddelbar udbygning af flåden som et første betydeligt skridt til genopbygning af USAs militære styrke. Officielle amerikanske kilder angiver nu, at det amerikanske finanslovsforslag for 1981

Slagskibet USS NEW JERSEY under ildafgivelse medens under kommando i 1969
(Foto: Janes)

opererer med et skibbygningsprogram for flåden på 8,4 mia. dollars til 19 nye skibe, d.v.s. 2,2 mia. dollars mere end oprindeligt planlagt. Forslaget omfatter 3 ekstra nybygninger, heraf en angrebsatomubåd af LOS ANGELES-klassen og 2 missilbevæbnede fregatter af OLIVER HAZARD PERRY-klassen. Herudover er det foreslået at reaktivere slagskibet NEW JERSEY (IOWA-klassen) samt hangarskibet ORISKANY (HANCOCK-klassen). Det er endvidere planlagt at anskaffe og ombygge 8 eksisterende containerskibe fra handelsflåden af typen SL-7. Finanslovsforslaget omfatter endelig anskaffelse af 195 nye fly til flåden til en pris af 6,2 mia. dollars, d.v.s. ca. 1,1 mia. dollars mere end oprindeligt planlagt.

Disse flyanskaffelser omfatter 6 ekstra F-14 fly (i alt 30 nye), 12 ekstra F-18 fly (i alt 60 nye), 4 ekstra maritime

patruljefly af typen P-3 C (i alt 12 nye) samt 12 ekstra A-6 E fly og 2 ekstra 2 C-9 B fly. Midlerne til de nye skibe og fly

Hangarskibet USS ORISKANY, der strøg kommando i 1976
(Foto: Janes)

til flåden skal fremskaffes gennem en separat finansbevilling til forsvaret, der nu er til behandling i den amerikanske kongres.

(MST)

Sømålsmissiler i norsk forsvar

Kongsberg Våbenfabrikker har som bekendt for mere end 15 år siden udviklet sømålsmissilet PENGUIN til brug i norske over-

fladefartøjer og er nu i gang med en videreudvikling af dette missil med henblik på forøget rækning og manøvreevne.

Norsk missilfartøj med 6 PENGUIN-missiler (Foto: Janes)

I det norske forsvar er der for tiden overvejelser om udvikling af en endnu nyere generation af PENGUIN-missilet, specielt til brug i det norske luftvåbens nye F-16 fly. Dette har - i henhold til "Norsk

Tidsskrift for Sjøvesen" - givet anledning til en intern debat om det kosteffektive og nødvendige i en sådan investering, idet

der henvises til flyvevåbnets hovedopgave - luftforsvar - både i tilfælde af invasion og i forbindelse med beskyttelse af NATO-forstærkninger. Der peges på, at de endnu uløste problemer med luftforsvar af hæren, søforsvaret og flyvepladserne må have første prioritet, bl.a. fordi den norske marine inden længe vil have opbygget en tilstrækkelig beholdning af moderne operative sømålsmissiler til brug i kampen på havet.

(MST)

Modtagelseskommissionen for korvetten NIELS JUEL

MODTAGELSESKOMMISSION
FOR
KORVETTEN

NIELS JUEL

RAPPORT

TIL
FORSVARSKOMMANDOEN

Modtagelseskommissionen for korvetten NIELS JUEL, som blev nedsat af Chefen for Søværnet den 19. maj 1979, tilsendte den 15. august sin rapport til Forsvarskommandoen via Chefen for Søværnet med anbefaling om, at korvetten skulle indgå i flådens tal og hejse kommando den 26. august som planlagt. Overdragelsesceremonien blev beskrevet i sidste nummer af SØVÆRNS-ORIENTERING (nr. 16/80 af 15. september). Rapporten fra kommissionen indeholder en vurdering af skibets evne til at løse de forudsete opgaver, en påpejning af enkelte mangler samt forskellige anbefalinger. Det er understreget, at korvetten endnu mangler

en del nødvendigt elektronisk udstyr, samt at armeringen gennem visse modifikationer kan gøres endnu bedre, men det er rapportens hovedkonklusion, at "der med NIELS JUEL er tilført flåden en sødygtig, moderne, alsidigt anvendelig og slagkraftig enhed", som er velegnet til at løse sin del af forsvarets opgaver til søs.

NIELS JUEL er den første af tre nye korvetter til flåden. OLFERT FISCHER, den næste, foretager nu prøvesejladser med henblik på at indgå i flådens tal i første halvdel af 1981. PETER TORDENSKJOLD, den tredje, er under udrustning ved Aalborg Værft

og forventes afleveret til søværnet i begyndelsen af 1981 med henblik på at indgå i flådens tal i begyndelsen af 1982.

(MST)

3. Skoleskibsdivisions sommertogt

Efter et langt, vådt og begivenhedsrigt sommertogt skal 3. Skoleskibsdivision (SSD-3) stryge kommando 3. oktober.

SSD-3 har fået gennemsejlet samtlige danske farvande og tilbagelagt 6000 sømil og besøgt 33 danske byer, fra Lundeberg til Thyborøn. Overalt, hvor skibene har vist sig, har de vakt opmærksomhed. Mange sejlsportsinteresserede har været nede og kikke på, og mange gode kontakter er etableret.

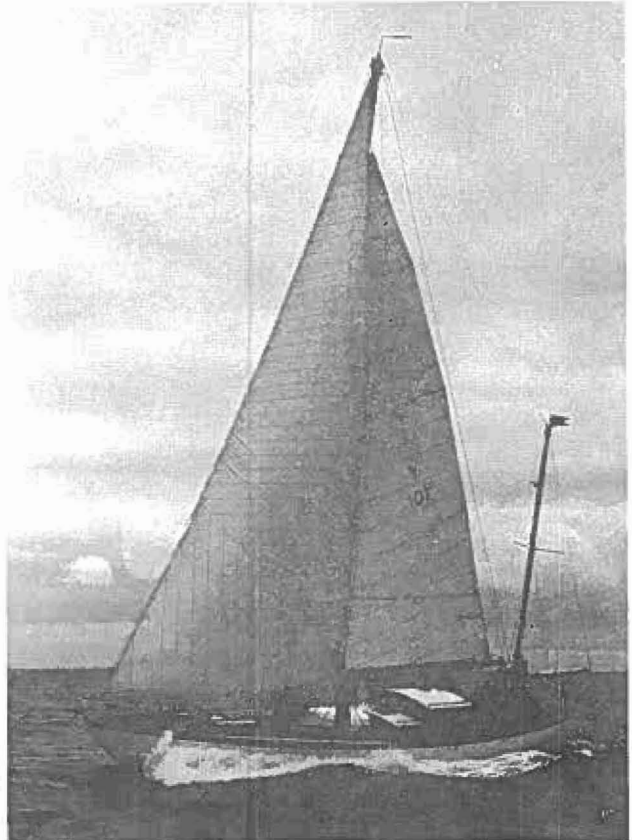
Der har også været tid til et udenlandsbesøg i Karlskrona, Sverige, under det Nordiske Kadetidrætsstævne.

I alt har SSD-3 haft 59 elever samt 3 amerikanske kadetter om bord til oplæring i navigation m.m. Holdene har været på 4-10 elever pr. skib.

Det sidste hold har været sergenter, som har fået en navigationstur syd om Fyn, op langs Jylland gennem Limfjorden til Thyborøn samt en tur ud i Vesterhavet, inden turen gik tilbage til Holmen for kommandostrygning.

Skibene, SVANEN og THYRA, skal nu under opsyn af Søværnets Materielkommando klargøres til næste sommertogt startende maj 1981.

(SSD-3)

SVANEN i stiv kuling

NORBYs adoption i Frederikssund

Torpedobåden NORBY blev den 23. august adopteret af Frederikssund kommune. Det var en begivenhed, besætningen stillede store forventninger til.

Efter ankomsten om fredagen var der forskellige visitter og genvisitter samt tilrigning af illumination, flag over toppe-

Gæsterne modtages med "Vikingefaldereb" ne og klargøring til cocktailparty. Frederikssunds nære relationer til vikingetiden er velkendte. NORBY prøvede at leve op til situationen ved at lade sine to faldrebsgaster være iklædt vikingekostumer. Efter cocktailparty'et opnåede besætningen at være med til indvielsen af et nyt diskotek.

Om lørdagen marcherede skibets besætning anført af Kvindelige Marineres Musikkorps gennem byens gader til rådhuset, hvor selve adoptionshøjtideligheden skulle foregå. NORBYs gave til byen var en skibssilhouet af messing udført af besætningen. Af byen modtog NORBY en rigtig vikingegave, nemlig et håndlavet sværd, der kun gives til "en god, trofast, brav ven og kriger".

Den eneste anden kopi hænger på rådhuset i Marseille. Efter højtideligheden var der frokost på rådhuset.

Til offentligt besøg om bord var der om eftermiddagen ca. 700 gæster. En stor del af disse overværede flyvetjenestens imponerende demonstration af LYNX-helikopteren. Om aftenen var besætningen inviteret til kommunens og marineforeningens middag. Her var der sørget for underholdning af aktører fra vikingespillene, så det blev en meget festlig og underholdende aften.

Søndagen startede ud med tovtrækning og sækkevæddeløb på kajen med deltagere fra marine- og hærhjemmeværn. Om eftermiddagen var der atter offentligt besøg om bord med ca. 800 gæster.

Ved afgang fra Frederikssund mandag morgen sejlede 15 gæster fra byen og marineforeningen med på en tur i Kattegat. Alle var enige om, at det havde været en festlig weekend, og man ville prøve at beramme et besøg til premieren på vikingespillene næste år.

(NORB)

Søværnets Taktikskoles Kommunikationskursus afvikler certifikatprøve

I dagene 21.-29. august afholdt Søværnets Taktikskoles Kommunikationskursus Generaldirektoratet for Post & Telegrafvæ-

Elever og kursusledelse

senets radiotelegrafistprøve med henblik på erhvervelse af Generelt Certifikat som Radiotelegrafist for i alt 6 elever, alle overkonstabler radio (OVKS RA) fra søværnet.

Denne prøve, som 4 elever bestod, var afslutningen på 26 ugers civiluddannelse for radiokonstablerne.

De to elever, som ikke bestod prøven, har ret til efterprøve, som forventes afholdt ultimo 1980.

Certifikaterne blev ved en højtidelighed under overværelse af repræsentanter for Post & Telegrafvæsenet og Søværnets Taktikskole overrakt de pågældende af Taktikinspektøren.

(SIS)

Kontaktarrangement 1980 på Søværnets Eksercerskole

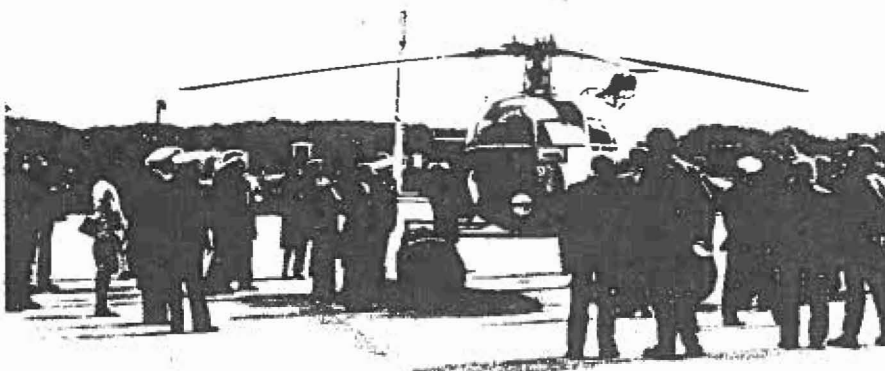
Fredag den 22. august afholdtes det årlige kontaktarrangement, for en række af byens borgere, med Frederiksværks borgmester i spidsen.

Frederiksværks borgmester bydes velkommen af skolens chef

Efter at være budt velkommen af skolens chef gav Søværnets Tamburkorps opvisning på eksercerpladsen. Det var så meningen, at Søværnets Flyvetjeneste skulle have udført en redningsdemonstration på eksercerpladsen, men grundet vejret kunne dette ikke lade sig gøre, og piloten "satte" maskinen på pladsen, hvor han gav gæsterne en orientering om Søværnets Flyvetjeneste og om tjenesten i grønlandske og færøske farvande.

Efter denne orientering så gæsterne filmen om uddannelsen på Søværnets Eksercerskole, og derefter var skolen vært ved et mindre traktement i skolens cafeteria.

(SES)

Uddrag af orlogspræstens "logbog"

Under skoledelingens besøg i Polen i sommer deltog orlogspræst Henning Rørskov, Holmens Kirke. Orlogspræsten skrev efter besøget en artikel i Holmens Kirkeblad "Ankerkæden". Med forfatterens tilladelse bringes et uddrag af artiklen her.

"Onsdag middag:

--- skønt igen at være o/b i FYEN og af besætningsmedlemmer, som jeg lærte at kende under Frankrigstogtet tidligere på året, at høre: "Velkommen o/b - præst!"

--- vejret er herligt, og efter de mange regnvejrsdage er det rart at kunne lade sig gennembage af solen og indånde den friske havluft på dækket, men jeg må alligevel i eftermiddag rundt i skibet og hilse på gamle kendinge og på de nye, der lige er kommet o/b.

Onsdag aften:

--- det er selvfølgelig en overdrivelse, men alligevel - der er intet, der kan sammenlignes med et fællesskab i et marineskib, det er noget helt for sig, men jeg kan li' det, hver gang jeg oplever det. Der er en særlig stemning, når man sidder og hygger sig sammen i messen, en bestemt rytme ude i skibet, hvor end man kommer, så sker der noget - ofte noget meget spændende, så jeg får nok heller ikke under dette togt læst de bøger, jeg har stukket i mappen.

--- hvad mon de unge konstabelelever, der lige er kommet o/b tænker om denne nye tilværelse? - Han, der under middagskafningen kom ind i messen med en melding, så noget betuttet ud. Det er min fornemmelse, at der er et godt kammeratskab mellem de unge elever, og det støtter, og deres befalingsmænd hjælper dem også til rette - selvfølgelig. - Jeg talte i eftermiddag med en elev, der stod udkig. Han var godt på vej til at forstå sin rolle - at høre ham give broen meldinger var en fornøjelse, og han kroede sig, hver gang broen svarede: "Det er vel!"

Jeg hørte i eftermiddag næstkommanderende orientere besætningen om Polen. Det gjorde han godt - jeg tror og håber, man lægger sig hans ord på sinde.

Det skal blive spændende at gense Polen. Jeg var der i 1966 med skoleskibet ÆGIR, meget må være forandret siden.

Selv om "man" i Østersøen passer på hinanden, er det nu alligevel godt, at "man" også med mellemrum kan besøge hinanden.

Fredag eftermiddag:

I morges affyredes de 21 skud for nationsflaget, de besvarede fra land. Vi gik sammen med de to ministrygere til kaj i det skønneste vejr og til Tambourkorpsets klingende spil. I for-

middag har chefen afviklet sine første officielle pligter i land og o/b, men jeg ved, der i disse dage følger flere.

Fredag aften:

Jeg overværede i eftermiddag honnørkompagniets ceremoni på Westerplatte, hvor chefen lagde en krans ved det store krigsmonument, der mindes faldne i 2. verdenskrig. - Sært at tænke på, at det var her 2. verdenskrig udbrød den 1. september 1939. En polsk garnisons 182 mand ydede på dette sted et helt modigt forsvar mod det første tyske angreb, hvis styrker talte mere end 3000 mand.

Søndag aften:

--- disse dage har givet mange oplevelser og stærke indtryk. Med rette kan man sige om Polen, at det er "gravenes og korsenes land". I 150 år - fra 1772 og indtil 1918 - var landet ikke på verdenskortet, under 2. verdenskrig mistede 6 millioner polakker livet, og alligevel har intet kunnet knægte dette folk, der indtil i dag - det mærker man tydeligt - har bevaret sin nationale egenart. - Hvad jeg nu blot antyder, hører man ikke så meget om, men man oplever det til gengæld på stedet: Store befolkningsgrupper føler sig tilknyttet og bruger kirken. At paven for tiden er polak giver naturligvis denne tilknytning vægt.

Vi har i dag været på bustur til Gdansk, en by der for størstedelens vedkommende lå i ruiner efter 2. verdenskrig, det er derfor imponerende at se, med hvilken omhu, historisk værdifulde bygningsværker, ja, bykvarterer er genopført ofte på grundlag af gamle stik. Det samme indtryk gav et efterfølgende besøg på Malbork, et af Europas største middelalderlige fæstningsanlæg, en korsridderborg fra det 13. århundrede, også det lå i ruiner i 1945, men er nu snart genopbygget.

Turens stærkeste indtryk gav dog besøget i koncentrationslejren Stutthof. Vi indledte besøget med at lægge en krans på mindesmærket over de 80.000, der omkom her, og som også mindedes ved deres flag - det polske, det franske, det russiske, det jødiske, det hollandske, det belgiske, det danske, det norske, - ja flere endnu.

Et er alt det bestialske, man har læst, menneske her gjorde mod menneske, et andet er at gå på stedet og med egne øjne se gaskammeret, der ombragte 80 mennesker i timen og siden i krematoriet og i de bevarede barakker høre om og se billeder af menneskers lidelser. Man kan slet ikke rumme en sådan gru. Der blev ikke sagt mange ord, da vi forlod Stutthof.

Mandag aften:

--- i dag har vi haft kurs mod Danmark - "Københavnromdrejningerne". Jeg indbød i eftermiddag besætningen til en skibsgudstjeneste på minedækket. Lidt før syv blev der lydt med skibsklokken, og gudstjenestestanderen hejstes. Tambourkorpset indledte en velbesøgt tjeneste med et til lejligheden indøvet præludium. Vi sang: "Op al den ting, som Gud har gjort", og jeg prædikede kort over den tekst i Prædikerens bog kap. 3, der fortæller om, at "Alt har sin stund og hver en ting under himlen sin tid" --- f.eks.: "tid til at nedrive og tid til at opbygge - tid til at græde og tid til at le, tid til at sørge og tid til at danse" - måske nok dristigt, men jeg ville gerne med disse bibelord begrunde, at vores gudstjeneste går ind i hverdagslivet og har noget at sige os i tilværelsen, som vi oplever den,

og som vi i disse dage havde oplevet den i Polen, hvor vi havde set rigeligt med eksempler fra en tid, hvor man rev ned, men også på, at der er "tid til at opbygge".

På trods af de alt for iøjnespringende nedbrydende kræfter, har Gud, som Prædikeren fortsætter med at sige: "skabt alt smukt til rette tid, og evigheden har han lagt i menneskenes hjerte".

Vi sang yderligere en salme. Velsignelsen lystes, og gudstjenesten sluttede med:

"Gud bevare Dronningen!"

som besætningen gentog.

I morgen går jeg fra borde med oplevelser, som jeg i billeder og ord bringer videre til nyindkaldte i kirkebaren i Avderød".

(MST)

Torpedobåden HAMMERs adoptionsbesøg i Haderslev

Efter at HAMMER i dagene 13.-14. august havde deltaget i øvelse med NATOs stående Atlanterhavsstyrke (Standing Naval Force Atlantic) i Østersøen forlagde torpedobåden til Kolding, hvor besætningen brugte aftenen til at klargøre skibet til adoptionsbesøget i Haderslev.

Den 15. august ankom HAMMER til Haderslev efter en interessant sejlads gennem et af Danmarks smalleste sejløb. Det var fjerde gang, torpedobåden var på besøg i adoptionsbyen, og skibet blev som sædvanligt modtaget på kajen af marineforeningen og repræsentanter for kommunen.

Torpedobåden HAMMER

Fredag aften var HAMMER vært ved et cocktailparty, hvortil der var inviteret 45 gæster, plus skibets egne 24 mand,

i alt 69 personer. Det viste sig, som ventet, at der var god plads til det store antal gæster.

Hele lørdagen var tæt besat med arrangementer. Først var der om formiddagen en demonstration af skibets svømmedykkere, der til alles overraskelse "pludselig" fandt en kasse sodavand på bunden af havnebassinet. Vandene fordeltes til de tilstedeværende børn. En planlagt flyvedemonstration fra Søværnets Flyvetjeneste måtte desværre aflyses grundet dårligt vejr.

Kl. 1200 var der frokost på rådhuset. Hertil var inviteret 10 besætningsmedlemmer fra HAMMER. Efter frokosten begav deltagerne sig om bord for at være klar til dagens sidste arrangement kl. 1800, nemlig middag for hele besætningen i marineforeningen. Til lejligheden havde foreningen lånt lokaler på Haderslev kaserne. Middagen, der på god sømandsvis bestod af øl, snaps og skipperlabskovs, var meget vellykket.

Søndag formiddag var afsat til et efterhånden traditionelt venskabsstævne med marinehjemmeværnet, marineforeningen, hjemmeværnet og Slesvigske Fodregiment. Konkurrencerne var maskinpistol skydning og tovtrækning. HAMMER lagde ud med at blive nummer sidst i skydekonkurrencen; men tog revanche ved, for tredje år i træk, at vinde tovtrækningskonkurrencen og den hermed følgende pokal. Konkurrencen efterfulgtes af en velsmagende feltfrokost.

Søndag aften var der ingen arrangementer, så besætningen havde mulighed for på egen hånd at bese adoptionsbyen.

HAMMER afgik fra Haderslev mandag morgen med 18 gæster om bord, der efter en forevisning og en frokost sættes i land i Åbenrå. Hermed var det fjerde adoptionsbesøg i Haderslev forbi, og skibet sejlede ud på farvandsovervågning, mange oplevelser og bekendtskaber rigere.

(HAMR)

Indland kort

Dansk militært Idrætsforbund har afviklet det årlige landstævne i atletik og boldspil. For første gang blev stævnet afholdt på Søværnets Eksercerskole i dagene 14.-15. august. Til stævnet var samlet 215 mand fra 26 idrætsforeninger. Disse repræsenterede landets bedste militære idrætsudøvere fra de tre værn. Efter mange år med mindre gode atletikforhold, kunne Eksercerskolen nu præsentere et anlæg, som var helt i top. Lands-

stævnet blev en succes for skolen, og de sportslige resultater var også helt i toppen, hvorfor det formodentlig ikke bliver sidste gang, at Søværnets Eksercerskole bliver vært ved dette stævne, konkluderer Eksercerskolens blad "Klysset".

Det amerikanske forsyningseskib USS NITRO (NITRO-klassen) aflægger rutinebesøg i Århus 8.-14. oktober. Chef: Orlogskaptajn H.H.Loving. Samlet besætning: 15 officerer samt 260 andre befalingsmænd og menige.

Den amerikanske missilddestroyer USS SEMMES (CHARLES F. ADAMS-klassen) aflægger rutinebesøg i København 10.-15. oktober. Chef: Orlogskaptajn D.G.Clark. Samlet besætning: 22 officerer samt 297 andre befalingsmænd og menige.

Det amerikanske amfibielandsætningseskib USS CHARLESTON (CHARLESTON-klassen) aflægger rutinebesøg i København 15.-19. oktober. Chef: Kommandør A.A.Hastoglis. Samlet besætning: 38 officerer samt 400 andre befalingsmænd og menige.

Udland kort

Det sovjetiske forskningsskib, Skonnerten SARJA, er verdens eneste helt umagnetiske skib. I denne tid er SARJA på et to måneders langt undersøgelsestogt i Østersøen og Nordsøen. Skibet anløb i august København og vil desuden besøge Hamburg og Stockholm.

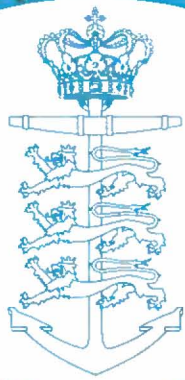
Visse steder i de farvande, togtet gælder, er der særligt gode muligheder for præcise målinger af jordens magnetfelt og dets variationer, og SARJA er udstyret med det bedst tænkelige materiel til gennemførelse af disse målinger, bl.a. ved hjælp af kvante- og nuklear-magnetometre, som kan registrere selv ganske ubetydelige ændringer i magnetfeltet.

Måleresultaterne vil indgå i materiale til brug ved revision af søkortene og tillige give oplysninger om havbundens strukturer, meddeler pressebureauet APN.

E.B.

Svend Kieler
S.Kieler

Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

BALCOM-I under passage af danske farvande

Sovjet udbygger sin oceangående flåde

I juli måned observeredes i Den finske Bugt en sovjetisk nybygning på prøvesejlads. Skibet fik NATO-betegnelsen BALCOM-I og er det nyeste skud på stammen af store sovjetiske krigsskibe. Med et displacement på ca. 22.000 tons og en max.fart på ca. 35 knob må skibet nærmest betegnes som en moderne version af de tidligere slagkrydsere.

Skibet drives af atomreaktorer, der giver næsten ubegrænset rækkevidde. Armeringen består af utallige våbentyper, herunder et overflade-til-overflade missilsystem af en helt ny type

og et overflade-til-luft missilssystem; begge former for missiler kan udstyres med atomspræghoved. Skibet er, udover at være indrettet til at føre de mange våben og en betragtelig mængde elektronik, tillige bygget, så det kan medtage 5-8 HORMONE helikoptere.

BALCOM-I set agterfra

Efter i august og september at have gennemført sejlads og øvelser i den østlige del af Østersøen forlagde BALCOM-I sammen med to fregatter af henholdsvis KASHIN- og KRIVAK-klassen gennem Østersøen, hvor de 27. september om aftenen observeredes på Bornholms Marinedistrikts radar. Skibenes høje fart - 30 knob - indikerede, at der var tale om orlogsmænd, hvorfor skibe blev sendt ud for at klassificere enhederne. Da det blev klart, at BALCOM-I indgik i styrken, intensiveredes overvågningen med såvel skibe som fly, indtil skibet i løbet af den 28. september forlod danske farvande. Den fortsatte sejlads mod

den sovjetiske nordlige flådes baser på Kola-halvøen blev herefter overvåget af andre NATO-lande.

Efter hvad der oplyses, har nybygningen fået navnet KIROV, og den sovjetiske flåde viderefører således navnet på den første krydsertype, som blev bygget af Sovjetunionen før anden verdenskrig. Den nye KIROV har af et moderne krigsskib at være usædvanligt smukke linier, en imponerende rejsning og en militær udrust-

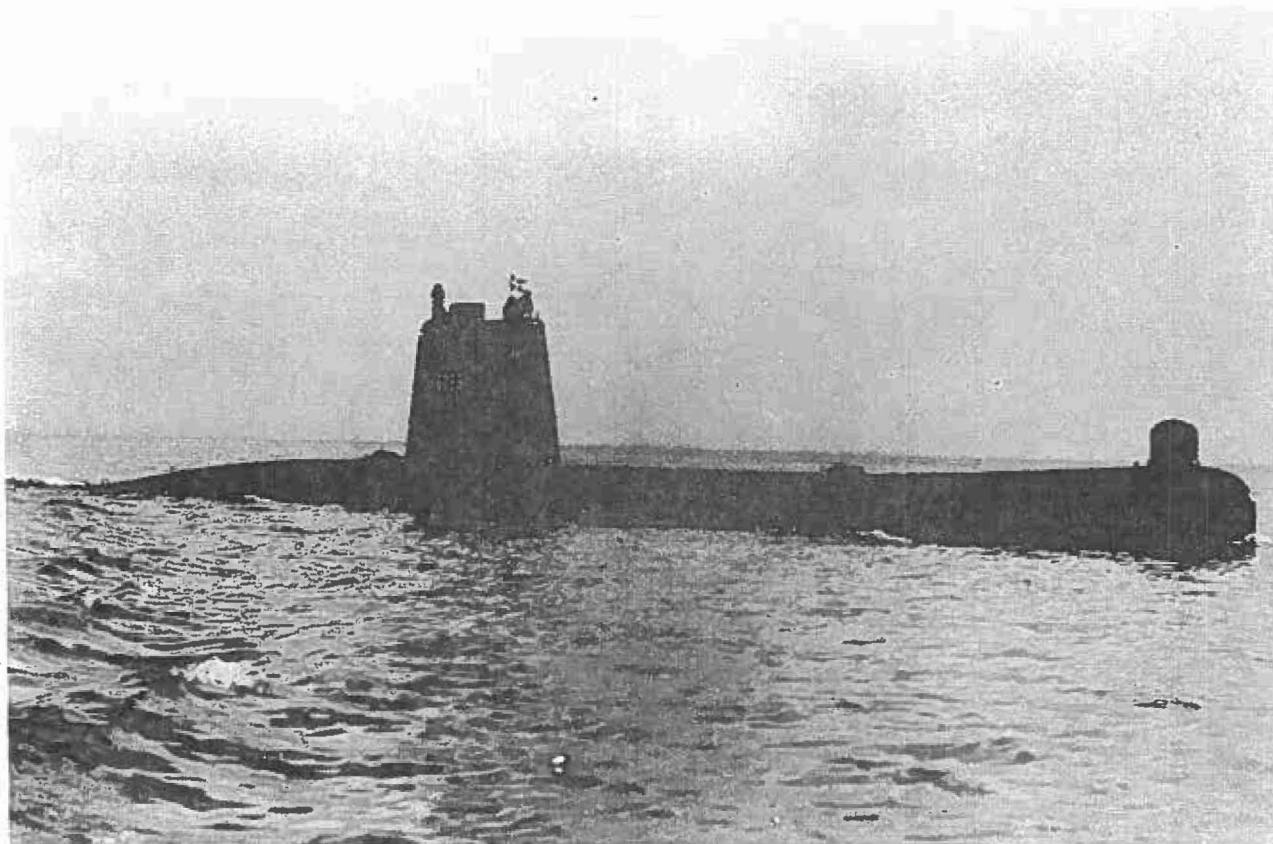
ning, der taler et tydeligt sprog om både sødygtighed og kampkraft. Man skal helt tilbage til trediverne, hvor "Det Tredie Rige" søsatte de imponerende slagkrydsere GNEISENAU og SCHARNHORST, for at finde flådenybygninger, der på tilsvarende vis imponerede teknisk og tilkendegav et ambitionsniveau om at gøre nationens indflydelse gældende på verdenshavene.

(MST)

Undervandsbådseskadrens torpedoskydekongurrence

I Undervandsbådseskadrens årlige torpedoskydekongurrence deltog ubådene TUMLEREN, NARHVALEN og SPRINGEREN.

Skydningen gennemførtes med særdeles gode resultater og med sædvanlig god assistance fra minelæggeren SJÆLLAND som målfartøj og en Alouette helikopter fra Søværnets Flyvetjeneste til torpedosporing.

Undervandsbåden TUMLEREN - vindende båd i torpedoskydningskongurrencen

Hver ubåd gennemførte 3 skydninger, hvorunder TUMLEREN fik træffer i alle 3 angreb og tilstrækkeligt pointtal til at opnå Chefen for Søværnets præmie. NARHVALEN blev nr. 2 med træffer i et angreb, men med højere pointtal end SPRINGEREN, der havde træffer i 2 angreb.

Af særlig interesse ved konkurrencen var anvendelse af større skudafstand end tidligere, hvilket gør resultaterne endnu mere tilfredsstillende.

(UBE)

Søværnets Samarbejdsudvalg - områdeudvalget

Søværnets Samarbejdsudvalg har den 17. september afholdt årets 4. ordinære møde under formandskab af Chefen for Søværnet.

På mødet informeredes om og drøftedes aktuelle forhold og problemer i forsvaret (søværnet).

Af særlige emner fra mødets drøftelser kan nævnes uddannelsesbeviser, samarbejdsudvalgets seminar i 1981, arbejdsmiljøinspektøren i søværnet's orientering, borgmester V. Sigurdsons forslag om lukning af Prinsessegade for motortrafik, forslag fra Magistratens 4. Afd. til lokalplan for en del af Amager, holdningsmålninger og samarbejdsaftalen mellem Forsvarsministeriet og Miljøministeriet. Der kan nævnes følgende vedrørende de enkelte emner:

Uddannelsesbeviser. Samarbejdsudvalget vil se nærmere på, hvilke muligheder der er for udstedelse af uddannelsesbevis på grundlag af uddannelsesbogen, når resultatet af Marinestabens arbejde med den iværksatte forsøgsordning vedrørende uddannelsesbog for menige foreligger.

Samarbejdsudvalgets seminar i 1981. Samarbejdsudvalget bekræftede perioden for seminarets afholdelse på Lynæsfort i perioden 5.-7. januar 1981. Der blev nedsat et underudvalg til varetagelse af seminarets tilrettelæggelse og gennemførelse. Af temaer, der skulle behandles på seminaret, blev nævnt: Samarbejdsordningen i søværnet og personelrotationen i de sejlede enheder.

Arbejdsmiljøinspektøren i søværnet's orientering. Ingeniør van't Veen gav samarbejdsudvalget en samlet orientering om arbejdsmiljøvirksomheden i søværnet, hvorefter følgende punkter blev uddybet og mere indgående behandlet med udgangspunkt i konkrete spørgsmål til arbejdsmiljøinspektørens orientering: Anmeldelse og rapportering af arbejdsulykker og betydningen heraf, sikkerhedsrepræsentanter (valg og uddannelse), branchernes inddragelse under arbejdsmiljøloven og arbejdspladsens indretning.

Borgmester V. Sigurdsons forslag. Kommandørkaptajn Henriksen gav samarbejdsudvalget en detaljeret redegørelse for forslagens betydning for Flådestation Københavns funktion og kom her-

under ind på generne for søværnets personel ved forslagets eventuelle gennemførelse og de involverede parterers stillingtagen til sagen.

Forslaget fra Magistratens 4. Afd. Kommandørkaptajn Henriksen gennemgik de forskellige aspekter i forslaget og omtalte udførligt, hvilke konsekvenser forslagets gennemførelse ville få for Flådestation Københavns funktion, især de nuværende og planlagte aktiviteter på Margretheholm.

Holdningsmålinger. Kommandør Kieler oplyste, at det fremgik af Direktiv for holdningsmålinger i Forsvaret (FKO DIR P.720-1 JAN 1980), at hvor samarbejdsudvalg var oprettet, skulle resultaterne, der var opgjort til brug for det pågældende niveau, tages op til behandling i det pågældende samarbejdsudvalg. Det var kommandørens opfattelse, at behandlingen af holdningsmålingsresultater i søværnet i samarbejdsudvalget burde ses i relation til de muligheder, samarbejdsudvalget havde for direkte at kunne øve indflydelse på behandlingen af resultaterne. Kommandøren mente ikke, at søværnets områdeudvalg skulle eller kunne behandle resultaterne konkret, idet der var tale om et ansvar, der var pålagt den enkelte chef på det pågældende niveau. Med henvisning til, at samarbejdsudvalget skulle behandle de mere principielle ting vedrørende forhold i søværnet, anbefalede kommandøren, at samarbejdsudvalget tilkendegav, at den behandling, som områdeudvalget skulle give holdningsmålingsresultaterne i søværnet, måtte være at udtale en forventning om, at samarbejdsudvalget som noget naturligt måtte gå ud fra, at disse resultater blev gjort til genstand for behandling i de relevante lokale samarbejdsudvalg, hvor resultaterne kunne behandles konkret. Samarbejdsudvalget tiltrådte kommandørens anbefaling.

Samarbejdsaftalen mellem Forsvarsministeriet og Miljøministeriet. Foranlediget af et indlæg fra kommandør Bork vedrørende placeringen af flådens enheder på Holmen drøftede samarbejdsudvalget, hvorledes denne placering var og ville blive berørt af, at andre enheder fra Farvandsdirektoratet og Miljøstyrelsen skulle placeres på Flådestation Københavns område. Det fremgik af drøftelserne, at Flådestation København med de berørte eskadrer havde behandlet problemet mere indgående, og det blev nævnt, at den nævnte aftale ville medføre nogle ulemper for søværnets skibe og derfor særlige behov for at organisere sig på Holmen. Endvidere redegjorde kommandørkaptajn Henriksen for Flådestation Københavns

problemer med at opnå en bedre udnyttelse af det samlede kajanlæg og nævnte de særlige fortolkningsvanskeligheder, der kunne opstå ved indgåelsen af aftaler med andre styrelser vedrørende anvendelse af flådestationen. Kommandørkaptajnen omtalte i den forbindelse aftalen med Farvandsdirektoratet, der blev indgået for 10 år siden. Endelig blev det klart, at projektet vedrørende nye broer til Torpedobådseskadren og Undervandsbådseskadren ville accentuere hele problemstillingen.

(MST)

Kontaktarrangement ved Flådestation Korsør

Onsdag den 24. september havde Flådestation Korsør indbudt til kontaktarrangement. Til arrangementet, der er et led i flådestationens bestræbelser for at opretholde de gode forbindelser til det omgivende lokalsamfund samt i øvrigt som led i oplysningsvirksomheden, var indbudt repræsentanter for kommunale og stats-

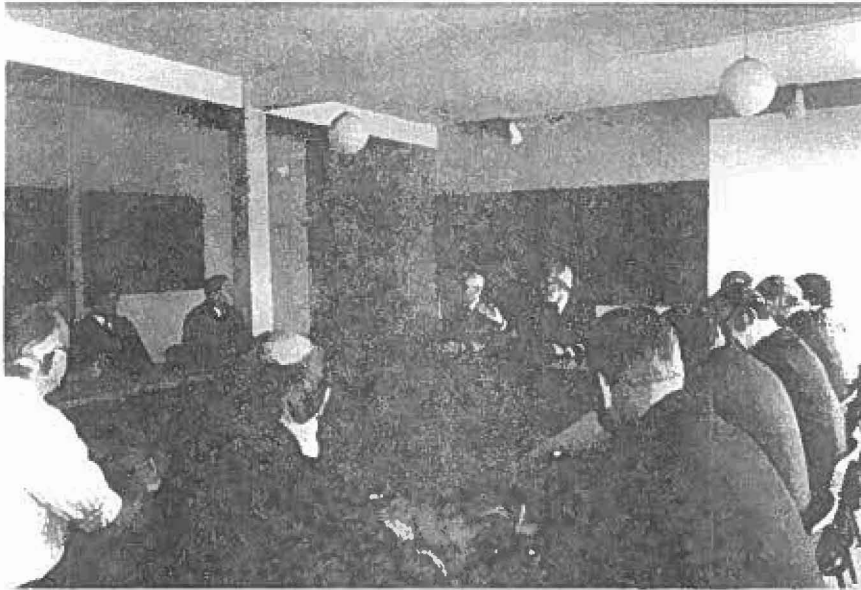

Chefen for flådestationen byder de civile og militære gæster velkommen

lige institutioner og myndigheder som borgmester, stads- og havneingeniør, arbejdsformidlingen, skoledirektør samt brandinspektør. Endvidere konsulære repræsentanter, Turist- og Erhvervsrådet, pressen og regionalradioen.

Også forskellige foreninger var repræsenteret, såsom marineforening, gardereforening, handelsstandsforening, industriforening. Endelig deltog militære repræsentanter uden for flåde-

stationen samt civile og militære repræsentanter fra flådestationen, herunder samarbejdsudvalget.

Chefen for Søværnets Materielkommando besvarer spørgsmål fra samarbejdsudvalget

Efter en velkomstdrink i Officersforeningen var der fællespisning, hvor der blev budt på søværnets populære ret - biksemad. Over en kop kaffe fik forsamlingen en orientering af den ny-

Chefen for Søværnets Materielkommando orienterer om forsvarets situation

udnævnte Chef for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral M.E.Michelsen, om forsvarets, herunder specielt søværnets situation.

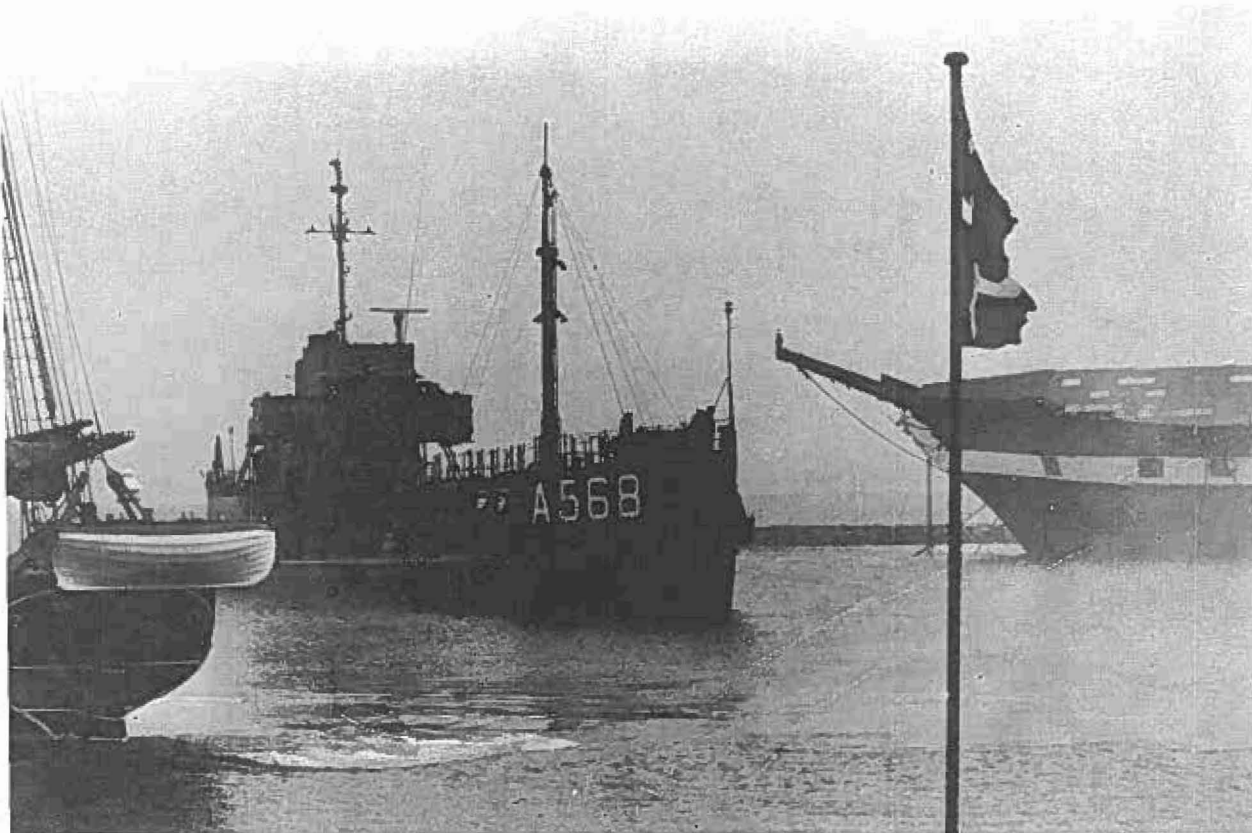
Kontreadmiralen havde forinden kontaktarrangementet været på rundvisning på flådestationens værksteder og depoter og havde herunder bl.a. haft et møde med samarbejdsudvalget.

(FLS KOR)

RIMFAXE adopteret af Ebeltoft Kommune

I weekenden 12.-15. september blev tankfartøjet RIMFAXE adopteret af Ebeltoft kommune.

Tankfartøjet ankom fredag kl. 1600, hvor modtagelsen markeredes festligt med fyrværkeri på kajen. En modtagelseskomite, bestående af borgmesteren, marineforeningsformanden m.fl., gik om bord for at byde velkommen.

RIMFAXE ankommer - til højre ses fregatten JYLLAND og til venstre agterspejlet af FULTON

Efter velkomsten var der besøg på fregatten JYLLAND, hvor borgmesteren var vært ved et glas vin, og besætningen fra RIMFAXE fik en omhyggelig rundvisning.

Fredag aften var RIMFAXE vært ved en reception om bord for 40 indbudte gæster fra byen.

Lørdag formiddag foregik selve adoptionshøjtideligheden. Den startede på kajen, hvor besætningen blev afhentet af medlemmer fra Ebeltoft Marineforening, og man marcherede med trommer og fløjter i spidsen til det gamle rådhus i Ebeltoft. Her modtog borgmesteren besætningen, alle kom indenfor til et glas vin, hvor-

efter turen gik videre til det ny rådhus. På denne marchtur gik Ebeltoftgarden i spidsen og musicerede.

I byrådssalen udtrykte både borgmesteren og skibschefen ønsker om, at denne adoption måtte komme både by og skib til gavn. Der blev udvekslet gaver, idet byen fik overrakt et billede af RIMFAXE samt skibets våbenskjold, og RIMFAXE modtog byens våbenskjold.

Ebeltofts borgmester og skibschefen ved modtagelsen på rådhuset

Efter denne højtidelighed var der frokost om bord for særligt indbudte gæster. Senere på eftermiddagen stillede et antal medlemmer af marineforeningen med privatbiler, og der var tur til Mols Bjerge. Denne tur blev ligeledes arrangeret om søndagen. Lørdag aften var Ebeltoft kommune vært ved en festmiddag i rådhusets kantine.

Søndag formiddag spillede RIMFAXE fodbold mod Ebeltoft Idrætsforenings damehold. Dommere i kampen var et kvindeligt byrådsmedlem og "admiralen" fra marineforeningen. Kampen blev, efter en del halløj, hvor blandt andet byens brandvæsen nedkølede gemytterne, dømt uafgjort 1 - 1.

Søndag aften var marineforeningen vært ved "skafning" i Marinestuen. Herunder udvekslede foreningen og skib ligeledes våbenskjolde, og formanden og chefen udtrykte begge ønske om, at det måtte blive et godt og vedvarende samarbejde, der nu startede.

Mandag morgen var tiden inde til at tage afsked for denne gang, og borgmesteren m.fl. mødte op på kajen for at sige farvel. Kl. 0900 lagde RIMFAXE fra kaj, og med sig havde skibschefen en anmodning fra borgmesteren om at transportere en kanon fra Glad-saxe til Ebeltoft. Denne kanon er en af fregatten JYLLANDS oprindelige kanoner.

(RMFX)

Chefen for den svenske "KUSTFLOTTA" besøger Århus

Fredag morgen den 19. september ankom i det skønneste sensommervejrs en svensk flådestyrke under kommando af Chefen för Kustflottan, kontreadmiral Bengt Rasin, på uofficielt besøg til Århus. Styrken bestod af flagskibet, minelæggeren VISBORG, som er kommandoskib for admiralen og hans stab, 5. Patruljebådsdivision, bestående af kanonmissilbådene HUGIN, MUNIN, MAGNE og MJÖLNER, undervandsbådsbjærgningsfartøjet BELOS og undervandsbåden SJÖLEJONET.

Minelæggeren ÄLVSBERG - søsterskib til VISBORG (Foto: Janes)

På grund af besøgets karakter var der afsat en del tid til officielle visitter, receptioner, frokoster og middage, men alligevel var der også tid til uformelle drøftelser og kontakter mellem de svenske officerer og medlemmer af Søværnets operative Kommandos (SOK) stab.

Kanonmissilbåden HUGIN (Foto: Janes)

Således blev uden for programmet arrangeret en briefing i SOK O-rum om SOK militære opgaver samt andre særlige maritime opgaver, som det påhviler SOK at løse. Ligeledes var der mulighed for danske officerer til nærmere at bese de svenske enheder under et teknisk besøg, hvor især det avancerede elektroniske "command and control system" i de svenske kanonmissilbåde tiltrak sig stor interesse.

For de svenske besætningsmedlemmer var stillet et større program på benene, som omfattede modtagelse og reception på byens rådhus, bryggeribesøg på CERES, busrundture i Århus samt et par sightseeingture i oplandet. En enkelt sportsbegivenhed var der også plads til, idet et udvalgt svensk hold mødte Skødstrup Sportsklub i en fodboldkamp, som endte 1 - 1.

Flagskibet VISBORG var åbent for offentligheden lørdag og søndag, og godt 1.000 århusianere fandt - i det fortsat pragtfulde sensommervejr, som holdt hele weekenden over - vej ned til honnørkajen for at tage minelæggeren nærmere i øjesyn.

Hele besøget blev afviklet i en hyggelig og afslappet atmosfære, mange kontakter blev etableret, og ingen kedelige episoder kunne sætte pletter på et udbytterigt besøg, som blev afsluttet, da de svenske enheder mandag den 22. september i efterårståget morgenluft stod ud af Århus havn for at påbegynde øvelsesaktivitet i farvandet ud for Göteborg.

(SOK)

Handelsflådens Velfærdsråds kaproning

Handelsflådens Velfærdsråds kaproning i travaljer - TUBORGLØBET - i Københavns havn ud for Tuborg havn den 2. september blev også i år et festligt arrangement.

Holdet fra Søværnets Konstabelskole klar til start

Der blev dystet og trukket i årene af bådsbesætninger fra: Københavns Havnevæsen, Jydsk Færgefart Grenå-Hundestedlinien, M/S Prinsesse Margrethe, D.F.D.S., Hundestedfiskerne, Rederiet A.P.Møller, Det Østasiatiske Kompagni, Flyvestation Middelgrundsfortet, Stevnfortet, Søværnets Konstabelskole, Margretheholm, Københavns Navigationsskoles elevforening, Skoleskibet GEORG STAGE, Marinestation Møn.

Efter den indledende roning var Søværnets Konstabelskole (SKS) klar til finalen, men her blev det kun til en fjerdeplads.

Hundestedfiskerne blev nr. 1 og vindere af Langeliniepokalen, Jydsk Færgefart nr. 2, Marinestation Møn nr. 3 og SKS nr. 4.

Præmieoverrækkelsen fandt sted på Tuborg under hyggelige former, og der var også et smukt bæger til SKS som nr. 4.

(SKS)

Chefen for Søværnet benytter lejligheden til at lykønske de vindende hold og udtrykke en forhåbning om, at travaljeroning må blive opretholdt som en disciplin, der er naturlig for en søfartsnation.

(MST)

Engelsk flådebesøg i Århus

Efter afsluttet deltagelse i øvelse TEAM WORK 80 aflagde to engelske flådeenheder i perioden 26.-30. september uofficielt besøg i Århus. De to enheder, destroyeren HMS NEWCASTLE (SHEFFIELD-klassen) og fregatten HMS AVENGER (AMAZON-klassen), er ret nye, idet første kommandohejsning, for begges vedkommende, fandt sted i 1978.

I forbindelse med besøget gennemførtes et omfattende program, hvori indgik forskellige sportsarrangementer, busture, bryggeribesøg og endvidere en særdeles vellykket reception på Århus Rådhus for 75 gaster og officerer.

I weekenden var enhederne åbne for offentligt besøg, og denne mulighed blev benyttet af 2.500 mennesker, der i det gode vejr fik mulighed for bl.a. at se skibenes LYNX helikoptere, SEA DART-missiler og de fuldautomatiske 4,5 tommer kanoner.

For HMS NEWCASTLE blev besøget en del afkortet, idet skibet søndag morgen blev sendt ud for at overvåge den russiske

atomdrevne krydser KIROVs passage fra Østersøen gennem Kattegat og Skagerak til Nordatlanten. Denne pludselige ændring i besøget

HMS NEWCASTLE (Foto: HMS OSPREY, Portland)

medførte naturligvis, at mange af de planlagte arrangementer måtte tilpasses til kun at omfatte HMS AVENGER, der alene blev tilbage i Århus havn.

(SOK)

Indland kort

Det vesttyske forsøgsskib PLANET aflægger rutinebesøg i København 22.-23. oktober. Fører: Skibsfører Dankworth. Samlet besætning: 1 officer, 1 menig samt 52 civile.

Den britiske destroyer BIRMINGHAM (SHEFFIELD-klassen) aflægger uofficielt besøg i København 23.-28. oktober. Chef: Kommandør J.B.Kerr. Samlet besætning: 300 mand.

Det britiske inspektionsskib ANGLESEY (ISLAND-klassen) aflægger uofficielt besøg i Esbjerg 31. oktober til 5. november. Chef: Kaptajnløjtnant D.A.C.Poole. Samlet besætning: 24 mand.

De hollandske patruljefartøjer FREYR og HADDA (BALDER-klassen) aflægger rutinebesøg i Svendborg 31. oktober til 3. novem-

ber. Chef for styrken: Premierløjtnant H.M.Keizer. Samlet besætning: 6 officerer samt 50 andre befalingsmænd og menige.

Det franske uddannelsesskib LE BIHAN aflægger rutinebesøg i København 3.-6. november. Chef: Kommandørkaptajn De Guillebon. Samlet besætning: 6 officerer, 36 underofficerer (kadetter) samt 40 andre befalingsmænd og menige.

Forsvarsministeriet har meddelt, at Forsvarsministeren aflægger tjenestestedsbesøg på Flådestation Korsør den 27. oktober.

Chefen for Forsvarsstaben, Generalløjtnant G.K.Kristensen, har den 8.-9. oktober aflagt besøg ved Undervandsbådseskadren og herunder deltaget i neddykket sejlads med NARHVALEN samt overværet torpedoskydninger om bord i ubåden og depotskibet.

Ved en mindre højtidelighed i Marinestaben den 9. oktober overrakte Marinestabens historiske Konsulent, arkivar, cand.mag. Hans Chr. Bjerg, Chefen for Søværnet et eksemplar af værket "Danske Orlogsskibe 1690 - 1860".

Værket er udarbejdet af arkivar H.C.Bjerg og kunsthistorikeren, museumschef ved Københavns Bymuseum John Erichsen. Værket fortæller historien om de dansk-norske orlogsskibe, deres bygning, udsmykning og de mænd, der skabte dem. Det meste af stoffet og de pragtfulde plancher og billeder har ikke tidligere været publiceret, og må betegnes som et ret enestående kulturhistorisk materiale også i international målestok.

"Danske Orlogsskibe 1690 - 1860" omfatter et tekstbind på 206 sider med 199 illustrationer samt et planchebind på 190 sider med ornamentstegninger til 92 skibe. Prisen er 3.200 kr., og det bibliofile værk er udgivet med støtte af Carlsbergfondet, Ny Carlsbergfondet og Lademann fond.

Forsvarsakademiet har den 1. november 150 års jubilæum. Begivenheden vil blive overværet af Hendes Majestæt Dronningen.

Udland kort

Det svenske Karlskronaværft har i løbet af året bygget og leveret fem patruljefartøjer til udenlandske marinere. Det drejer sig om to 200 tons fartøjer til Trinidad-Tobago og tre 50 tons kystbevogtningsbåde til Liberia.

Værftet har tidligere leveret 4 patruljefartøjer til Malaysia. Disse var konstrueret over et SPICA-klasse skrog med et displacement på ca. 240 tons samt plads til såvel kanoner som missiler. De to nye patruljefartøjer til Trinidad-Tobago er således noget mindre. Armeringen består af 1 stk. 40 mm Bofors og 1 stk. 20 mm Oerlikon. Maskineriet består af 2 Paxman Valenta diesler, der giver fartøjerne en max. fart på 31 knob. Besætningen er på 31 mand.

De tre kystbevogtningsbåde til Liberia er en eksportversion af det svenske toldvæsens TV 103-type, der har et displacement på ca. 50 tons. Bådene er bygget i letmetal, og maskineriet består af to MTU-diesler på hver 930 HK, der giver en fart på ca. 22 knob. Ligesom tilfældet var ved salget til Malaysia har kontrakten også omfattet uddannelse af de designerede besætninger, der hver er på 11 mand. I modsætning til de malaysiske enheder, der sejlede hjem for egen kraft, skal de liberianske sejles til Monrovia som dækslast.

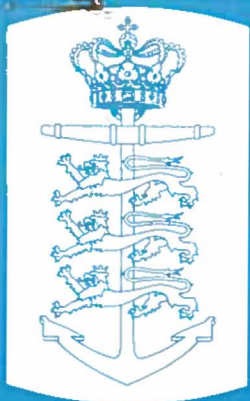
Som følge af revolution i Liberia i april blev de oprindeligt påmalede navne og skrognumre "forældede", hvilket medførte ekstra arbejde for værftets malere, hedder det bl.a. i artiklen i "SVERIGES FLOTTA".

E.B.

S.Kieler

Stabschef ved Chefen for Søværnet

Nr. 19/80
3 NOV 80

SØVÆRNS- ORIENTERING

De deltagende tyske landgangsfartøjer fortøjet på Flådestation Korsør

Øvelse BRAVE BILLY 80

NATO-øvelsen BRAVE BILLY 80 blev afviklet fra 8.-17. september i Kattegat, Sundet, Bælterne og den vestlige del af Østersøen med deltagelse af tyske og danske flådeenheder, bestående af minelæggere, minestrygere, torpedo-/missilbåde, landgangsfartøjer og hjælpeskibe. I alt deltog 52 orlogsskibe, et tysk minedykningshold samt tyske og danske frømand og et stort antal fly.

Chefen for Torpedobådseskadren var øvelsesleder og anvendte minelæggeren FALSTER som kommandoskib.

BRAVE BILLY 80 bestod af to perioder adskilt af et weekend ophold med øvelseskritik i Frederikshavn.

Begge perioder indledtes med våben- og proceduretræning og afsluttedes med en større taktisk øvelse for alle deltagende enheder. Den første af disse taktiske øvelser foregik i Kattegat - den sidste i Store Bælt og Smålandsfarvandet.

Under de taktiske øvelser afprøvedes nye doktriner for samarbejdet mellem de to flåders missilbåde og missilbærende og konventionelle fly. Resultaterne blev gennemspillet og bearbejdet på Søværnets Taktikskole i Frederikshavn. Rammerne om endnu en effektiv fælles operation er hermed blevet fastlagt.

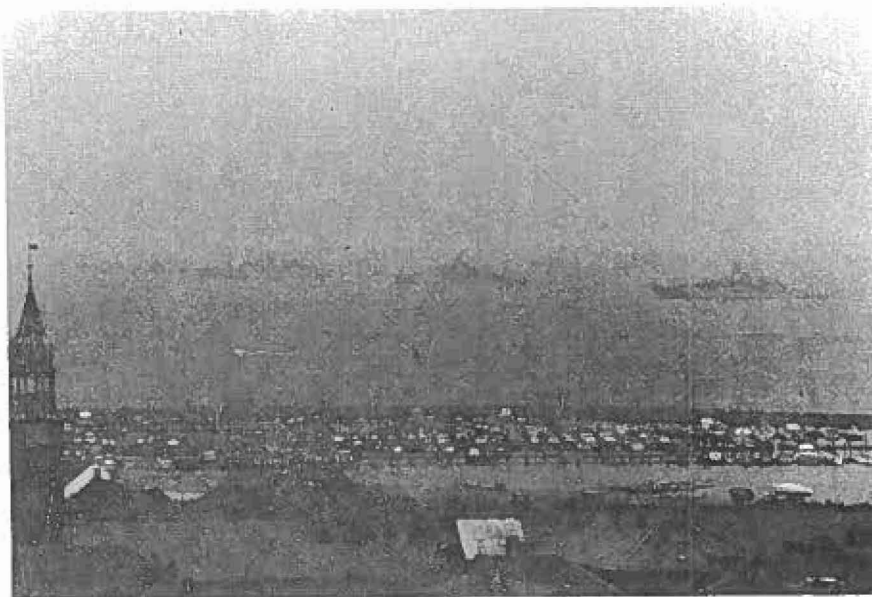
Øvelsen afsluttedes med "Hot Wash Up" på Flådestation Korsør, hvis havn ved denne lejlighed var helt fyldt op med tyske minestrygere og torpedo-/missilbåde.

Torpedobåde i kvejl i Korsør civilhavn

Dette bevirkede, at Korsør civilhavn måtte huse de danske minestrygere og torpedo-/missilbåde, medens minelæggere og hjælpeskibe blev henvist til ankerpladser på Korsør red.

Selv om BRAVE BILLY 80 ikke var begunstiget af særligt gode vejrforhold, og selv om enkelte enheder faldt fra, gennemførtes alle planlagte "serials" - 90 i alt - hvilket er usædvanligt.

Hjælpeskibe og minelæggere på Korsør red

Det almindelige indtryk såvel under øvelsen som ved den afsluttende "Hot Wash Up" var da også, at BRAVE BILLY 80 var en indholdsrig, lærerig og vel gennemført øvelse.

(TBE)

Kursus for flyver- og orlogspræster

I dagene 12.-14. august dannede Langelandsfort rammen om det årlige kursus for flyver- og orlogspræster.

Orlogsprovsten, der i år stod for afholdelsen af kursus, havde tilrettelagt et program, hvori indgik orientering om fiske-riinspektion ved Grønland og Færøerne og foredrag om et teologisk emne, lægen i forsvaret og Østersøen mellem supermagterne. Deltagerne havde endvidere lejlighed til at se en del af søværnets aktiviteter på Langelandsfort under en rundvisning på fortets område.

Den første kursusdag blev afsluttet med gudstjeneste i Magleby kirke. Biskop K.C.Holm, Fyns Stift, afholdt gudstjenesten, som blev en uforglemmelig oplevelse for alle i den fyldte kirke.

Under hele kursus foregik der ivrige diskussioner, der tog udgangspunkt i det enkelte foredrag. Diskussionerne bekræftede opfattelsen af, at kursus fortsat gav deltagerne dels et stadigt større indblik i og forståelse af de militære aktiviteter, dels en inspiration til præstegerningen i forsvaret.

Ved afslutning af kursus gav flyverprovsten tilsagn om at ville være vært for kursus for flyver- og orlogspræster 1981 på et af flyvevåbnets etableringer.

(MST)

Chefen for Forsvarsstaben besøger Undervandsbådseskadren

NARHVALEN deltog i perioden 5.-9. oktober i øvelsen U.S. BALTOPS 1980 og havde herunder lejlighed til at vise nogle af ubådenes arbejdsområder for Chefen for Forsvarsstaben (CH FST). CH FST blev sammen med Chefen for Undervandsbådseskadren (CH UBE) overført til NARHVALEN fra bevogtningsfartøjet RAN øst for Bornholm i ganske friskt vejr. CH FST fik efter at være kommet om bord en orientering om ubådenes opgaver og muligheder. Natten mellem den 8. og 9. oktober var der lejlighed til at overvære en taktisk øvelse med de amerikanske destroyere.

Undervandsbåden NARHVALEN

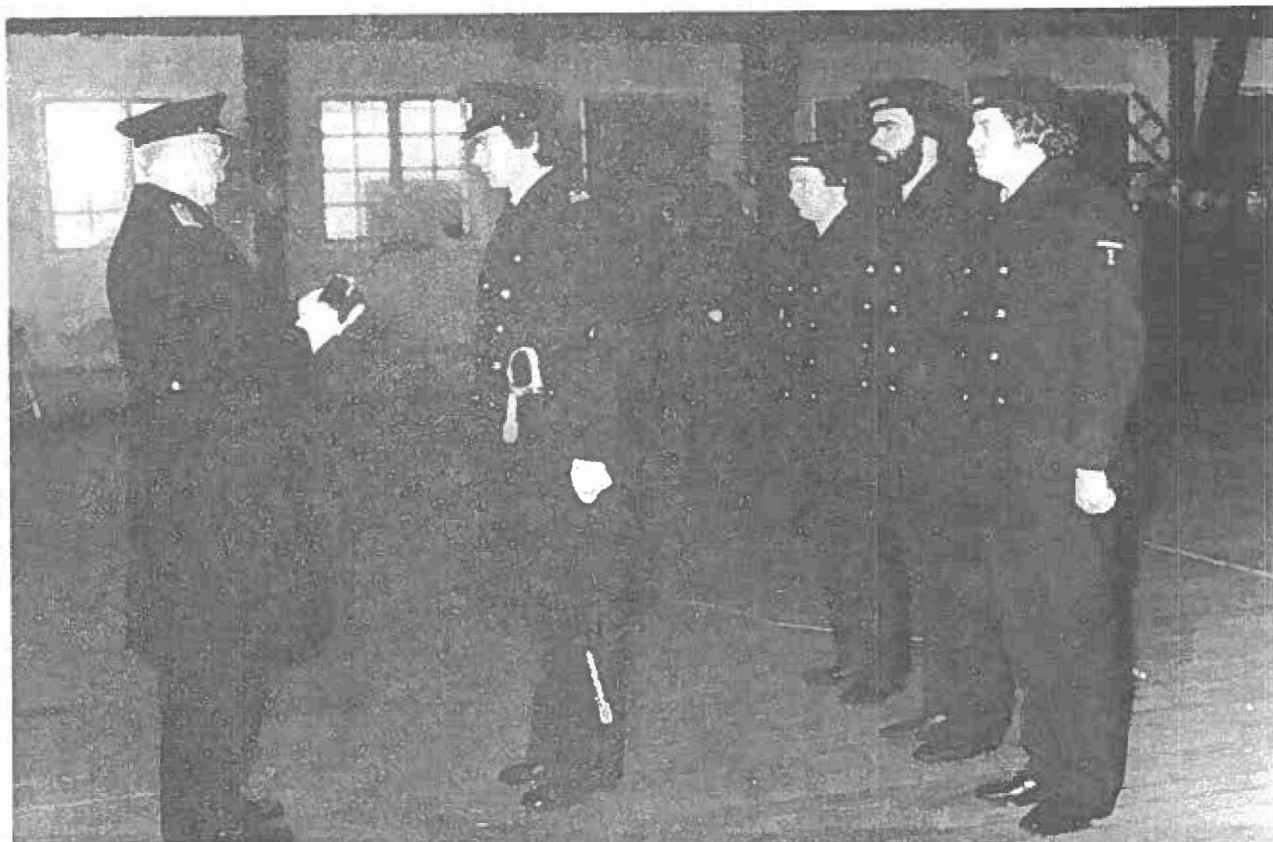
Om formiddagen den 9. oktober afholdt NARHVALEN øvelses-torpedoskydning mod minelæggeren FALSTER. Efter at have overværet to salver fra ubåden blev CH FST og CH UBE ved frokosttid overført til FALSTER. Her overværedes torpedoskydninger fra ubåden TUMLEREN.

CH FST har udtrykt sin tilfredshed med besøget, som gav et godt indblik i ubådenes operative muligheder og formåen samt et indtryk af forholdene og miljøet om bord.

(NARH)

Torpedobådseskadrens torpedokonkurrenceskydning 1980

Torpedobådseskadrens torpedokonkurrenceskydning for 1980 afvikledes i dagene 11.-27. august og 9. september i Kattegat. Der deltog i alt 8 torpedobåde, der hver udførte 3 løb. Konkurrencen gennemførtes i år efter et nyt sæt regler, der især havde til formål at øge afstandene for de enkelte skud og den mindste afstand mellem skydende enhed og målskib. Søværnets Flyvetjenestes nye LYNX-helikopter blev for første gang anvendt til torpedosporing. LYNX særlige egenskaber hertil synes at være meget lovende.

Fra præmieoverrækkelsen

Konkurrencen blev vundet af torpedobåden SEHESTED med 245 points. Nr. 2 blev torpedobåden HUITFELDT med 160 points og nr. 3 torpedobåden BREDAL med 113 points. SØLØVEN-klassen kunne dog også være med, idet SØULVEN blev placeret som nr. 4 med 111 points.

SEHESTEDS besætning fik umiddelbart efter konkurrencen udbetalt den fastsatte kontante præmie på 100 kr. pr. mand. Torsdag den 16. oktober blev de øvrige traditionelle præmier overrakt ved en parade på Holmen for Chefen for Søværnet. Præmierne

omfatter Chefen for Søværnets vandrepokal og et sølvbæger til chefen. Hertil - også som vandrepræmier - det sølvkaffestel, som er udsat af fabrikanten af torpedoildledelsesanlægget, svensk Philips, og endelig Torpedobådseskadrens eget torpedoskjold.

Forenede Fabriksværker, der har leveret torpedoen Tp 61, har også udsat en præmie i form af et fornemt kvartskronometer. Denne præmie gives til den enhed i søværnet, der skyder årets bedste Tp 61-skud under konkurrencelignende betingelser. Til denne præmie er HUITFELDT foreløbig eskadrens kandidat.

(TBE)

Søværnets Atletikstævne afviklet

Søværnets årlige atletikstævne blev afholdt den 26. september på Holmens Idrætsanlæg.

Der var til stævnet, som blev planmæssigt afviklet i det smukkeste efterårsvejr, tilmeldt 67 deltagere.

Chefen for Flådestation København, der er formand for Søværnets Idrætskomite, overrakte ved stævneafslutningen præmier til de vindende holdledere.

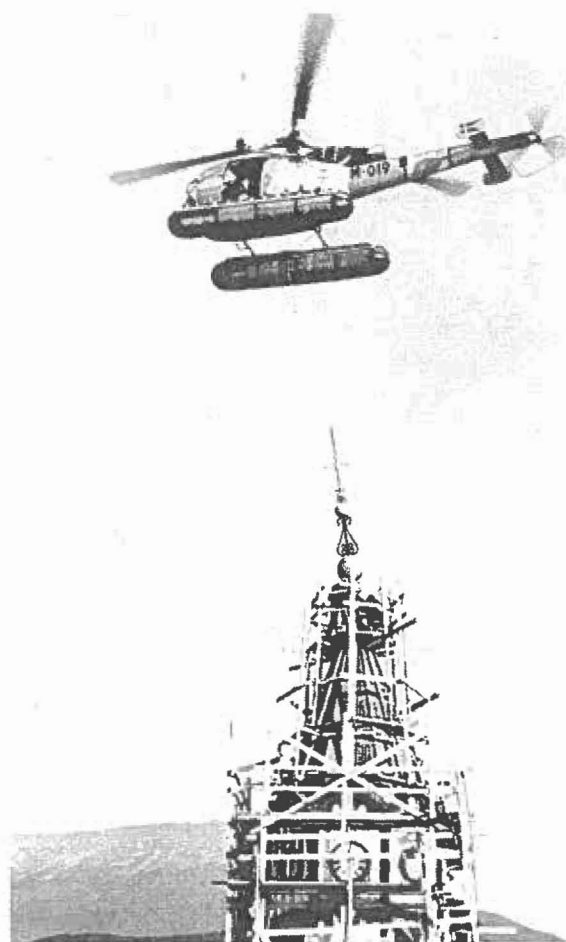
(IKO)

Præmieoverrækkelsen

Stadig god brug for ALOUETTEN

Under FYLLAs efterårstogt ved Færøerne har ALOUETTE-helikopteren været brugt til løsning af mange forskelligartede opgaver. Udover egentlig fiskeriinspektionsflyvning er der blevet fløjet en radio beacon station fra Myggenæs til Nolsø, byggematerialer til fårehytter samt materialer til et nyt vandreservoir ved Thorshavn. Der er desuden foretaget flere patientevakueringer samt persontransporter fra øer, der i længere perioder - på

Kirkespiret bringes på plads

grund af efterårsvejret - har været isoleret fra omverdenen. En særlig mindeværdig opgave for skibet var genanbringelsen af det 6 m lange kirkespir på Sandevaags nyrestaurerede kirketårn. Ved at placere en helikoptertekniker på gulvet af ALOUETTEN med henblik på at dirigere piloten samt en anden tekniker på jorden, men langt forud for flyet, lykkedes det med stor præcision at sætte spiret på plads. Som tak for veludført gerning blev lovet "gratis" gudstjeneste for besætningen og helikoptergruppen.

FYLLA har i øvrigt haft 2 kvindelige søofficerer tilkommanderet om bord under en væsentlig del af togtet. Dette nye

Kvindelig officer på post

islæt - der tilsyneladende foreløbig bliver begrænset til dette ene togt - har været yderst tilfredsstillende. De kvindelige officerer er på helt naturlig måde gledet ind i dagliglivet om bord og har på lige fod med den øvrige del af besætningen løst deres opgaver og delt de strabadser, som et inspektionsskib på togt bliver udsat for.

(FYLL)

Søværnets kommunikationskonkurrence 1980

I dagene 29.-30. september og 1. oktober afholdtes Søværnets Kommunikationskonkurrence ved Søværnets Taktikskoles Kommunikationskursus på Holmen. I konkurrencen deltog 72 operatører fordelt på 21 hold.

Konkurrencen blev åbnet af Søværnets Taktikinspektør, som i sin tale til deltagerne erindrede om den vigtige plads, kommunikationen har i søværnet såvel under øvelser som i dagligdagen. Kommandøren fremhævede betydningen af en pålidelig og hurtig kommunikation, der stiller krav om en høj professionel standard hos den enkelte operatør.

Konkurrencen har til formål årligt at måle signaltjenestens standard og konstatere, hvor en ekstra indsats måtte være nødvendig og blev i øvrigt gennemført efter det fastlagte program.

Chefen for Søværnet overrækker førstepræmien

Ved en afsluttende parade for Chefen for Søværnet udtalte admiralen sin påskønnelse af den udviste interesse og ønskede det vindende hold fra 3. Torpedobådsdivision til lykke med resultatet. Admiralen fandt dog anledning til at pege på, at de opnåede resultater havde afsløret behov for forbedringer på flere områder. Standarden var lavere end i fjor. Admiralen opfordrede derfor såvel den enkelte som tjenestestederne til at gøre en ekstra indsats for at forbedre forholdene, som var blevet vurderet som utilfredsstillende.

Endelig fremhævede admiralen vigtigheden af, at enhederne til stadighed gennemfører vedligeholdende- og videreuddannelser for højnelse af standarden.

Vinder af Søværnets Kommunikationskonkurrence 1980 blev et hold bestående af deltagere fra torpedobådene NORBY, BREDAL og SØLØVEN. Holdet fik overrakt SØVÆRNSKOMMANDOENS VANDREPOKAL FOR GOD KOMMUNIKATION for det højeste holdgennemsnit, nemlig 81,0 points.

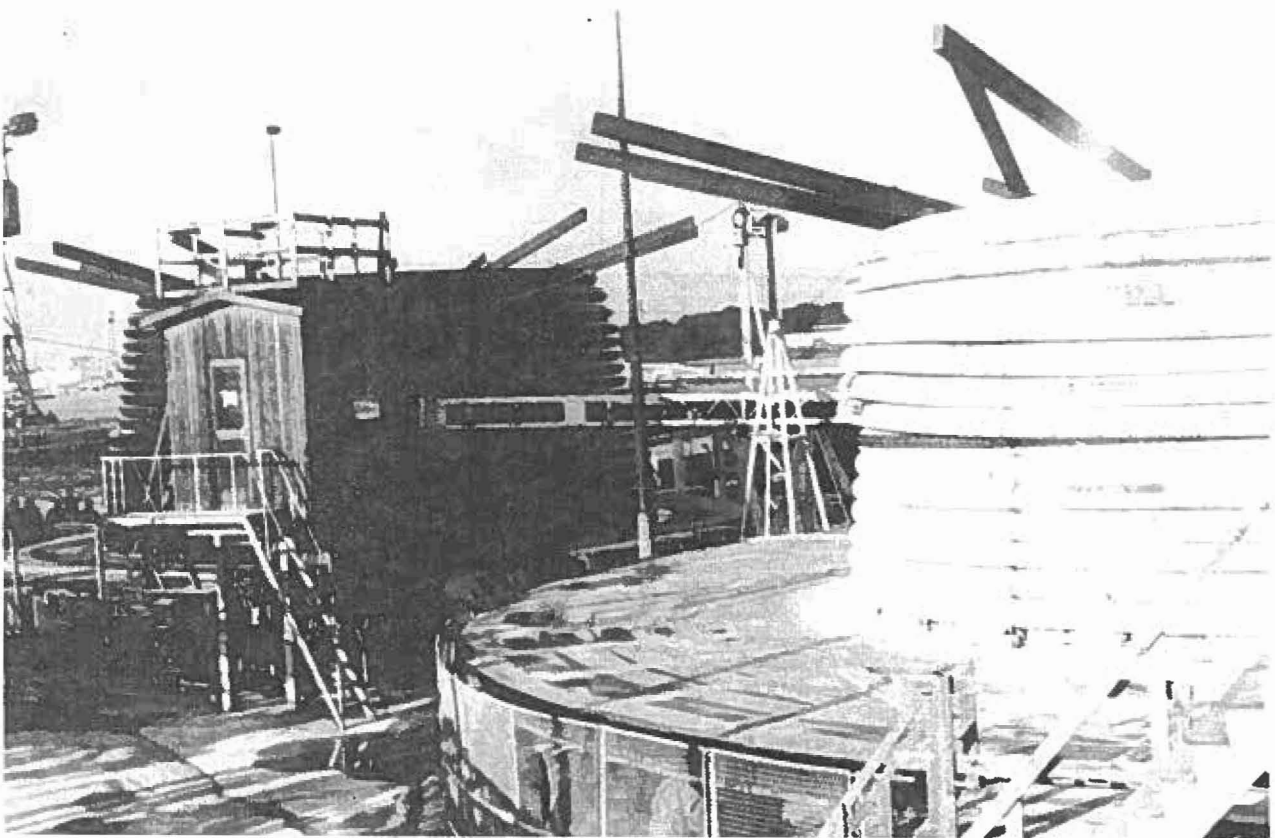
Årets bogpræmie til de 3 bedst placerede hold blev uddelt med

1. præmie til det vindende torpedobådshold.
2. præmie til et hold, bestående af 3 deltagere fra kabelminelæggeren LINDORMEN suppleret med 1 deltager fra ubåden TUMLEREN, med 80,0 points.
3. præmie til et hold fra torpedobådene RODSTEEN, SEHESTED og HAMMER med 78,0 points.

(TAS)

Søværnet medvirker i en usædvanlig bugsering

I maj måned fik Søværnets Materielkommando (SMK) en henvendelse fra Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Trådfabrikker (NKT) gående ud på, om SMK eventuelt kunne yde teknisk assistance ved en transport af armerede vandrerør fra København til Bergen, hvilket NKT påtænkte udført som en bugsering af rørene i lange, kontinuerlige længder flydende på vandoverfladen ved hjælp af det slæbegrej, der anvendes ved søværnets løsning af minestrygnings- og kortlægningsopgaver. Det var NKTs opfattelse, at pro-

Tromler med de undersøiske vandrerør

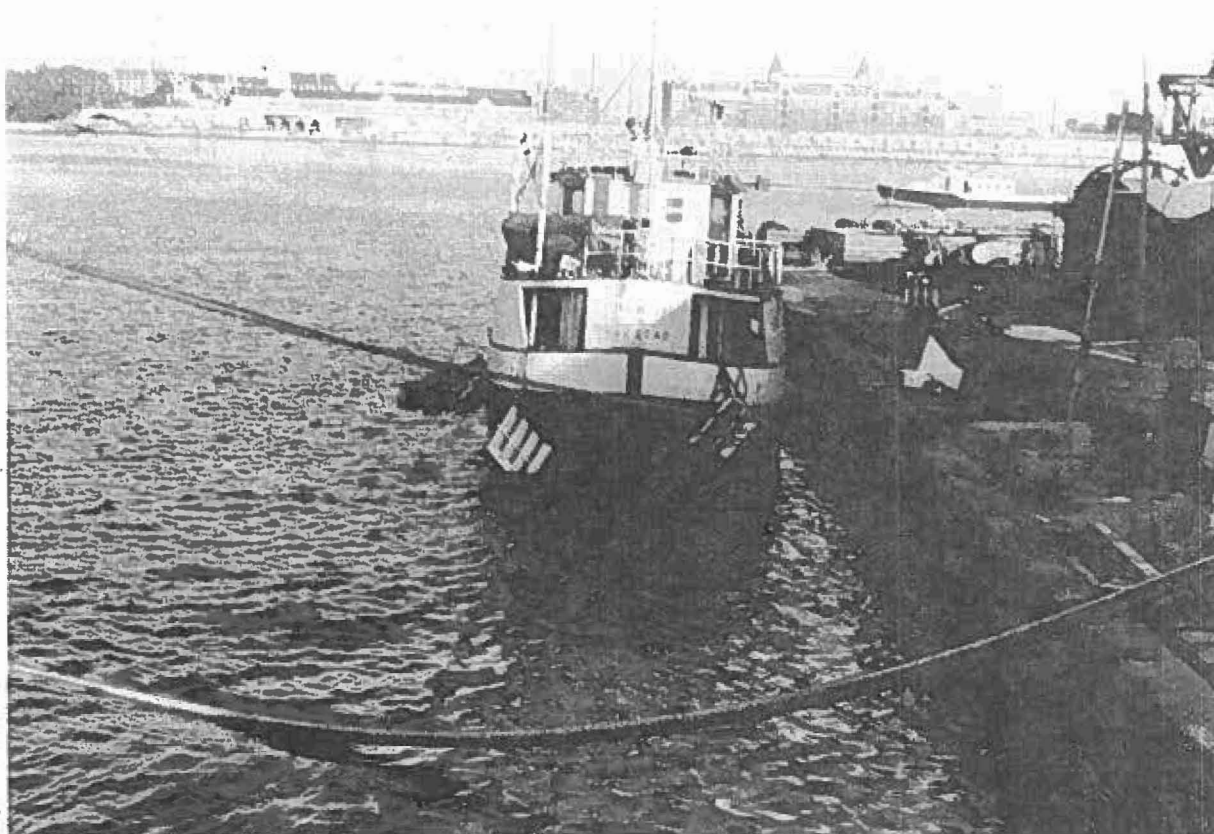
blemstillingen ved bugseringen var den samme som ved løsningen af disse opgaver. Sagen blev af SMK overgivet til Flådestation Korsør, Teknisk Afdeling.

Baggrunden for henvendelsen var, at NKT siden 1968 har produceret og udlagt fleksible, armerede undersøiske vandrer i mange vesteuropæiske lande. Rørene produceres i kontinuerlige længder på mellem $\frac{1}{2}$ og 25 km med en lysning fra 80 til 202 mm.

Hidtil er rørene, som det ses på foranstående billede, blevet viklet op på tromler og derefter transporteret fra fabrik samt udlagt ved hjælp af NKTs specialbyggede fartøj HENRY P.LADING.

Denne metode har vist sig at være økonomisk forsvarlig ved rørlængder på over 5 km, men ret kostbar ved længder derunder.

Da behovet for at transportere korte længder har vist sig at være stort, er NKT begyndt at udvikle en anden transportform til dette brug, f.eks. i lange parallelsløb med flere længder på ca. 1 km ved siden af hinanden, dog således at rørene holdes adskilte for at undgå slid på armeringen.

Motorskib under konvertering til "ministryger"

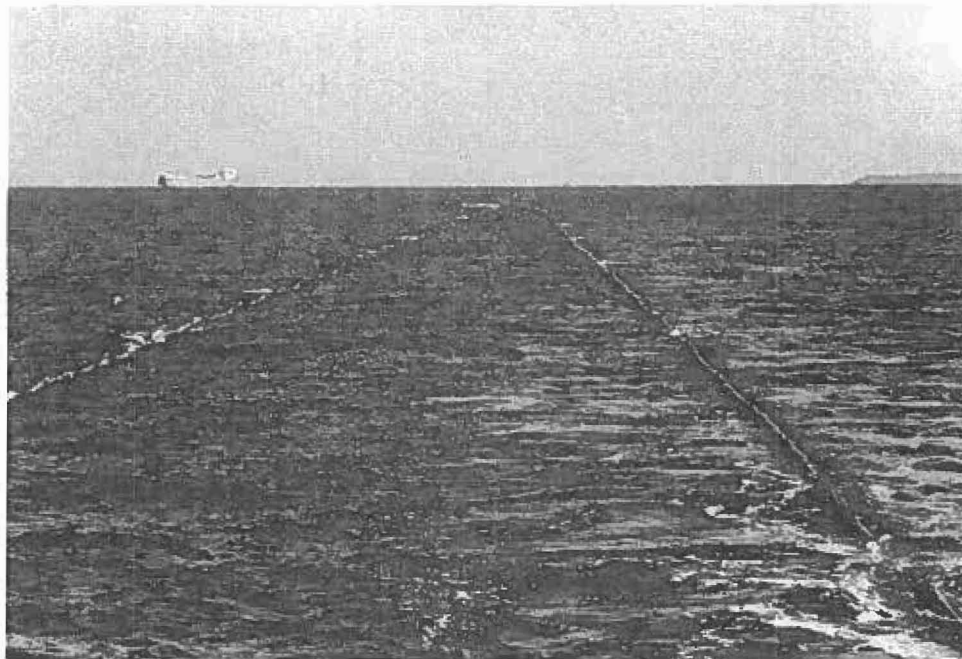
For at opnå dette blev det fra flådestationen foreslået, at man anvendte en form for ministrygningsgrej med skærdragere og flydere.

Personel fra NKT overværede i en ministryger, hvorledes grejet blev anvendt, og var herefter overbevist om, at systemet kunne bruges.

Forsøgstransporten omfattede 2 stk. 150 mm rør, hver af en længde på 700 m, som skulle slæbes fra København til Hyllestad i Sognefjorden, Norge.

Efter forhandling med lederen af minestrygningsværkstedet på flådestationen, der var udpeget som kontaktofficer til NKT, blev det bestemt at udføre bugseringen.

Den 25. august blev slæbefartøjet - et 170 tons motorskib med krydserhæk - konverteret til "minestryger" ved anbringelse af nødvendige lederuller fra hækken til bomspillet forude. Under prøvesejlads i Sundet blev besætningen oplært i sætning af og manøvrering med grejet.

Slæbet strakt, og slæbningen påbegyndes

Den 26. august blev de to rørlængder gjort klar til bugsering, og trods nogle vanskeligheder på grund af skibets primitive spil viste det monterede slæbegrej sig at virke tilfredsstillende, så bugseringen kunne påbegyndes.

Da skibet var på højde med Hornbæk, kunne det konstateres, at slæbningen gik tilfredsstillende. De to rørlængder var strakte og parallelle med en indbyrdes afstand på 50 m, hvorefter kontaktofficeren kunne gå i land, og bugseringen fortsattes nordpå med en fart af 4-5 knob.

Den 30. august ankom slæbefartøjet til Sognefjord, hvor rørene blev afleveret som planlagt.

Efter denne succesfulde transport vil NKT nu nærmere analysere teknik og fremgangsmåde med henblik på permanent at anvende bugsering ved fremtidige transporter af rørlængder på under 5 km.

For flådestationen har det været en spændende opgave, og det har været meget tilfredsstillende at kunne overføre sømilitær ekspertise og erfaring til en civil opgave.

(FLS KOR)

Amerikansk flådebesøg i Århus

Fra den 1.-6. oktober aflagde det amerikanske forsynings-skib NITRO besøg i Århus. Besøget var et rutinebesøg, hvorfor ingen officielle arrangementer var planlagt. Århus by viste dog alligevel den sædvanlige gæstfrihed ved flådebesøg, og der blev således arrangeret busture for besætningen samt rundvisning på bryggeriet CERES og sportsskampe med lokale idrætsforeninger. Officererne overværede en orientering om Søværnets operative Kommandos virksomhed og fik en rundvisning i operationsrummet. Arrangementet var en stor succes, navnlig for de officerer, som i deres karriere almindeligvis ikke gøres bekendt med de maritime forhold i vort område.

Ved afgang udtrykte besætningen glæde og taknemmelighed over besøget i Jyllands hovedstad.

(SOK)

Indland kort

Mineuskadeliggørelsesholdet fra Minedepot Grelshede har i juli kvartal haft 30 udrykninger, heraf de 20 efter farlige genstande. Der er kørt 3800 km samt foretaget sejlads med civile skibe og orlogskuttere. Depotet har endvidere i hele kvartalet stillet dykkere og andet personel til rådighed for Dansk Olie & Natur-Gas A/S samt for Flyvestation Aalborg i forbindelse med bjærgning af et nedstyrtet fly. Endvidere har der været ydet assistance i Kalø Vig.

Minedepot Dråby havde i samme periode 6 udrykninger, og mineuskadeliggørelsesholdet kørte 1835 km, meddeler Flådestation Frederikshavn.

Inspektionsskibet VÆDDEREN har i ugen 4.-9. september aflagt kontrolbesøg om bord på 13 vesttyske trawlere i farvandet øst for Angmagssalik.

De vesttyske trawlere fisker rødfisk, hellefisk, skolæst, lange og guldlaks. Der er ikke ved disse kontrolbesøg konstateret for stor bifangst af torsk, og de anvendte trawlposer har alle overholdt mindstemålet for maskestørrelser på 120 mm. Inspektionsskibe og kuttere har i år foreløbig aflagt i alt 101 kontrolbesøg i trawlere ved såvel øst- som vestkysten, hedder det i en pressemeddelelse fra Grønlands Kommando.

Flådestation Korsør afvikler i perioden 4.-8. november mønstring af genindkaldte af flådestationens bevogtnings- og nærforvars personel. Formålet med mønstringen er dels at afprøve mobiliseringsbesætningens anvendelighed i flådestationens organisation, dels at gennemføre en efteruddannelse af det mønstrede personel. Den 7. november om aftenen vil der i forbindelse med mønstringen forekomme en del skydning med løsammunition i Korsør-området, hedder det i flådestationens pressemeddelelse. Det genindkaldte mandskab vil blive inspiceret af Chefen for Søværnet og af Søværnets Våbeninspektør.

En vesttysk styrke, bestående af depotskibet SAARBURG (LÜNEBURG-klassen), depotskibene ELBE og WERRA (RHEIN-klassen), missilkanonbådene S 51, S 52, S 53, S 54, S 55, S 57, S 58, S 59 og S 60 (Type 148), aflægger rutinebesøg i Aalborg 7.-10. november. Chef for styrken: Kommandørkaptajn Peter Ruhnke. Samlet besætning: 58 officerer samt 523 andre befalingsmænd og menige. Endvidere vil der være 2 officerer fra Bahrein i besætningen.

Udland kort

Den vesttyske flåde søsatte 3. september den tredie fregat af BREMEN-klassen, der fik navnet RHEINLAND-PFALZ. Ligesom søsterskibene BREMEN og NIEDERSACHSEN er den nye enhed af den såkaldte Type 122-klasse fregatter, som den vesttyske flåde har bestilt i alt 6 af. Skibene forventes at hejse kommando i 1982, meddeler tidsskriftet "Soldat und Technik".

Den britiske flåde højste 19. september i Portsmouth kommando i HMS EXETER, den 7. missildestroyer af den såkaldte Type-42-klasse (SHEFFIELD-klassen). HMS EXETER, der har et displacement på 4100 tons fuldt udrustet, er den første enhed i den anden serie af Typen 42 missildestroyere. Skibets primære opgave ligger i luftforsvarsrollen, hvortil det er udstyret med SEA DART-missilsystemet. Herudover er destroyeren armeret med en 115 mm automatkanon samt anti-ubådstorpedoer; yderligere medfører skibet en LYNX-helikopter, der kan udrustes med luft-til-overflademissiler eller anti-ubådstorpedoer. Hovedmaskineriet består af gasturbineanlæg (COGOG) for henholdsvis krydsfart og fuldkraft. Farten ved fuldkraft angives til 30 knob.

Højtideligheden blev overværet af omkring 150 overlevende fra den tidligere EXETER, en tung krydser, der deltog i kampen ved La Plata i 1939, som resulterede i det tyske lommeflagskib GRAF SPEES selvsenkning. Samme krydser deltog senere i slaget i Javahavet i marts 1942, hvor den blev sænket af den japanske flåde.

Lange